

**FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR
ÎN SISTEMUL BANCAR**

BULETIN TRIMESTRIAL

Trimestrele I-II 2010

Comitet editorial

Dr. Eugen Dijmărescu

Dr. Ion Drăgulin

Dr. Ionuț Dumitru

Prof. univ. dr. Costea Munteanu

Dr. Romulus Palade

Dr. Napoleon Pop

Prof. univ. dr. Vasile Secăreș

Comitet de redacție

Corina Irimiea

Gabriela Pârvu

Dana Seiciu

Iacob Zelenco

ISSN 1842 - 6905

NOTĂ

Redactarea buletinului trimestrial a fost finalizată la data de 03 august 2010.

Datele statistice provin de la Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar

Strada Negru Vodă nr. 3, corp A3, et. 2, sector 3, cod 030774, București

tel: 0314.232.804; fax: 0314.232.800

e-mail: office@fgdb.ro

www.fgdb.ro

Tipărit la R.A. Imprimeria Băncii Naționale a României

Strada Luică nr. 198-202, sector 4, București 040994

Tel.: 021.460.1300; fax: 021.311.2448

e-mail: office@imprimeriabnr.ro

www.imprimeriabnr.ro

Cuvânt înainte

Prima criză financiară a globalizării a adus schemele de garantare a depozitelor în cercul instituțiilor stabilității financiare și, prin obiectul inițial al schemelor, la o responsabilitate imediată pentru stabilitatea socială. În cadrul Uniunii Europene, al statelor membre, dar și al instituțiilor însărcinate cu supravegherea piețelor financiare, de la Fondul Monetar Internațional la Banca Reglementelor Internaționale sunt intense preocupările pentru ca schemele de garantare a depozitelor să dobândească un rol activ încă din faza premergătoare unei eventuale insolvențe bancare, chiar să fie vehiculul de preîntâmpinare a unei asemenea perspective. Aceasta este o lecție a crizei pe care o traversăm și ea ne pregătește să ieșim din criză nu doar altfel, ci în primul rând mai dotați cu mijloace și instrumente de preîntâmpinare, având originea în piață și fiind destinate salvării pieței, fără a se mai adăuga alte poveri pentru contribuabili.

Dar preocupările actuale sunt legate și de plata mai rapidă a compensațiilor, de nevoia și capacitatea schemelor de garantare de a colabora între ele atât în planul plăților de compensații, cât și în cel al finanțărilor reciproce în caz de nevoie, de a putea să facă plățile în moneda depozitului și, probabil destul de curând, de a schimba informații cu privire la gradul de risc atribuit fiecărei instituții de credit membră. E prea mult sau prea târziu pentru toate acestea? De la «luminița de la capătul tunelului», care să dea deponenților la bănci o compensație, acum privirile se îndreaptă către schemele de garantare ca fiind acele instituții care să susțină la nevoie o bancă, pentru a nu mai fi nevoie ca deponenții să-și caute doar frântura de compensație. Încep schemele europene de garantare a depozitelor să semene cu FDIC-ul american? Ce-i rău în a prelua lucrurile bune și a recunoaște gradul de integrare actuală a piețelor și instrumentelor financiare. Fără îndoială că și în acest domeniu există opinii conservatoare, așa cum există și un mai acut simț al responsabilității instituționale. Tocmai de aceea Buletinul trimestrial al Fondului de garantare a depozitelor din sistemul bancar din România dorește să facă loc opiniilor și controverselor legate de poziționarea schemelor de garantare a depozitelor în ansamblul stabilității financiare. Ca stat membru al Uniunii Europene avem datoria să implicăm FGDB în dialogul acesta, pentru că solidaritatea europeană în domeniul cooperării bancare implică schemele de garantare la nivel propriu-zis al pieței unice și nu doar național. Și un prim pas îl constituie uniformitatea plafonului de garantare de-a lungul întregii Europe.

Fiecare experiență națională, începând de la anvergura sistemului bancar, a mărimii depozitelor populației și persoanelor juridice, trecând prin procedurile insolvenței și lichidării și, nu în cele din urmă, abilitatea stabilirii justei măsuri a contribuțiilor instituțiilor de credit la resursele schemelor vis-à-vis de riscul potențial ne vor aduce la o mai mare capacitate de răspuns în situațiile cărora schemele de garantare sunt presupuse să le dea răspunsul satisfăcător și prompt. Sperăm ca cititorii Buletinului să găsească în paginile lui și răspunsuri, dar și surse ale unor analize ulterioare proprii. Sperăm ca cititorii noștri să fie partenerii noștri și să deschidem cu acest număr calea unui dialog de lungă durată.

Eugen Dijmărescu
Directorul FGDB

CUPRINS

I.	Procesul de economisire.....	5
1.	Premisele macroeconomice ale procesului de economisire.....	6
1.1.	Evoluția economiei reale.....	6
1.2.	Repere ale pieței financiar – bancare interne.....	12
1.3.	Economisirea în sistemul bancar.....	18
2.	Instituții de credit participante la schema de garantare a depozitelor.....	24
3.	Valoarea totală a depozitelor bancare.....	26
3.1.	Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar.....	26
3.2.	Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond.....	30
3.3.	Valoarea totală a depozitelor garantate.....	33
3.4.	Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale.....	38
4.	Depozitele populației.....	41
4.1.	Depozitele populației la instituțiile de credit din România.....	41
4.2.	Depozitele populației la instituțiile de credit participante la Fond.....	47
4.3.	Depozitele garantate ale persoanelor fizice.....	49
4.4.	Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente persoanelor fizice.....	51
5.	Depozitele persoanelor juridice.....	54
5.1.	Depozitele persoanelor juridice la instituțiile de credit din România.....	54
5.2.	Depozitele persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond.....	57
5.3.	Depozitele garantate ale persoanelor juridice.....	59
5.4.	Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice.....	62
II.	Articole și studii	65
1.	Preocupările Comisiei Europene privind gestionarea crizelor transfrontaliere din sectorul bancar.....	66
2.	Sistemul național de garantare a depozitelor bancare – o instituție a pieței la ceasul schimbării.....	88
III.	Secțiunea statistică.....	103
	Anexa 1 – Lista instituțiilor de credit participante la Fond la 30 iunie 2010	119
	Anexa 2 – Lista depozitelor negarantate	120
	Glosar de termeni.....	121

I. Procesul de economisire

1. Premisele macroeconomice ale procesului de economisire

1.1. Evoluția economiei reale

Într-un context macroeconomic aflat sub semnul declinului, reflectat de o deteriorare a principalilor indicatori economici și financiari, în primul semestru al anului 2010 procesul de economisire a avut o evoluție ezitantă, cu semnale neconvingătoare de revenire spre finalul intervalului.

Contrația economiei, blocajul financiar, execuția bugetară, inflația, șomajul, dobânzile bancare și randamentele valorilor mobiliare sunt câțiva dintre factorii care au influențat semnificativ atât comportamentul de consum și înclinația spre economisire a populației, cât și finanțele companiilor.

Din perspectivă macroeconomică este de remarcat reducerea PIB-ului înregistrată în anul 2009 comparativ cu anul precedent, de 7,1% în termeni reali, tendința menținându-se și la nivelul anului 2010.

Confirmarea declinului economic a venit la sfârșitul trimestrului I 2010 când PIB-ul real a fost cu 2,6% mai redus decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului anterior, deși, în termeni nominali, acest indicator a crescut cu cca 0,9%, atingând 96.707 mil. lei (date neajustate sezonier).

Din punct de vedere al formării produsului intern brut, este de menționat că această evoluție s-a datorat reducerilor înregistrate îndeosebi în sectorul construcțiilor, a căror pondere a fost de 5,89% în trimestrul I 2010, comparativ cu 9,8% la finele anului 2009, precum și sectorului agricultură, silvicultură și piscicultură, care, de asemenea, a înregistrat o pondere de numai 2,27% în trimestrul I 2010, comparativ cu 6,2% la sfârșitul anului 2009.

În ce privește dinamica acestora, activitatea din sectorul construcțiilor a înregistrat un declin începând cu a doua jumătate a anului 2009, astfel că, în trimestrul I 2010, s-a înregistrat o scădere cu 12,3% față de perioada similară a anului anterior.

Reducerea PIB-ului a fost atenuată de evoluțiile mai bune din sectorul industriei, a cărui pondere a fost în trimestrul I 2010 de 26,1%, în creștere față de 21,7% în trimestrul IV 2009, dar inferioară celei din trimestrul I 2009, de 24,2%.

Tabel nr. 1.1.1: Evoluția PIB pe categorii de resurse

- mld. lei, prețuri curente -

Indicator	2008	2009					2010
		trim.I	trim.II	trim.III	trim.IV	total	trim.I
PIB –mld.lei	514,6	96,6	112,1	130,3	152,3	491,3	96,7
-%-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
-agricultură, silvicultură, piscicultură	34,5	2,2	4,8	13,6	10,2	30,8	2,2
-%-	6,7	2,27	4,28	10,44	6,7	6,2	2,27
-industrie	118	23,4	29,8	30,2	33,1	116,5	25,3
-%-	22,9	24,2	26,58	23,2	21,7	23,7	26,1
-construcții	54,5	6,5	9,5	12,3	20	48,3	5,7
-%-	10,59	6,7	8,47	9,4	13,1	9,8	5,89
-comerț, transporturi, telecomunicații	112,9	22,7	24,3	25,6	31,7	104,3	22,8
-%-	21,94	23,4	21,67	19,6	20,8	21,2	23,6
-activități financiare; imobiliare, închirieri și servicii pentru întreprinderi	71,9	18,1	17,4	18,7	19,9	74,1	18,1
-%-	13,97	18,7	15,5	14,35	13,07	15,1	18,7
-alte activități	66,7	12,6	13,1	17,6	24,5	67,8	12,0
-%-	12,96	13,04	11,68	13,5	16,08	13,8	12,4
-valoare adăugată brută	458,5	85,7	98,6	118,1	139,4	441,9	86,1
-%-	89,09	88,7	87,95	90,6	91,5	89,9	89,0
-impozite nete pe produs	56,2	10,9	13,4	12,1	12,9	49,3	10,6
-%-	10,92	11,2	11,95	9,28	8,47	10,3	10,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Evoluțiile din acest sector reflectă creșterea comenzilor externe, în contextul în care activitatea economică din alte state europene a intrat pe un trend ascendent încă din a doua jumătate a anului trecut. Acest fapt este probat de dinamica exporturilor, care, începând din luna ianuarie a acestui an, au revenit pe o traiectorie de creștere relativ stabilă.

Evoluția bună a acestui sector de activitate a continuat și în cursul trimestrului II 2010.

Tabel nr. 1.1.2: Indicii producției industriale

(%) luna anterioară =100

Indicator	Decembrie 2009	2010				
		ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai
Producția industrială	87,1	94,7	104,3	117,5	94,7	104,6

Sursa: Institutul Național de Statistică

Începând cu trimestrul II 2009, reducerea **investițiilor** a fost continuă și amplă, de cca. 30 - 40%. Declinul s-a manifestat și în trimestrul I 2010, când reducerea a fost de 29,1% comparativ cu trimestrul I 2009.

Cel mai grav au fost afectate lucrările de construcții noi și investițiile în utilaje și mijloace de transport care, în primul trimestru al acestui an, s-au diminuat cu 28,9%, respectiv cu 30,6% față de aceeași perioadă a anului precedent.

Tabel nr. 1.1.3: Evoluția investițiilor

- variație procentuală anuală -

Indicator	2007	2008	2009				2010
			trim.I	trim.II	trim.III	trim.IV	trim.I
Investiții - total, din care:	20,9	17,1	2,7	-29,7	-30,6	-39,9	-29,1
Construcții noi			6,6	-8,6	-18,6	-22,6	-28,9
Utilaje			-5,0	-53,3	-43,7	57,1	-30,6

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010; INS, Buletin statistic lunar nr. 5/2010

Potrivit unui sondaj realizat de Banca Națională a României în rândul companiilor, principala cauză a limitării activității din industrie și construcții o constituie atât deficitul de cerere, cât și blocajul financiar ale cărui cauze nu mai sunt legate doar de datoriile restante ale companiilor și statului. Un aport important l-a avut și înghețarea propriu-zisă a creditării în urma deteriorării generale a ratingului companiilor și creșterii costurilor din motive de prudențialitate. Potrivit acestui sondaj, blocajul financiar are o incidență de 35% în construcții, respectiv de 17% în industrie.

Din punct de vedere **al categoriilor de utilizări**, dinamica produsului intern brut a fost marcată de continuarea tendinței de reducere semnificativă a cererii interne, precum și a consumului final individual efectiv al gospodăriilor populației, care s-a situat cu 0,9 mld. lei (-1,4%) sub nivelul celui din trimestrul I 2009, respectiv cu 23,9 mld. lei (-26,9%) sub cel înregistrat în trimestrul IV 2009.

Volumul de mărfuri vândute prin comerțul cu amănuntul a contribuit la această reducere cu 9,7%, reducere care a fost oarecum atenuată de majorarea volumului serviciilor prestate către populație (+8,4%).

Tabel nr. 1.1.4: Evoluția PIB pe categorii de utilizări

- mld. lei, prețuri curente -

Indicator	2008	2009					2010
		trim.I	trim.II	trim.III	trim.IV	total	trim.I
PIB –mld.lei	514,6	96,6	112,1	130,3	152,3	491,3	96,7
Consum final efectiv, din care:	420,8	88,2	91,7	94,0	123,2	397,3	87,0
- al gospodăriilor populației	327,9	65,9	71,6	75,0	88,9	301,4	65,0
Formarea brută de capital, din care:	160,9	15,0	27,6	43,5	37,1	123,2	15,6
- capital fix	164,2	23,0	26,5	41,3	35,0	125,8	16,6
Export net	-67,1	-6,7	-7,2	-7,3	-8,0	-29,2	-5,9
- export	156,7	35,4	37,1	40,0	40,8	153,3	38,0
- import	223,7	42,1	44,3	47,3	48,8	182,5	43,9

Sursa: BNR, Buletin lunar nr.5/2010; INS, Buletin statistic lunar nr.5/2010

Formarea brută de capital a însumat 15,6 mld. lei în trimestrul I 2010, în ușoară creștere față de nivelul din trimestrul I 2009 (+0,6 mld. lei), dar aflată la un nivel mult mai scăzut în comparație cu cel din trimestrul IV 2009, când a fost de 37,1 mld. lei și a deținut o pondere de 24,35 % în totalul PIB (în trimestrul I 2010 ponderea sa a fost de 16,1%).

Formarea brută de capital fix a avut o evoluție asemănătoare, astfel că ponderea acestui indicator în total PIB a fost de 17,16% în trimestrul I 2010, nivel inferior celui înregistrat în trimestrul corespunzător din 2009 (23,8%), precum și celui din trimestrul IV 2009 (22,98%).

Exportul a ieșit din recesiune și a înregistrat o creștere constantă în prima parte a anului 2010. În termeni FOB, exportul a atins 57 mld. lei, cu 21,5% peste nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2009. În ce privește importul, acesta a crescut în termeni CIF cu 14,4% în perioada ianuarie – mai 2010 comparativ cu perioada similară a anului anterior, atingând 72,7 mld. lei. În aceste condiții, în primele cinci luni ale anului în curs, soldul import/export a înregistrat o evoluție pozitivă, fiind cu 923 milioane lei mai redus decât nivelul înregistrat în perioada similară a anului 2009.

Rata anuală a inflației (IPC) a fost de 4,38% în luna iunie 2010, în scădere față de 4,74% cât s-a înregistrat la sfârșitul anului precedent. Perspectiva acesteia este de

creștere, ca rezultat direct al măsurilor de majorare a TVA și al deprecierei ușoare a leului. Astfel, în 2010 este aproape certă ieșirea din intervalul de variație stabilit în cadrul regimului de țintire a inflației (+/- 1 p.p. față de 3,5%).

Tabel nr. 1.1.5: Rata lunară a inflației în semestrul I 2010

- % -

Indicator	2010					
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie
Total	1,68	0,2	0,22	0,35	0,15	0,16
Mărfuri alimentare	0,4	0,2	0,2	0,0	-0,1	-0,06
Mărfuri nealimentare	3,2	0,2	0,4	0,6	0,2	0,16
Servicii	0,4	0,0	-0,1	0,5	0,5	0,57

Sursa: Buletin statistic de prețuri nr .5/2010 și calcule FGDB pe baza Comunicatului de presă al INS nr. 150/2010

Restrângerea activității economice s-a reflectat, în mod firesc, în evoluția **numărului de salariați** din economie care, în perioada 2008 - mai 2010, a înregistrat o reducere continuă, de la 4.806 mii persoane la 4.278 mii persoane (-10,9%). În aceste condiții, numărul șomerilor a înregistrat o creștere, de la 403,4 mii persoane la 701,9 mii persoane (+74%). Rata șomajului a fost de 7,67% în mai 2010, cu mult peste nivelul de 4,4% de la sfârșitul anului 2008, dar în ușoară scădere față de 7,8% cât s-a înregistrat la finele lui 2009.

Tabel nr. 1.1.6: Evoluția indicatorilor relevanți privind piața muncii

Indicator	2009	2010				
		ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai
Număr salariați din economie (mii persoane)	4.367,7	4.333,8	4.313,2	4.302,6	4.290,1	4.278
Număr șomeri înregistrați (mii persoane)	709,4	741,0	762,4	765,3	738,2	701,9
Rata șomajului (%)	7,8	8,1	8,3	8,36	8,07	7,67
Câștig salarial mediu net (lei)	1.477	1.426	1.411	1.509	1.436	1.428

Sursa: BNR Buletin lunar nr.5/2010; INS Buletin statistic lunar nr.3/2010 și 5/2010

Reducerea numărului de salariați din economie va continua să alimenteze șomajul, în condițiile în care se manifestă o lipsă sistematică de inițiative viabile pentru stimularea întreprinzătorilor privați și pentru demararea unor proiecte ample de infrastructură în parteneriat public-privat, care să contribuie la crearea de noi locuri de muncă și reinsertia socială a șomerilor.

Referitor la evoluția **veniturilor populației**, este de menționat faptul că salariul nominal mediu net pe economie s-a majorat la finele lunii mai 2010 cu 5,3% față de mai 2009, atingând un nivel de 1.428 lei/persoană.

Comparativ cu luna decembrie 2009, când salariul nominal mediu net a fost de 1.477 lei/persoană, în luna mai 2010 s-a înregistrat o scădere cu 3,31%. Această situație se datorează efectului de sfârșit de an (în luna decembrie s-au acordat o serie de stimulente salariale care nu mai apar în luna mai), dar și aplicării unor măsuri de reducere a cheltuielilor cu salariile, inclusiv prin impunerea unor concedii fără plată pe termen scurt și prin rotație.

Indicele câștigului salarial real pentru luna mai 2010 față de luna precedentă – determinat ca raport între indicele câștigului salarial nominal net și IPC – a fost de 99,3%, ceea ce reflectă o reducere a puterii reale de cumpărare a salariaților.

Conform datelor disponibile pentru luna mai 2010, se remarcă o evoluție mixtă a câștigului salarial mediu net comparativ cu luna precedentă, cu variații evidente de la un sector de activitate la altul.

Astfel, creșteri ale salariului mediu net au înregistrat industria (+0,7%), serviciile de intermediari financiare și asigurări (+1,9%), activitățile profesionale, științifice și tehnice (+0,9%), precum și administrația publică și apărarea (+0,3%), sănătatea și asistența socială (+0,4%).

În luna mai 2010 comparativ cu aprilie, prezintă reduceri ale salariului mediu net agricultura, silvicultura și pescuitul (-0,6%), construcțiile (-0,1%), comerțul cu ridicata și cu amănuntul (-1,7%), transporturile și depozitarea (-0,1%). Scăderi mai mari s-au înregistrat la: tranzacții imobiliare (-9,1%), informații și comunicații (-6%), învățământ (-2,4%), hoteluri și restaurante (-1,4%).

În luna mai 2010 salariul mediu net pe salariat a înregistrat cele mai ridicate niveluri în următoarele activități: intermediari financiare și asigurări 3.506 lei/persoană, transport aerian 3.295 lei/persoană, informatică și comunicații 3.081 lei/persoană, petrol și gaze 2.837 lei/persoană, energie electrică 2.652 lei/persoană etc.

În partea inferioară se situează activitatea de hoteluri și restaurante cu 792 lei/persoană, construcțiile cu 1.143 lei/persoană și comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu 1.152 lei/persoană.

1.2. Repere ale pieței financiar-bancare interne

Dobânzile la depozitele existente în sold și la cele nou constituite au marcat ușoare scăderi în primele cinci luni ale anului 2010, tendința de descreștere fiind valabilă deopotrivă pentru cele denominate în lei și în euro.

Tabel nr. 1.2.1: Evoluția ratelor de dobândă pentru depozite

- % -

Rata medie a dobânzilor	2009	2010				
		ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai
Depozite la termen existente în sold ale gospodăriilor populației, în lei	9,56	9,39	8,96	8,49	7,88	7,48
Depozite la termen existente în sold ale gospodăriilor populației, în euro	3,51	3,37	3,25	3,14	3,03	2,98
Depozite la termen existente în sold ale societăților nefinanciare, în lei	9,07	8,43	7,61	6,83	6,21	6,09
Depozite la termen existente în sold ale societăților nefinanciare, în euro	2,90	2,91	2,58	2,67	2,52	2,46

Sursa: BNR, Buletin statistic nr. 5/2010

Deși dobânzile au înregistrat ușoare ajustări în minus, comportamentul de economisire al populației a fost marcat nu atât de nivelul acestora, cât mai ales de condițiile din ce în ce mai dificile de pe piața muncii (reducerea venitului disponibil și creșterea șomajului).

Modificările aduse Codului fiscal cu impact asupra venitului disponibil și creșterea ratei inflației vor produce o schimbare de trend. Este posibil ca, în perioada următoare, băncile să încerce să asigure dobânzi real pozitive pentru a nu descuraja deponenții.

La finele primului semestru al acestui an **creditul intern neguvernamental** a atins 210,8 mld. lei, înregistrând o creștere în termeni nominali cu 5,5% față de nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2009. În structură predomină creditul în valută, cu o

pondere de 62,8%, în uşoară creştere faţă de sfârşitul anului anterior, când reprezenta 60,1% din total.

Tabel nr. 1.2.2: Evoluţia creditului intern neguvernamental

- mld. lei -

Indicator	2009	2010					
	decembrie	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie ^{*)}
Credit intern neguvernamental total, din care:	199,9	199,3	199,2	199,4	200,3	203,1	210,8
- în lei	79,7	80,3	79,5	78,9	78,2	78,1	78,5
- în valută	120,2	119,0	119,7	120,5	122,1	125,0	132,3

Sursa: BNR, Buletin lunar nr.5/2010

^{*)} Date provizorii

Creditele acordate gospodăriilor populaţiei au atins 100,5 mld. lei la sfârşitul lunii mai 2010, cu 0,27% peste nivelul înregistrat la finele anului anterior. În această categorie predomină creditele în euro, a căror pondere era de 49,6%, urmate de cele în lei, cu 37,7%.

Se remarcă menţinerea predilecţiei populaţiei către creditele în euro, datorită nivelului dobânzilor, mai redus decât al celor în moneda naţională, cu toate avertismentele transmise de autorităţi în legătură cu riscul valutar.

Tabel nr. 1.2.3: Evoluţia creditului acordat gospodăriilor populaţiei

- mil. lei, sfârşitul perioadei -

Indicator	2009	2010				
	decembrie	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai
Credite acordate gospodăriilor populaţiei - total, din care:	100.218,0	98.539,1	97.901,8	98.400,3	99.222,9	100.493,2
- în lei	38.810,4	38.524,5	37.873,3	37.904,8	37.853,7	37.877,5
- în EUR	48.948,1	47.771,2	47.842,5	48.117,9	48.802,4	49.825,5
- în alte valute	12.459,5	12.243,4	12.186,0	12.377,6	12.566,8	12.790,2

Sursa : BNR, Buletin lunar nr .5/2010

Potrivit Băncii Naţionale a României, creditele restante au atins un nivel alarmant, ajungând la sfârşitul primului semestru al anului 2010 la cca 13,6 mld. lei. În aceste condiţii, ponderea împrumuturilor restante în total împrumuturi s-a situat la nivelul de 6,4%, în creştere semnificativă faţă de decembrie 2008, când ponderea acestora a fost

de numai 1,4%. Ca valoare, creditele restante au crescut cu 5,4 mld. lei la finele iunie 2010 față de decembrie 2009.

În structură, creditele restante în valută au fost de 7,18 mld. lei la sfârșitul lunii iunie, situându-se cu 5,3% peste nivelul din luna mai și cu 94,6% peste cel din luna decembrie 2009. Ponderea creditelor restante în valută a scăzut ușor în luna iunie față de luna mai, de la 5,41% la 5,38%, dar rămâne cu mult peste nivelul de 3,04% înregistrat la finele anului 2009.

În luna iunie 2010 creditele restante în lei însumau 6,45 mld. lei, în creștere cu 10,9% față de luna mai, respectiv cu 45% comparativ cu decembrie 2009. Ponderea restanțelor în totalul creditelor în lei a crescut de la 5,65% în decembrie 2009 la 7,45% în luna mai, respectiv la 8,21% după primul semestru al anului 2010.

Activul net al **Fondurilor de Investiții** a atins la sfârșitul lunii iunie 2010 un nivel de 4.670,5 mil. lei, în creștere cu 39,3% față de finele anului 2009.

Numărul investitorilor pe această piață a crescut constant. Potrivit datelor disponibile, la sfârșitul lunii iunie 2010 acesta era de 198,4 mii persoane, din care 192,2 mii persoane fizice și 6,2 mii persoane juridice, față de 164,4 mii persoane în luna decembrie 2009, din care 158,9 mii persoane fizice și 5,6 mii persoane juridice.

În ceea ce privește activul net, 31,9% din acesta era deținut în iunie 2010 de către persoanele juridice, ponderea acestora fiind în scădere față de 36,1% cât dețineau în decembrie 2009.

Referitor la volumul tranzacțiilor, subscrierile lunare au crescut cu 4,3% în martie 2010 comparativ cu finele anului 2009, în timp ce răscumpărările au scăzut cu 28,1%. În trimestrul II 2010, subscrierile au înregistrat un recul, astfel că, la finele lunii iunie acestea au fost de 522,7 mil. lei față de 564,7 mil. lei la finele lunii martie 2010.

În trimestrul II 2010 răscumpărările lunare au înregistrat o creștere accentuată, astfel că ecartul dintre subscrieri și răscumpărări a scăzut de la 351,9 mil. lei în luna martie la 39,3 mil. lei în luna iunie.

Evoluția de ansamblu a fondurilor de investiții confirmă faptul că atât populația, cât și persoanele juridice își mențin încrederea în viabilitatea acestei forme de economisire, dar efectele crizei își fac simțită prezența, influențând ambele segmente de investitori.

Tabel nr. 1.2.4: Evoluția Fondurilor de Investiții

Indicator	2009	2010					
	decembrie	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie
1. Număr investitori (mii persoane), din care:	164,4	147,9	175,0	180,5	189,9	195,6	198,4
- persoane juridice	5.605	5.835	6.017	6.070	6.200	6.236	6.218
- pondere în activul net (%)	36,1	38,2	36,3	34,8	33,2	31,8	31,9
2. Activ net (mil. lei)	3.350,4	3.656,7	3.863,8	4.297,4	4.531,5	4.602,5	4.670,5
3. Subscrieri lunare (mil. lei)	541,2	463,3	426,0	564,7	526,5	506,5	522,7
4. Răscumpărări lunare (mil. lei)	296,0	191,2	254,4	212,8	281,0	407,9	483,4
5. Diferențe (rd.3-rd.4) (mil. lei)	+245,2	+272,1	+171,6	+351,9	+245,5	+98,6	+39,3

Sursa : Rapoarte lunare ale Administratorilor de Fonduri

În ceea ce privește **piața de capital**, se remarcă în continuare reducerea numărului de intermediari, datorată efectelor crizei, deși un revirement ușor înregistrat în ultima perioadă a făcut ca la finele lunii mai 2010 capitalizarea bursieră de 82.638 mil. lei să depășească cu 3,2% nivelul atins în decembrie 2009. Cu un număr total de 72 de emitenți, piața de capital așteaptă încă de la guvern un impuls pentru creștere, acesta anunțându-și intenția de a pune în vânzare, prin intermediul BVB, pachete de acțiuni deținute la diferite companii aflate în portofoliul statului.

Tabel nr. 1.2.5: Evoluția indicatorilor relevanți ai pieței de capital

Anul	Capitalizare (mil. lei)	Valoare tranzacționată (mil. lei)	Număr total emitenți	Număr total intermediari
2005	56.065,6	7.809,7	64	70
2006	73.341,8	9.894,3	58	73
2007	85.962,4	13.802,7	59	73
2008	45.701,5	6.950,4	68	76
2009	80.074,5	5.092,7	69	71
2010 ^{*)}	82.638,0	3.686,4	72	68

Sursa: Intercapital Invest, Raport de analiză, mai 2010; BNR, Buletin lunar nr.5/2010

^{*)} primele cinci luni ale anului

În prima parte a anului 2010 piața bursieră reglementată a avut o evoluție inegală pe luni, în sensul că volumul tranzacțiilor a oscilat în limite foarte largi. De la tranzacții de 404,7 mil. lei înregistrate în luna ianuarie, s-a ajuns aproape la o dublare în februarie, când volumul tranzacțiilor a atins 819 mil. lei. După două luni de scăderi,

un nou vârf de 797,7 mil. lei s-a înregistrat în luna mai, urmat de o nouă reducere severă în iunie când volumul tranzacțiilor a fost de numai 427,8 mil. lei.

Tabel nr. 1.2.6: Evoluția tranzacțiilor BVB

Indicator	2010					
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie
Număr acțiuni tranzacționate (mil. buc.)	653,0	4.409,1	2.970,5	830,0	1.248,0	598,5
Număr tranzacții (mii)	84,3	95,1	119,8	102,7	129,7	91,4
Volum tranzacții (mil. lei)	404,7	819,0	693,0	544,2	797,7	510,3
Capitalizarea pieței (mld. lei)	86,5	85,6	97,8	100,9	87,8	82,6

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

O evoluție sinuoasă a avut și piața Rasdaq, care a atins o capitalizare maximă de 14,1 mld. lei în martie 2010, când s-a înregistrat și cel mai ridicat număr de acțiuni tranzacționate, de 276,8 mil. bucăți. Nivelul minim de capitalizare, de 11,1 mld. lei, a fost atins în iunie 2010, când s-a tranzacționat și cel mai redus număr de acțiuni, respectiv 97,3 milioane.

Tabel nr. 1.2.7: Evoluția tranzacțiilor pe piața Rasdaq

Indicator	2010					
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie
Număr acțiuni tranzacționate (mil. buc.)	127,7	140,2	276,8	158,3	215,9	97,3
Număr tranzacții	17.264	17.659	39.557	29.114	25.312	17.093
Volum tranzacții (mil. lei)	44,0	39,5	103,9	77,9	89,8	47,6
Capitalizarea pieței (mld. lei)	12,4	12,6	14,1	13,5	12,0	11,1

Sursa :BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

În ce privește piața **obligațiunilor** tranzacționate pe Bursă, în prima parte a anului 2010 au fost efectuate 423 tranzacții cu un număr de 1.333,6 mii obligațiuni în valoare de 2.224,1 mil. lei, înregistrându-se o valoare medie zilnică de 15,55 mil. lei.

Tabel nr. 1.2.8: Evoluția tranzacțiilor cu obligațiuni la BVB

Anul	Număr tranzacții	Număr obligațiuni tranzacționate	Valoare obligațiuni tranzacționate (mil. lei)	Valoare medie zilnică (mil. lei)	Număr emitenți	Număr emisuni nou listate
2005	394	397.101	127,4	0,52	19	6
2006	570	3.917.457	985,5	3,97	19	5
2007	268	6.652.467	794,4	3,18	22	11
2008	552	1.214.353	231,9	0,92	50	33
2009	965	2.892.920	1.284,6	5,14	60	16
2010	423	1.333.601	2.224,1	15,55	56	6

Sursa : Raport de analiză Intercapital Invest

La 31 mai 2010, **datoria publică** a fost de 178,3 mld. lei și reprezenta 34,94% din PIB, în ușoară creștere față de 31 decembrie 2009, când s-a situat la 148 mld. lei, respectiv 30,14% din PIB. În structură, datoria publică guvernamentală a crescut de la 92,94% în 2009 la 94,03%, în timp ce datoria publică locală s-a redus de la 7,06% la 5,97%.

Pe tipuri de monedă, ponderea cea mai mare o dețin împrumuturile în lei. Acestea reprezentau, la 31 mai 2010, cca 47,66% din totalul datoriei publice, nivel foarte apropiat de cel de la 31 decembrie 2009, respectiv 47,50%. Ponderea împrumuturilor în euro a scăzut de la 44,01% în decembrie 2009 la 38,82% în mai 2010, crescând în schimb ponderea împrumuturilor în alte valute, de la 11,39% în decembrie 2009, la 13,52% în mai 2010.

Pe tipuri de instrumente, la 31 mai 2010, împrumuturile de stat dețin ponderea cea mai mare (39,32%), urmate de certificate de trezorerie (16,75%), obligațiuni de stat (16,69%) și eurobonduri (7,82%).

Împrumuturile guvernamentale noi în perioada 1 ianuarie – 31 mai 2010 au însumat 27,3 mld. lei, din care emisiunea titlurilor de stat pe piața internă a fost de 19,82 mld. lei, iar cea a împrumuturilor de stat de 7,5 mld. lei.

Pe tipuri de scadență, ponderea cea mai mare o dețin certificatele de trezorerie la 1 an (40,82%), urmate de cele la 6 luni (31,05%), de obligațiunile de stat la 5 ani (10,97%) și de obligațiunile de stat la 3 ani (10,09%).

Tabel nr. 1.2.9: Activitatea de emisiune pe piața primară

- mil. lei -

Indicator	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	Total
Certificate de trezorerie	4.703,8	6.703,7	3.232,5	2.471,9	1.830,6	18.942,5
Obligațiuni de stat la 3 ani	500	1.000	500	498,7	0	2.498,7
Obligațiuni de stat la 5 ani	565	904,9	368,9	500,0	0	2.338,8
Obligațiuni de stat la 10 ani	0	0	0	500,0	700,0	1.200,0
Total	5.768,8	8.608,6	4.101,4	3.970,6	2.530,6	24.980,0

Sursa: MFP, Raport privind datoria publică, mai 2010

Pe parcursul semestrului I 2010, **cursul de schimb** RON/EUR a prezentat o evoluție mixtă. În primul trimestru tendința generală a fost de apreciere a monedei naționale, iar ulterior trimestrul II a adus o inversare de trend.

Pe fondul climatului extern tensionat și deteriorării situației interne a economiei, leul a pierdut teren față de moneda europeană, fără ca piața să înregistreze mișcări abrupte. În medie, leul s-a depreciat în raport cu euro în luna iunie 2010 cu 3,7% comparativ cu luna martie 2010 (când s-a atins nivelul mediu cel mai redus din prima jumătate a acestui an). Față de cursul mediu din decembrie 2009, luna iunie a anului în curs a adus o depreciere de 0,3%.

Tabel nr. 1.2.10: Evoluția cursului de schimb RON/EUR

Indicator	2009	2010					
		ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie
Cursul de schimb mediu	4,2248	4,1409	4,1179	4,0879	4,1285	4,1743	4,2396

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

În genere, cursul de schimb a evoluat într-un coridor de fluctuație atent supravegheat de Banca Națională a României. Utilizând un mix de instrumente specifice – pornind de la mesajele oficiale transmise pieței, până la intervenții în forță pentru descurajarea tentativelor de atacuri speculative asupra leului – autoritatea monetară a gestionat problematica vizând cursul de schimb al monedei naționale de o manieră prudentă, evitând orice derapaje periculoase pentru populație, mediul de afaceri și sistemul financiar intern.

1.3. Economisirea în sistemul bancar

Evoluția disponibilităților bănești și a depozitelor din primul semestru al acestui an reflectă, pe de o parte, o dinamică diferită între segmentul populației și cel al agenților economici și, pe de altă parte, o inversare de situație la nivelul celui de-al doilea trimestru față de trimestrul anterior.

Tabel nr. 1.3.1: Structura depozitelor clienților nebancari, neguvernamentali

- mil. lei -

Indicatori	30.06.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.06.2010/ 30.06.2009 (%)	30.06.2010/ 31.03.2010 (%)	30.06.2010/ 31.12.2009 (%)
Disponibilități la vedere, în lei și valută	59.538,1	58.281,8	55.721,2	57.703,9	-3,0	3,6	-1,0
– agenți economici	26.039,7	28.840,1	27.311,3	28.574,8	9,7	4,6	-0,9
– populație	30.153,6	26.464,6	24.851,4	24.901,5	-17,4	0,2	-5,9
– alții	3.344,8	2.977,1	3.558,5	4.227,6	26,3	18,8	42,0
Depozite la termen și depozite rambursabile după notificare, în lei și valută	110.128,6	122.697,0	124.742,8	124.880,2	13,4	0,1	1,8
– agenți economici	30.234,8	32.745,6	31.579,9	29.975,9	-0,9	-5,1	-8,5
– populație	65.059,5	73.042,5	77.008,3	79.812,7	22,7	3,6	9,3
– alții	14.834,3	16.908,9	16.154,6	15.091,6	1,7	-6,6	-10,7
Total disponibilități la vedere, depozite la termen și depozite rambursabile după notificare, în lei și valută	169.666,7	180.978,8	180.464,0	182.584,1	7,6	1,2	0,9
– agenți economici	56.274,5	61.585,7	58.891,2	58.550,7	4,0	-0,6	-4,9
– populație	95.213,1	99.507,1	101.859,7	104.714,2	9,9	2,8	5,2
– alții	18.179,1	19.886,0	19.713,1	19.319,2	6,3	-2,0	-2,9

Sursa: BNR, Structura în profil teritorial a creditelor și depozitelor clienților nebancari neguvernamentali pentru iunie și decembrie 2009, martie și iunie 2010; calcule FGDB

Comparativ cu decembrie 2009, disponibilitățile bănești la vedere ale populației au înregistrat o scădere semnificativă la sfârșitul lunii martie, cu 6,1%, urmată de o revenire modestă, cu doar 0,2% la iunie 2010.

Concomitent, depozitele la termen pe segmentul populației au crescut semnificativ în trimestrul II. În raport cu decembrie 2009, acestea au înregistrat o majorare cu 5,4% în martie 2010, respectiv cu 9,3% în iunie 2010.

Fără a explica în totalitate această dinamică, diferența manifestată între disponibilitățile la vedere și depozitele la termen reflectă atât folosirea resurselor bănești imediat utilizabile pentru nevoile de consum, cât mai ales transferul acestora către depozitele la termen purtătoare de rate de dobândă mai atractive.

Comparațiile realizate la 30 iunie 2010 față de 30 iunie 2009 relevă aceeași tendință divergentă a evoluției disponibilităților la vedere ale populației (o scădere cu 17,4%) și a celei a depozitelor la termen (o creștere cu 22,7%).

Schimbările în domeniul fiscal prin taxarea cu 16% a veniturilor din dobânzi bancare începând cu 1 iulie 2010 va aduce mutații în comportamentul de economisire al populației, cu atât mai mult cu cât creșterea fiscalității (prin majorarea cotei de TVA) va avea un impact negativ și asupra inflației și dobânzilor reale.

Pe segmentul agenților economici, disponibilitățile la vedere au atins un minim la finele lunii martie 2010, înregistrând o scădere cu 5,3% față de 31 decembrie 2009, urmată de o revenire care a condus la atenuarea declinului. Față de aceeași dată de referință, la 30 iunie 2010 reducerea disponibilităților la vedere ale agenților economici a fost de numai 0,9%, acestea recuperând printr-o creștere cu 4,6% față de 31 martie 2010.

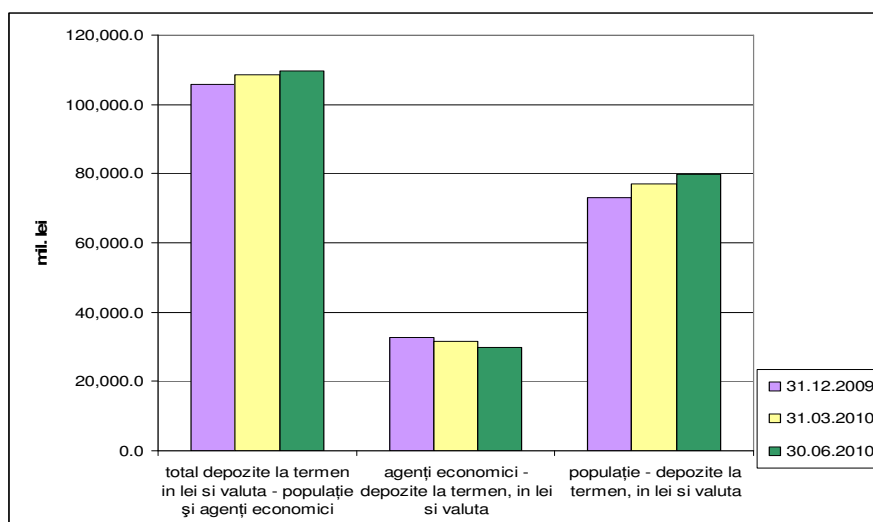
În schimb, soldul depozitelor la termen s-a diminuat sistematic pe acest segment. Reducerea a fost de 3,6% la sfârșitul trimestrului I 2010 față de cel al trimestrului IV 2009 și s-a adâncit la finele trimestrului II 2010 cu 8,5% în comparație cu trimestrul IV 2009. Comparația la sfârșitul semestrului I 2010 față de aceeași perioadă din 2009 arată un declin mai redus, de numai 0,9%.

Este de remarcat faptul că, pe ansamblu, resursele bănești ale firmelor s-au diminuat prin acțiunea conjugată a unor factori care s-au manifestat deopotrivă în economia reală și cea monetară. În acest sens, sunt de menționat în principal creșterea arieratelor, restrângerea activității economice, reducerea creditării și menținerea unui nivel relativ ridicat al ratelor de dobândă activă.

Referitor la comportamentul de economisire¹, evoluția antagonică înregistrată de segmentul agenților economici și de cel al populației poate fi explicată atât prin necesitățile imediate diferite, cât și prin anticipațiile create în ceea ce privește nevoia viitoare de resurse bănești.

¹ Este vorba despre economisirea în sistemul bancar. Pentru simplificare, economiile au fost interpretate aici în înțelesul strict al depozitelor la termen și depozitelor rambursabile după notificare, în lei și valută.

Grafic nr. 1.3.1: Evoluția depozitelor la termen pe segmente de deponenți

În timp ce agenții economici își epuizează disponibilitățile existente și încep să utilizeze depozitele la termen, populația încearcă să acumuleze în scop de precauție (în detrimentul consumului) și să își restrângă disponibilitățile la vedere.

Din datele disponibile ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, se constată o replicare la nivel agregat, pe total instituții de credit participante², a situației de ansamblu a procesului de economisire.

Tabel nr. 1.3.2: Evoluția numărului de deponenți și a depozitelor la instituțiile de credit participante la FGDB

Indicatori	30.06.2009	31.12.2009	31.03.2010	30.06.2010	30.06.2010/ 30.06.2009 (%)	30.06.2010/ 31.03.2009 (%)	30.06.2010/ 31.12.2009 (%)
Număr titulari de depozite la instituțiile de credit participante la FGDB, din care:	17.553.106	17.091.683	16.787.995	16.615.216	-5,3	-1,0	-2,8
– garanți	17.444.238	17.049.312	16.741.240	16.567.750	-5,0	-1,0	-2,8
Pondere în total (%)	99,38	99,75	99,72	99,71			
Depozite la instituțiile de credit participante la FGDB (mil. lei), din care:	269.017,4	270.004,6	258.344,1	267.032,0	-0,7	3,4	-1,1
– garantate	123.625,2	125.896,0	125.589,8	129.075,0	4,4	2,8	2,5
Pondere în total (%)	45,95	46,63	48,61	48,34			

Sursa: FGDB

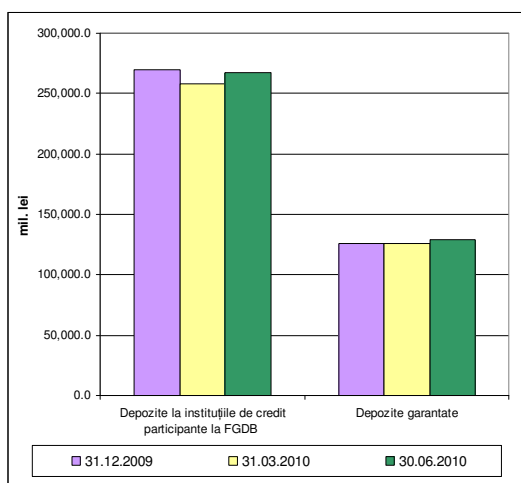
² La Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar participau, la 30 iunie 2010, 33 de instituții de credit, persoane juridice române.

Trebuie subliniat faptul că, deși între datele Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar și cele prezentate anterior, furnizate de Banca Națională a României, există diferențe de conținut³, se respectă tendința generală de evoluție.

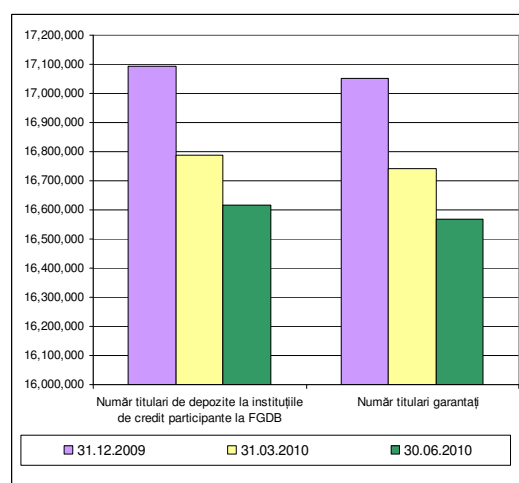
Astfel, situația de la 31 martie 2010 comparată cu cea de la 31 decembrie 2009 relevă o scădere a depozitelor constituite la instituțiile de credit participante (-4,3%) și, în cadrul acestora, a depozitelor garantate, deși reducerea este mai modestă (-0,2%). În schimb, la 30 iunie 2010 se produce o revenire atât a valorii totale a depozitelor (+3,4%), cât și a celei a depozitelor garantate (+2,8%), comparativ cu 31 martie. Pe total depozite, se menține reducerea față de 30 iunie 2009 cu 0,7%. În schimb, se manifestă o majorare cu 4,4% a volumului depozitelor garantate.

Cu toată această creștere a depozitelor totale și garantate înregistrată la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2010 față de trimestrul anterior, numărul total al titularilor de depozite și numărul titularilor de depozite garantate au scăzut sistematic, indiferent de baza de raportare.

Grafic nr. 1.3.2: Evoluția depozitelor la instituțiile de credit participante la FGDB

Grafic nr. 1.3.3: Evoluția numărului de titulari de depozite la instituțiile de credit participante la FGDB

Această dinamică poate fi pusă pe seama ieșirii din sistem a titularilor de depozite mici, aflate sub plafonul de garantare al FGDB, cu atât mai mult cu cât rata de descreștere a numărului total al titularilor de depozite și cea a numărului de titulari

³ Diferențele sunt determinate de aria de acoperire a instituțiilor cuprinse în rapoartele BNR, respectiv FGDB, de instrumentele raportate și de titularii de depozite ale căror conturi fac obiectul raportării.

garantați este aceeași la fiecare din perioadele de raportare (-1,8% la 31 martie 2010 față de 31 decembrie 2009, respectiv -1% la 30 iunie față de 31 martie 2010).

În comparație cu 30 iunie 2009, la finele primului semestru al acestui an, reducerea numărului total de titulari de depozite a fost de 5,3%, iar cea a numărului de titulari garantați a fost de 5%. Cauzele principale ale acestei evoluții sunt reducerea venitului disponibil al populației, prin acțiunea conjugată a șomajului și reducerilor salariale și epuizarea disponibilităților agenților economici garantați (IMM-uri) care au ieșit, astfel, din raportările instituțiilor participante către Fond.

În ansamblu, procesul de economisire, așa cum se prezintă din datele existente la nivelul sistemului bancar, a cunoscut un recul în primul trimestru al acestui an și a revenit ușor pe creștere în trimestrul II, fără a se contura o tendință clară de evoluție.

Spectrul declinului economic și anunțatele schimbări de ordin fiscal au adâncit starea de incertitudine din economie. Aflăte ele însele sub presiunea reducerii profiturilor, pe fondul deteriorării calității portofoliilor de credite și lipsei de oportunități pentru creditarea economiei reale, băncile se află în fața unor opțiuni dificile în ceea ce privește păstrarea bazei de depozite de la populație prin bonificarea unor dobânzi real pozitive, care să ofere și un minim randament în condițiile actuale de fiscalitate. La rândul lor, companiile traversează o perioadă grea datorită reducerii activității din economie și scăderii cererii solvabile, în condițiile în care arieratele reprezintă o problemă tot mai presantă.

O serie de factori cu impact advers asupra economisirii, care au intrat în acțiune încă din primul semestru al anului, își vor face pe deplin simțite efectele și vor amplifica tensiunile din sistemul economic în perioada următoare. Sunt de menționat aici reducerea veniturilor, majorarea generalizată a prețurilor și reducerea locurilor de muncă din sectorul public, a căror acțiune conjugată va greva în continuare procesul de economisire.

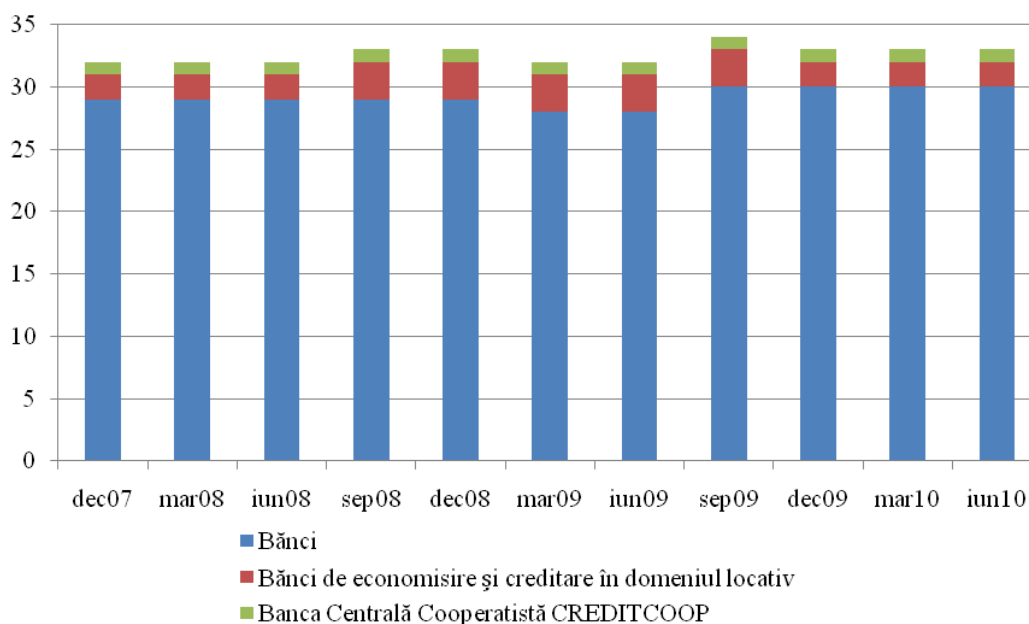
În actualul context macroeconomic dificil, revenirea inconsistentă a indicatorilor utilizați pentru definirea economisirii din sistemul bancar, înregistrată la finalul primului semestru al acestui an, se află sub semnul incertitudinii și prezintă perspective reduse de a se manifesta ca tendință în cea de-a doua jumătate a anului.

2. Instituțiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor

Participarea la schema de garantare a depozitelor din România este obligatorie pentru toate instituțiile de credit autorizate de către Banca Națională a României să primească depozite de la public. În calitate de instituții de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor, acestea trebuie să participe la constituirea resurselor financiare ale Fondului prin plata de contribuții.

Începând cu 1 ianuarie 2007, sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine cu sediul în alte state membre ale Uniunii Europene au ieșit din schema de garantare a Fondului, ca urmare a faptului că depozitele persoanelor fizice și persoanelor juridice la aceste sucursale sunt garantate de schema de garantare din țara în care își are sediul instituția de credit mamă. Astfel, având în vedere că în prezent în România funcționează doar sucursale ale instituțiilor de credit din Uniunea Europeană, la Fond participă actualmente numai instituții de credit persoane juridice române.

Grafic 2.1. Evoluția numărului instituțiilor de credit participante la Fond

La data de 30 iunie 2010, la Fond participau 33 de instituții de credit⁴, persoane juridice române, din care: 30 de bănci, 2 bănci de economisire și creditare în domeniul locativ și o organizație cooperatistă de credit, reprezentată prin Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP (casa centrală și cooperativele de credit afiliate).

Față de finele anului 2009 și de 31 martie 2010, pe parcursul trimestrului II 2010 nu au intervenit modificări în ceea ce privește numărul instituțiilor de credit participante la Fond. Singura schimbare privește preluarea prin transfer de către GE Garanti Bank S.A., la data de 29 mai 2010, a întregii activități a GarantiBank International N.V. – Sucursala România.

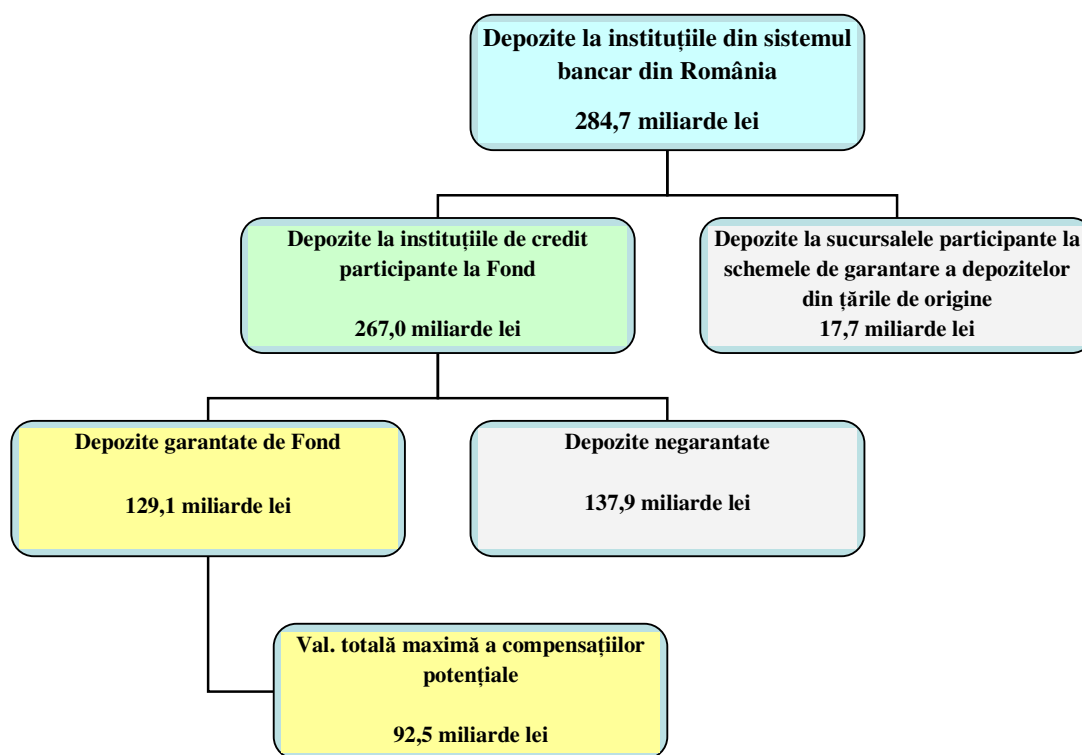
⁴ Anexa nr. 1- Lista instituțiilor de credit participante la Fond la 30 iunie 2010

3. Valoarea totală a depozitelor bancare

3.1. Valoarea totală a depozitelor⁵ din sistemul bancar⁶

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit din România a ajuns, la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al acestui an, la 284,7 miliarde lei⁷, cu puțin peste nivelul atins în perioada similară a anului trecut (284,3 miliarde lei) și cu 3,2% mai mare decât valoarea înregistrată la 31 martie 2010, respectiv 275,8 miliarde lei.

Din punct de vedere al participării la Fond a instituțiilor de credit din sistemul bancar românesc, structura valorii totale a depozitelor la 30 iunie 2010 se prezintă astfel:

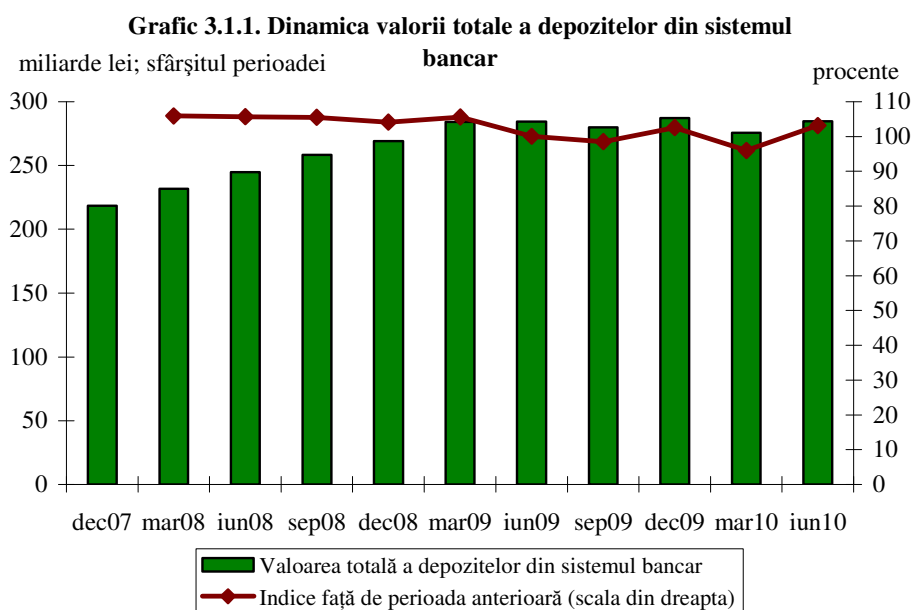
⁵ În accepțiunea legii de funcționare a Fondului, depozitul reprezintă "orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, rezultat din fonduri aflate într-un cont sau din situații tranzitorii derivând din operațiuni bancare curente și pe care instituția de credit trebuie să îl ramburseze, potrivit condițiilor legale și contractuale aplicabile, precum și orice obligație a instituției de credit evidențiată printr-un titlu de creanță emis de aceasta, cu excepția obligațiilor prevăzute la alin. (6) al art. 159 din Regulamentul nr. 15/2004 privind autorizarea și funcționarea societăților de administrare a investițiilor, a organismelor de plasament colectiv și a depozitarilor, aprobat prin Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 67/2004, cu modificările ulterioare".

⁶ Se au în vedere atât instituțiile de credit persoane juridice române, care au obligația legală de a participa la Fond, cât și sucursalele instituțiilor de credit străine cu sediul în alte state membre. Acestea din urmă nu mai sunt membre ale Fondului începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană, fiind incluse în schemele de garantare a depozitelor din țările de origine. La data de 30 iunie 2010, în România își desfășurau activitatea 33 de instituții de credit persoane juridice române (Anexa nr. 1) și 9 sucursale ale instituțiilor de credit din alte state membre.

⁷ Raportările instituțiilor de credit către Fond se referă, potrivit legii, la toate depozitele din evidențele acestora aparținând persoanelor fizice și persoanelor juridice, în categoria celor din urmă intrând și instituțiile de credit, instituțiile financiare, societățile de asigurări, organismele de plasament colectiv, fondurile de pensii, autoritățile publice centrale și locale, etc.

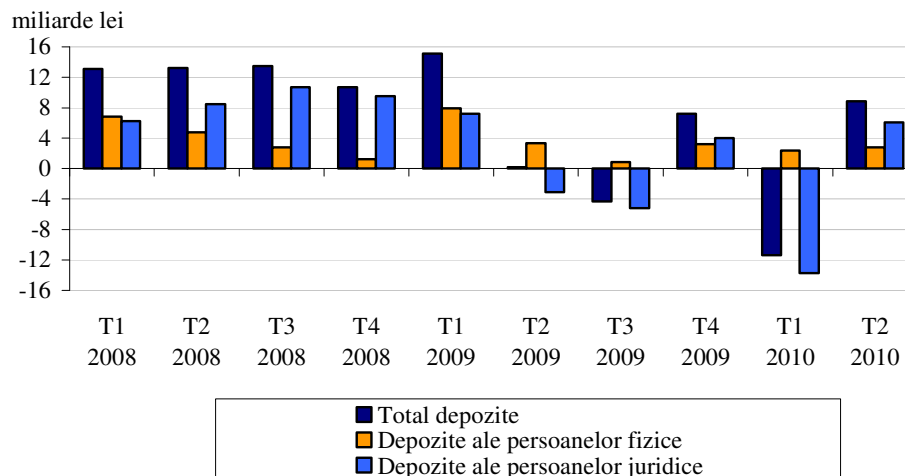
Pe parcursul perioadei analizate (decembrie 2007 – iunie 2010), au existat numai două trimestre de comprimare a valorii totale a depozitelor din sistemul bancar, respectiv trimestrul III 2009 și trimestrul I 2010. Restul intervalelor s-au caracterizat printr-o creștere relativ constantă (perioada primelor trimestre de după declanșarea crizei financiare internaționale, respectiv decembrie 2007 – martie 2009), urmată de stagnare (trimestrul II 2009) și de o nouă majorare în trimestrul IV 2009, prin care a fost contracarată scăderea din trimestrul precedent și s-a atins vârful perioadei analizate (287,2 miliarde lei).

Față de maximumul perioadei decembrie 2007-iunie 2010, valoarea de la finele primelor șase luni ale anului 2010 este mai mică cu 0,9% din cauza scăderii importante din trimestrul I 2010 (-11,4 miliarde lei), care a fost recuperată doar parțial în trimestrul II 2010 (+8,9 miliarde lei).

Luând în considerare cele două mari categorii de deponenți - persoane fizice și persoane juridice -, se evidențiază faptul că semnul dinamicii valorii totale a depozitelor coincide, de regulă, cu cel aferent dinamicii valorii totale a depozitelor persoanelor juridice, amplitudinea modificărilor acestora fiind mai mare decât în cazul persoanelor fizice.

Grafic 3.1.2. Variațiile trimestriale ale valorii totale a depozitelor, pe categorii de deponenți

În perioada ultimului an, se constată că variațiile valorii totale a depozitelor din sistemul bancar și ale componentei sale principale, respectiv depozitele persoanelor juridice, alternează de la un trimestru la altul între teritoriul negativ și cel pozitiv.

Potrivit Băncii Naționale a României, ritmul de creștere a depozitelor companiilor din trimestrul IV 2009 a fost impulsionat cel mai probabil de încasarea de la buget a unor restanțe și restituiri de TVA, precum și, într-o anumită măsură, de menținerea la un nivel quasi-stabil a volumului investițiilor directe din străinătate în sectorul nebancaar.

De asemenea, datorită impactului favorabil al redresării economice în zona euro, dinamica anuală a exporturilor românești și cea a producției industriale au revenit în noiembrie 2009 la valori pozitive.

Dinamica negativă a valorii totale a depozitelor în primele trei luni ale anului a fost determinată de evoluția depozitelor persoanelor juridice, care au consemnat cea mai mare descreștere a perioadei analizate, cu 13,8 miliarde lei (-7,4%).

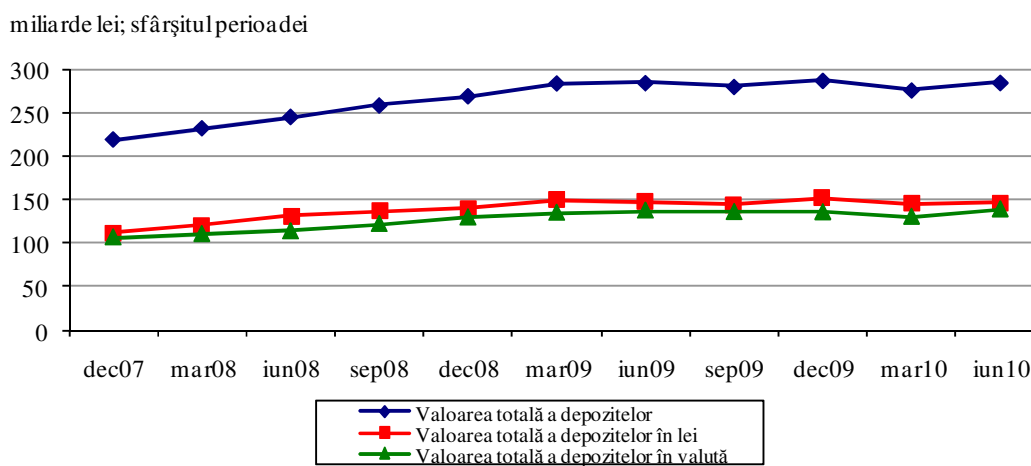
Cu toate că depozitele persoanelor fizice au urmat o traiectorie ascendentă, deși cu un ritm mai lent decât al trimestrului precedent, viteza de creștere a acestora în primele trei luni ale anului (+2,4%) nu a reușit să contracareze efectul negativ generat de

diminuarea valorii depozitelor persoanelor juridice, în condițiile în care aceasta din urmă deține ponderea majoritară în valoarea totală a depozitelor⁸.

În schimb, în trimestrul II 2010, traiectoriile ambelor componente au avut un sens crescător, cu un ritm ușor accelerat față de trimestrul precedent pentru depozitele persoanelor fizice (+2,7%), în timp ce valoarea depozitelor persoanelor juridice s-a majorat cu 3,5%.

Analiza pe monede a evoluției valorii totale a depozitelor relevă faptul că dinamicile din primele două trimestre au avut sensuri opuse atât pentru depozitele în lei, cât și pentru cele în valută. Astfel, dacă primele trei luni ale anului 2010 s-au caracterizat prin reduceri ale ambelor componente – lei și valută – cu ritmuri apropiate (-4,1% la depozitele în lei și -3,8% la depozitele în valută), în trimestrul II 2010 s-a consemnat o dinamică pozitivă a acestora, însă cu ritmuri semnificativ diferite (+0,3% la depozitele în lei și +6,5% la depozitele în valută).

Grafic 3.1.3. Evoluția valorii totale a depozitelor din sistemul bancar, pe monede

Pe ansamblul sistemului bancar din România, depozitele în moneda națională au ajuns la 146,1 miliarde lei, situându-se totuși, după vârful din decembrie 2009, sub valoarea înregistrată la 30 iunie 2009 (ritm anual de scădere de 0,7%).

În schimb, pentru depozitele în valută a fost întreruptă tendința descendentă începută în cel de-al treilea trimestru al anului 2009, valoarea acestora ajungând la 30 iunie

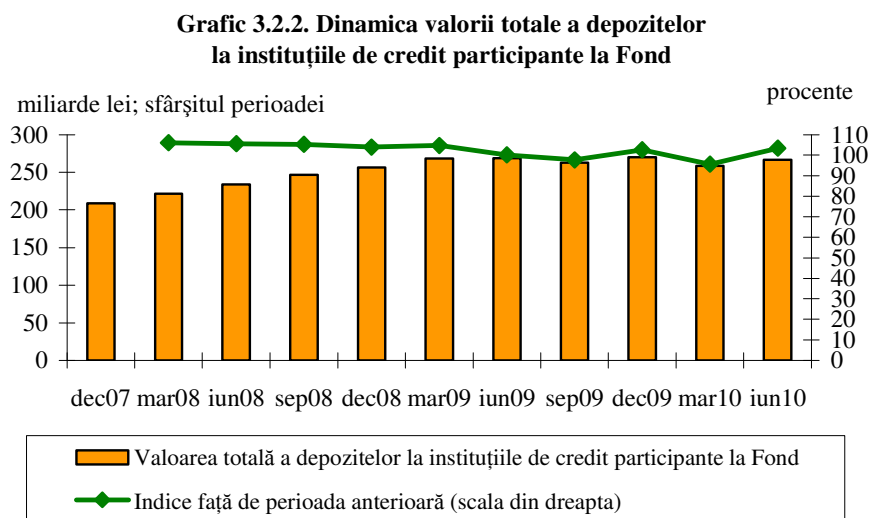
⁸ În capitolele următoare va fi prezentată o analiză mai detaliată a evoluției depozitelor persoanelor fizice și juridice, inclusiv a factorilor de influență ai acestora.

2010 la 138,6 echivalent miliarde lei, situându-se, în termeni nominali, cu 1% peste nivelul de la sfârșitul semestrului I 2009.

În cazul depozitelor în valută, tendințele manifestate în trimestrele I și II ale anului 2010 au fost comune atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice, în timp ce, la depozitele în lei, evoluțiile aferente depozitelor celor două categorii au fost opuse.

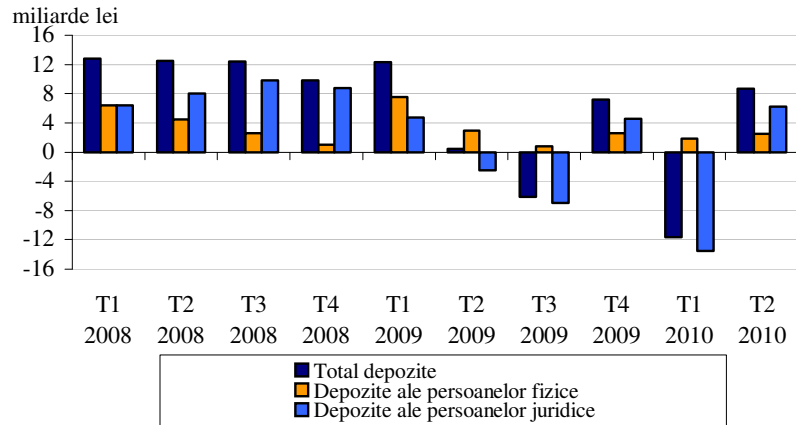
3.2. Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

La finele lunii iunie 2010, cele 33 de instituții de credit participante la Fond aveau în evidențe depozite ale persoanelor fizice și juridice în sumă de 267,0 miliarde lei, reprezentând 93,8% din valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar din România. Diferența revine sucursalelor instituțiilor de credit cu sediul în alte state membre, care participă la schemele de garantare a depozitelor din țările de origine.

Tendințele menționate atât pentru valoarea totală a depozitelor pe ansamblul sistemului bancar din România, cât și pentru componentele sale din punct de vedere al categoriilor de deponenți și al monedelor de denominare, s-au manifestat și în cazul depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, ritmurile aferente indicatorilor prezentați fiind apropiate ca valoare, în cea mai mare parte a cazurilor, de cele înregistrate pe ansamblul sistemului bancar.

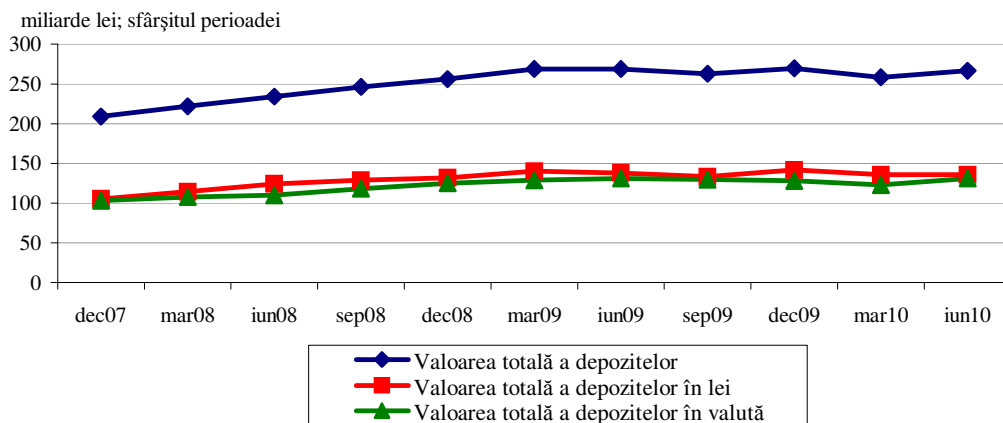
Grafic 3.2.2. Variațiile trimestriale ale valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, pe categorii de deponenți

Reducerea din primul trimestru al anului 2010 a valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond (-11,6 miliarde lei) s-a realizat pe seama diminuării abrupte a valorii totale a depozitelor persoanelor juridice, cu 13,5 miliarde lei, în timp ce variația valorii depozitelor persoanelor fizice și-a menținut semnul pozitiv, deși a fost mai redusă ca valoare (1,9 miliarde lei) decât în perioadele similare din anii anteriori.

În trimestrul II 2010, sporul în valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond a fost de 8,6 miliarde lei (circa 75% din valoarea absolută a scăderii din trimestrul precedent), din care cea mai mare parte a aparținut depozitelor persoanelor juridice (6,1 miliarde lei).

Grafic 3.2.3. Evoluția valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, pe monede

La sfârșitul trimestrului II 2010, depozitele în lei la instituțiile de credit participante la Fond însumau 135,7 miliarde lei, cu 1,6% mai puțin față de perioada similară a anului anterior, iar cele în valută echivalentul a 131,4 miliarde lei, în ușoară creștere față de 30 iunie 2009 (+0,2%).

Față de variațiile componentelor valorii totale a depozitelor pe ansamblul sistemului bancar, în cazul instituțiilor de credit participante la Fond se remarcă modificări mai rapide ale depozitelor în valută, respectiv -4,4% în trimestrul I 2010 (cu 0,6 p.p. sub ritmul aferent sistemului bancar) și +7,1% în trimestrul II 2010 (cu 0,6 p.p. peste ritmul aferent sistemului bancar).

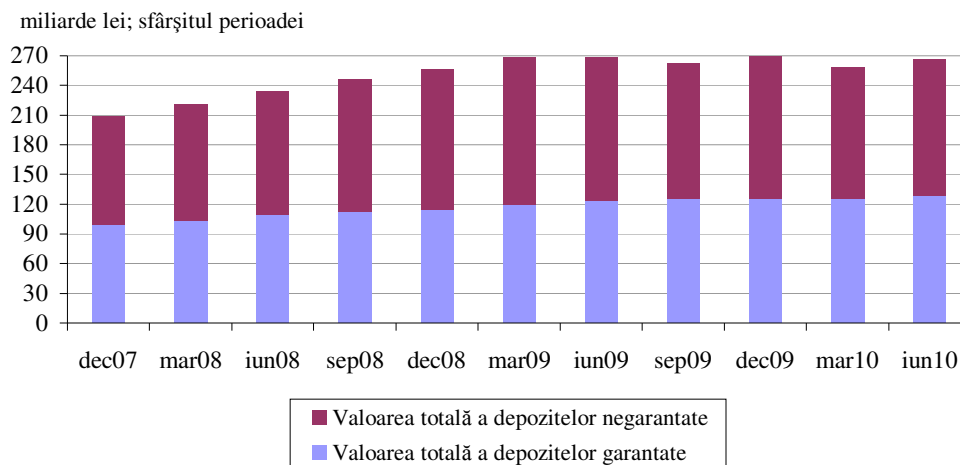
În ceea ce privește valoarea totală a depozitelor în lei la instituțiile de credit participante la Fond, scăderea din primele trei luni ale anului (-4,2%, valoare apropiată de cea consemnată la nivelul întregului sistem bancar) este urmată de stagnare în cel de-al doilea trimestru al anului 2010, în timp ce pe ansamblul sistemului bancar tendința este de ușoară creștere, diferența dintre ritmuri fiind de +0,3 p.p.

În plus față de situația depozitelor pe ansamblul sistemului bancar, pentru instituțiile de credit participante la Fond se evidențiază faptul că evoluția depozitelor pe categorii de deponenți se află în strânsă legătură cu dinamica depozitelor prin prisma apartenenței acestora la sfera de garantare oferită de Fond.

Garantarea aproape în totalitate a populației (protecția de către Fond a 99,98% din numărul total al deponenților persoane fizice), precum și limitarea garantării persoanelor juridice, în principal, la categoria întreprinderilor mici și mijlocii, au făcut ca, în trimestrul I 2010, aproape întreaga contribuție la scăderea valorii depozitelor să revină depozitelor negarantate⁹.

⁹ Anexa nr. 2 – Lista depozitelor negarantate

Grafic 3.2.4. Evoluția valorii totale a depozitelor garantate și negarantate la instituțiile de credit participante la Fond

Astfel, în trimestrul I 2010, depozitele negarantate de Fond, în sumă de 132,8 miliarde lei, au consemnat o diminuare cu 11,3 miliarde lei (-7,8%), cel mai mare declin al perioadei analizate.

Din contră, menținerea tendinței crescătoare a valorii depozitelor persoanelor fizice în trimestrul II 2010 și majorarea valorii depozitelor persoanelor juridice au condus în ultima parte a semestrului I 2010 la creșteri ale ambelor componente – depozite garantate și depozite negarantate, valoarea celor din urmă ajungând la 137,9 miliarde lei (+3,8% față de 31 martie 2010 și cu 5% mai mică decât în perioada similară a anului anterior).

3.3. Valoarea totală a depozitelor garantate

Valoarea depozitelor garantate de Fond la data de 30 iunie 2010 a ajuns la 129,1 miliarde lei, reprezentând 48,34% din valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond.

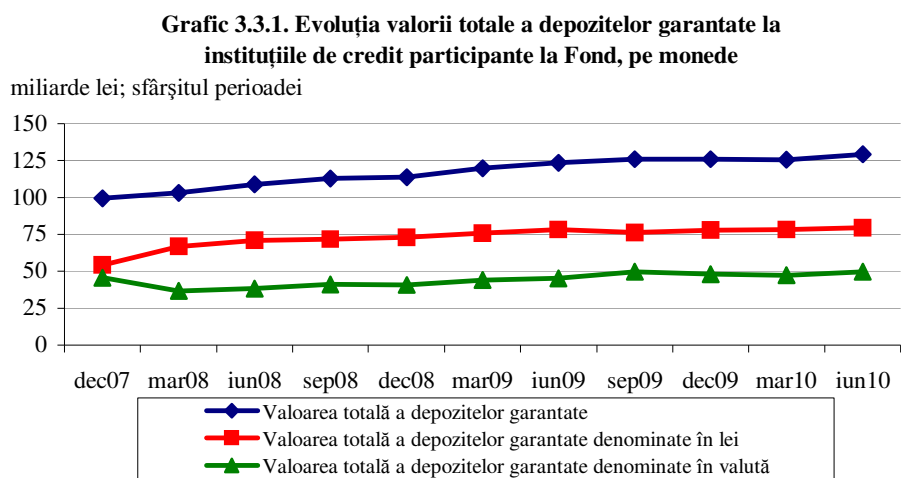
În trimestrul II 2010, se constată părăsirea tendinței slabe de reducere a valorii totale a depozitelor garantate, începută în ultimele trei luni ale anului precedent, scăderea trimestrială cu 0,2% fiind urmată în trimestrul II 2010 de o majorare cu 2,8%.

Deși nivelul atins la sfârșitul trimestrului II 2010 constituie maximul perioadei decembrie 2007 – iunie 2010, se remarcă decelerarea accentuată a creșterii valorii

depozitelor garantate, de la o variație de 13,5% în perioada iunie 2009-iunie 2008, ajungându-se la 4,4% (iunie 2010/iunie 2009).

Evoluția pe monede reflectă faptul că, în trimestrul I 2010, restrângerea valorii depozitelor garantate poate fi pusă pe seama scăderii valorii depozitelor garantate denominate în valută (variație trimestrială de -1,4%), cele în lei consemnând o ușoară creștere cu 0,5%.

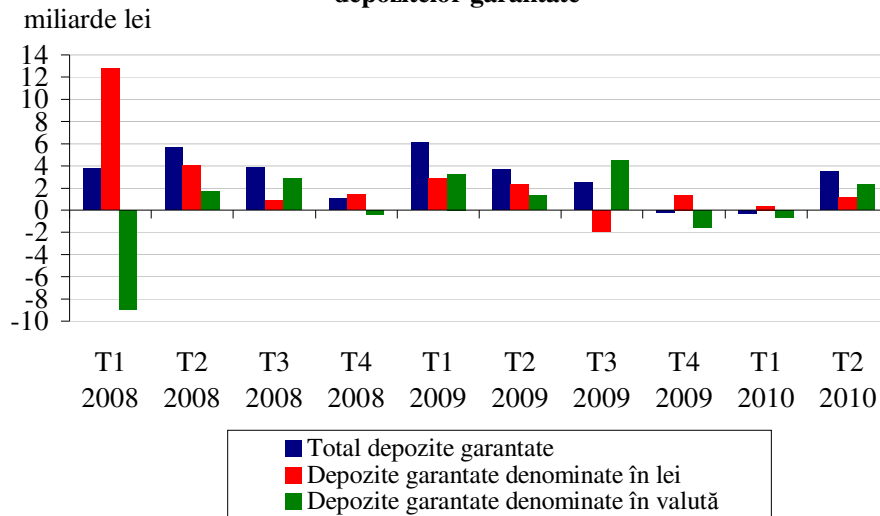
În perioada aprilie-iunie 2010, ambele componente ale depozitelor garantate urmează traiectorii crescătoare, majorarea valorii depozitelor garantate denominate în lei fiind de peste 3 ori mai lentă decât cea a depozitelor garantate denominate în valută (+1,4% față de +5,1%).

În perioada de după declanșarea crizei, depozitele garantate denominate în lei au avut o tendință ascendentă aproape continuă, suferind o contracție doar în trimestrul III 2009.

În intervalul decembrie 2007 – iunie 2010, ritmul trimestrial mediu de creștere a valorii depozitelor garantate a fost de 2,63% pentru total depozite garantate, 3,92% pentru depozitele garantate denominate în lei și 0,90% pentru depozitele garantate denominate în valută. Aceste ritmuri maschează anumite fluctuații punctuale și reprezintă o inerție a sistemului în recepționarea efectelor crizei, inerție ce se estompează odată cu trecerea timpului de la momentul declanșării crizei.

Grafic 3.3.2. Variațiile trimestriale ale valorii totale a depozitelor garantate

Depozitele garantate denuminate în valută au înregistrat variații negative în trimestrele de început și sfârșit de an din perioada analizată, excepție făcând primul trimestru al anului 2009. Reducerea din trimestrul I 2010 a valorii depozitelor garantate denuminate în valută (-0,66 echivalent miliarde lei) este modestă totuși comparativ cu declinul abrupt din urmă cu doi ani (-9 echivalent miliarde lei), în timp ce majorarea din trimestrul II 2010 (2,4 echivalent miliarde lei) le depășește pe cele din perioadele similare ale anilor 2009 și 2008.

Dacă în primele trei luni ale anului 2010, diminuarea valorii totale a depozitelor garantate a fost antrenată de declinul valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor juridice (variație trimestrială de -6,2%), simultan cu o ușoară încetinire a ritmului de creștere a valorii depozitelor garantate ale persoanelor fizice (+1,8%), în trimestrul II 2010, ambele componente s-au mărit cu ritmuri trimestriale aproximativ egale (+2,8% depozitele persoanelor fizice și +2,6% depozitele persoanelor juridice).

Având în vedere că protecția depozitelor este asigurată în principal deponenților care nu au cunoștințele și experiența necesare pentru evaluarea riscului de nerambursare a plasamentelor efectuate, sfera de garantare cuprinde aproape toate persoanele fizice, în timp ce categoria persoanelor juridice garantate este formată cu precădere din întreprinderile mici și mijlocii, ale căror valori medii ale depozitelor sunt relativ scăzute.

Aceasta face ca cea mai mare cotă în valoarea totală a depozitelor garantate să revină depozitelor garantate ale persoanelor fizice, ponderea ocupată de acestea la 30 iunie

2010 fiind de circa 76%, la fel ca la finele lunii martie 2010 și cu 3 p.p. mai mare decât în urmă cu un an.

Gradul de concentrare a deponenților garantați și a depozitelor garantate

În scopul menționat, cel mai adesea, se apelează la metoda coeficientului Gini-Struck și la metoda coeficientului Herfindahl-Hirschman¹⁰. O abordare alternativă este metoda ABC, care permite rafinări ale analizei pe sub-clase de instituții.

Analizând structura numărului de deponenți garantați la instituțiile de credit participante la Fond la 30 iunie 2010, se obține un număr mediu de deponenți pe instituție de credit de 502.053 persoane, cu un coeficient de variație al mărimilor de 1,814 și în scădere cu 5.257 persoane față de 31 martie 2010.

Coeficientul Gini-Struck este $GS = 0,3206$, în timp ce indicele Herfindahl- Hirschman are valoarea $HH = 0,1299$. Ambele valori indică un grad de concentrare medie pe piață. 73,73% din numărul de deponenți garantați sunt concentrați la primele cinci instituții de credit, adică la 15,15% din numărul total de instituții de credit. Pe de altă parte, 13,35% din numărul de deponenți garantați sunt distribuiți în 75,76% din numărul total de instituții de credit participante la Fond.

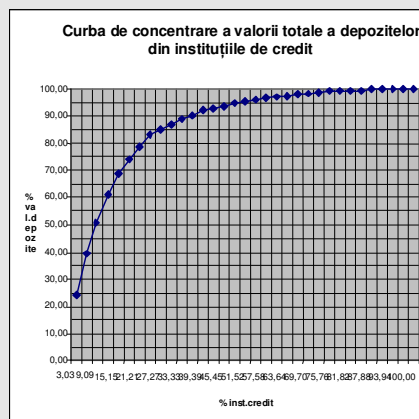
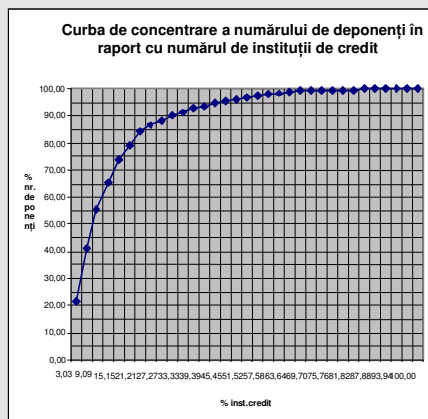
Din analiza structurii valorii depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond, rezultă că valoarea medie la 30 iunie 2010 a depozitelor garantate pe instituție de credit este de 3,911 miliarde lei, cu un coeficient de variație al mărimilor de 1,719 și în creștere cu 0,105 miliarde lei față de 31 martie 2010.

În cazul valorii depozitelor garantate, coeficientul Gini-Struck este $GS = 0,3039$, iar indicele Herfindahl- Hirschman are valoarea $HH = 0,1198$. Ambele niveluri indică un grad de concentrare medie pe piață. 69,09% din totalul valorii depozitelor garantate este concentrat la cinci instituții de credit participante la Fond. Pe de altă parte,

¹⁰ $GS = \sqrt{\frac{n \cdot \sum_{i=1}^n p_i^2 - 1}{n - 1}} \in [0,1]$ și $HH = \sum_{i=1}^n p_i^2 \in \left[\frac{1}{n}, 1\right]$, unde „ p_i ” reprezintă ponderea numărului deponenților

garantați, respectiv a valorii depozitelor garantate la instituția de credit „ i ” în numărul total al deponenților garantați, respectiv valoarea totală a depozitelor garantate. Atunci când cele „ n ” instituții de credit au cote egale, repartiția structurală este uniformă ($GS=0$ și $HH=1/n$), iar când acestea se concentrează la nivelul unei singure instituții de credit, se obține o repartiție structurală perfect concentrată ($GS=HH=1$).

14,74% din totalul valorii depozitelor garantate este distribuit în 72,73% din numărul total de instituții de credit participante la Fond.

În ambele analize, zona instituțiilor de credit cu o cotă de piață de mijloc este slab reprezentată.

Concentrarea medie este rezultatul diversificării din zona „marilor jucători” pe piața depozitelor. În condiții de criză, acest fapt conduce fie la o intensificare a concurenței, fie la înțelegeri de tip cartel.

Pentru instituțiile de credit cu o cotă redusă de deponenți garantați/depozite garantate, gradul de incertitudine în oricare dintre situații se amplifică în condiții de criză.

Față de trimestrele anterioare, nu există schimbări majore (GS = 0,3152 și HH = 0,1266 la 31 decembrie 2009 și GS = 0,3186 și HH = 0,1287 la 31 martie 2010 pentru numărul de deponenți garantați la instituțiile de credit participante la Fond, respectiv GS = 0,3089 și HH = 0,1228 la 31 decembrie 2009 și GS = 0,3075 și HH = 0,1220 la 31 martie 2010 pentru valoarea depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond). Unii din „marii jucători” au avut o tendință ușoară de îmbunătățire a cotei de piață (între 0,7 și 1,0 p.p.).

3.4. Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale¹¹

Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale s-a plasat în continuare pe o traiectorie crescătoare, vârful atins la 30 iunie 2010 fiind de 92,5 miliarde lei, o sumă de peste 1,5 ori mai mare decât cea înregistrată la momentul de timp similar din anul 2008 și cu 8,5% peste nivelul de la 30 iunie 2009.

O contribuție importantă la această creștere a avut-o majorarea plafonului de garantare a depozitelor de la echivalentul în lei al sumei de 20.000 euro la echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro, realizată în etape diferite pentru cele două categorii de deponenți – persoane fizice și persoane juridice¹².

Este de menționat că, în vederea asigurării resurselor Fondului necesare plății cât mai rapide a compensațiilor în situația producerii indisponibilizării depozitelor la instituțiile de credit participante, decizia măririi plafonului de garantare a fost urmată de introducerea în legislația Fondului a posibilității de a solicita Guvernului un împrumut care să acopere eventuala insuficiență a resurselor sale. Potrivit legii, termenul de punere la dispoziție de către Guvern a unui astfel de împrumut este de cel mult 15 zile lucrătoare de la data solicitării lui de către Fond.

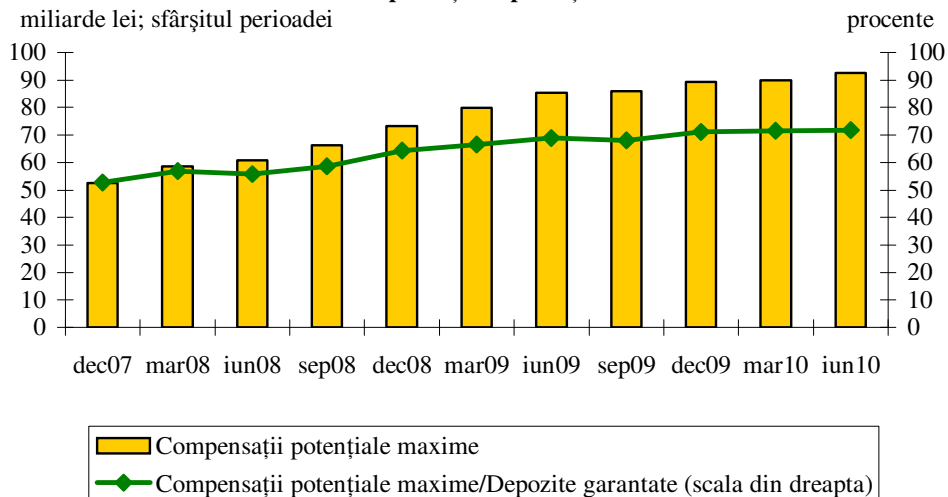
De asemenea, pentru a întări capacitatea de finanțare a Fondului, cota contribuției instituțiilor de credit la Fond a fost dublată, de la 0,1% în 2008 la 0,2% în 2009 și 2010.

¹¹ Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale este definită ca valoarea totală a depozitelor garantate, rambursabile în cadrul plafonului de garantare în cazul producerii indisponibilizării depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond. Formula sa de calcul este următoarea:

Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale = valoarea totală a depozitelor garantate având valori mai mici sau egale cu plafonul de garantare + numărul deponenților garantați cu depozite ale căror valori sunt mai mari decât plafonul de garantare × echivalentul în lei al plafonului de garantare

¹² Plafonul de garantare de 50.000 euro pe deponent garantat și pe instituție de credit a intrat în vigoare din 15 octombrie 2008 pentru persoanele fizice și din 30 iunie 2009 pentru persoanele juridice.

Grafic 3.4.1. Dinamica valorii totale maxime a compensațiilor potențiale

După o creștere slabă a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale în trimestrul I 2010 (+0,6%), înregistrată pe fondul ușoarei diminuări a valorii totale a depozitelor garantate, în trimestrul II 2010 se consemnează o variație relativă de +2,9%, aproximativ egală cu cea aferentă aceleiași perioade pentru depozitele garantate.

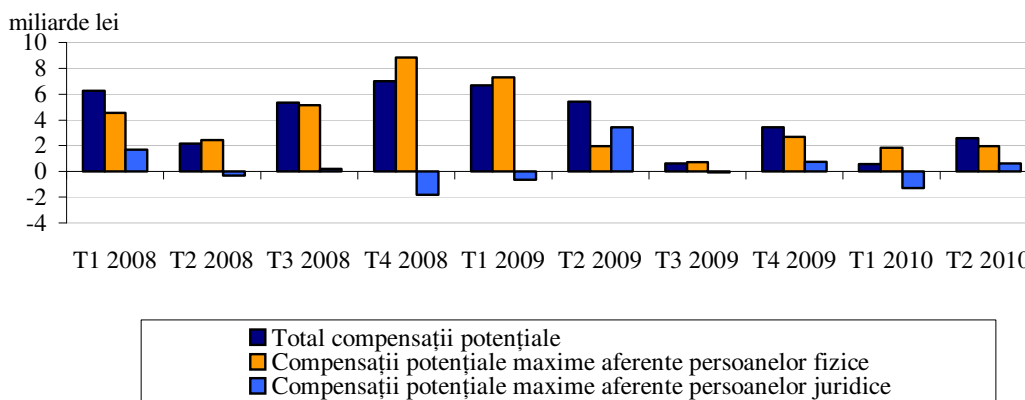
Valoarea maximă a compensațiilor potențiale corespunzătoare tuturor deponenților garantați persoane fizice și persoane juridice, pe ansamblul celor 33 de instituții de credit participante la Fond, reprezenta, la sfârșitul lunii iunie 2010, 71,7% din valoarea totală a depozitelor garantate de Fond (129,1 miliarde lei), cu 0,1 p.p. peste cea înregistrată la 31 martie 2010 și cu 2,7 p.p. superioară celei de la finele primului semestru al anului 2009.

În trimestrul I 2010, similar dinamicii depozitelor garantate, și în cazul valorii maxime a compensațiilor potențiale, creșterea a fost determinată de sporul compensațiilor potențiale maxime aferente persoanelor fizice (+1,85 miliarde lei), care a contracarat efectul diminuării valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice (-1,3 miliarde lei).

Trimestrul II 2010 este caracterizat de continuarea tendinței crescătoare a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale corespunzătoare persoanelor fizice, cu un spor de circa 2 miliarde lei, precum și de revenirea în teritoriul pozitiv a dinamicii

valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice (+0,6 miliarde lei).

Grafic 3.4.2. Variațiile trimestriale ale valorii totale maxime a compensațiilor potențiale, pe categorii de deponenți

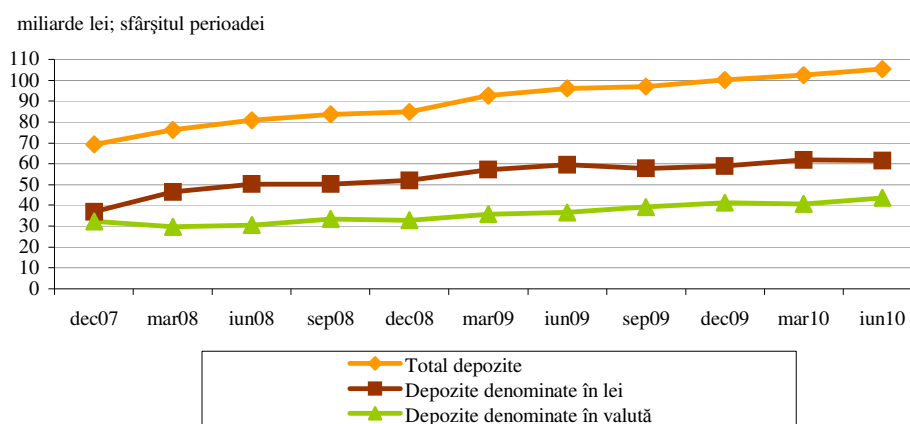
În structură, deponenților garantați persoane fizice le revenea, la 30 iunie 2010, circa 88% din valoarea totală a compensațiilor potențiale maxime, pondere neschimbată față de 31 martie 2010 și doar cu 1 p.p. mai mare comparativ cu 30 iunie 2009.

4. Depozitele populației

4.1. Depozitele populației la instituțiile de credit din România

Analiza ultimilor doi ani relevă faptul că, în ciuda dificultăților generate de criza financiar-bancară, populația a continuat să economisească, valoarea depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit din România având un trend ascendent permanent, după cum se reflectă și în graficul următor.

Grafic 4.1.1. Evoluția valorii totale a depozitelor persoanelor fizice

La data de 30 iunie 2010, populația deținea la instituțiile din sistemul bancar românesc depozite în sumă de 105,3 miliarde lei, atingând maximum perioadei decembrie 2007 – iunie 2010, cu 2,7% peste nivelul înregistrat la finele trimestrului I 2010, respectiv 102,5 miliarde lei, în timp ce ritmul anual de creștere a fost de 9,6%.

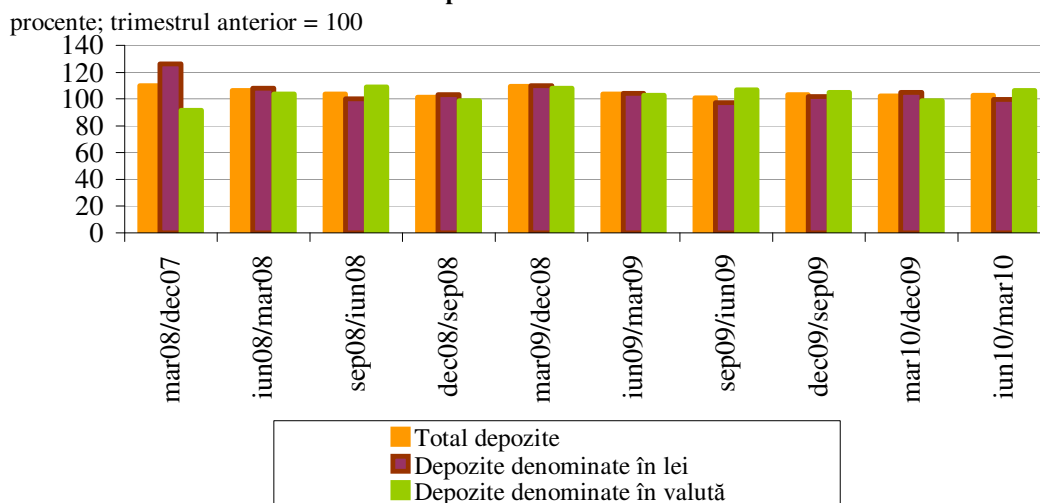
Față de 31 decembrie 2007, când valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit din România era de 69,3 miliarde lei, creșterea a fost de circa 52%, cu un ritm trimestrial mediu de 4,3%.

Ponderea depozitelor persoanelor fizice în valoarea totală a depozitelor s-a menținut la circa 37% la finele trimestrelor I și II din 2010, cu 2,1 p.p. mai mare decât la 31 decembrie 2009 și cu 3,2 p.p. peste valoarea de la 30 iunie 2009.

Depozitele în moneda națională ale persoanelor fizice la 30 iunie 2010 însumau 61,6 miliarde lei, nivel superior cu 3,7% celui consemnat la sfârșitul semestrului I 2009, în

timp ce depozitele în valută totalizau 43,7 echivalent miliarde lei, în creștere cu 19,1% față de valoarea de la 30 iunie 2009.

Grafic 4.1.2. Dinamica trimestrială a valorii totale a depozitelor persoanelor fizice

După cum se arată în graficul de mai sus, cu toate că în primul trimestru din anii 2008 și 2009, depozitele persoanelor fizice au înregistrat variații aproximativ egale, respectiv ritmuri de circa 10% (cele mai mari din anii menționați), în trimestrul I 2010 se constată o încetinire evidentă, variația fiind de numai 2,4%. Concluzia privind scăderea de ritm este valabilă și pentru trimestrul II 2010 (variație trimestrială de +2,7%), însă decelerarea este mai lină, cu 0,9 p.p. față de perioada similară a anului precedent.

Analizând evoluția depozitelor persoanelor fizice de la începutul crizei, se remarcă faptul că o primă perioadă de frânare a creșterii acestora este reprezentată de ultimul trimestru al anului 2008, când variația trimestrială a coborât la 1,45%.

Cu toate acestea, este de menționat faptul că, pe ansamblul trimestrului amintit, dinamica s-a menținut pozitivă, deși în luna octombrie 2008, pe fondul deteriorării semnificative a încrederii populației în sectorul bancar, au avut loc retrageri importante de depozite, fenomen comun mai multor state din regiune. Aceasta a condus la adoptarea de măsuri în vederea asigurării stabilității sistemelor financiare și a protejării economiilor populației, printre acestea numărându-se, la nivelul Uniunii Europene, majorarea nivelului minim de garantare de la 20.000 euro la 50.000 euro.

În România, potrivit datelor Băncii Naționale a României, în luna octombrie 2008, retragerile de depozite au însumat 4,7 miliarde lei (-3,5%), populația având ieșiri nete de depozite pentru prima dată după un interval de 4 ani.

În decembrie 2008, după efectul pozitiv al măsurilor luate pentru revenirea încrederii în sectorul bancar, a avut loc o reluare a creșterii cu un ritm accentuat (9,3% în trimestrul I 2009), reflectând atât o înclinație mai mare spre economisirea în scop de precauție, cât și o modificare a structurii portofoliului de plasamente al populației în favoarea activelor mai puțin riscante, printre care se regăsesc și depozitele bancare.

În cel de-al doilea trimestru al anului 2009, valoarea depozitelor populației și-a încetinit creșterea, ajungând la o stagnare în trimestrul următor, după care a repornit pe un trend ascendent.

Decelerarea creșterii valorii depozitelor populației a fost determinată de adâncirea crizei economice, care a fost însoțită de o majorare a șomajului, încetinirea creșterii sau chiar diminuarea veniturilor disponibile ale populației, precum și de reducerea remiterilor din străinătate.

Astfel, dacă în anul 2008, pe fondul majorării veniturilor populației și al creșterii remiterilor din străinătate, ritmul înregistrat de valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice a fost de 22,6% (decembrie/decembrie), în anul următor acesta a fost inferior cu 4,7 p.p. Evoluția din anul 2009 a fost influențată de dinamica negativă a venitului disponibil al populației, precum și de diminuarea remiterilor din străinătate, tendințe ce se continuă în primul semestru al anului 2010.

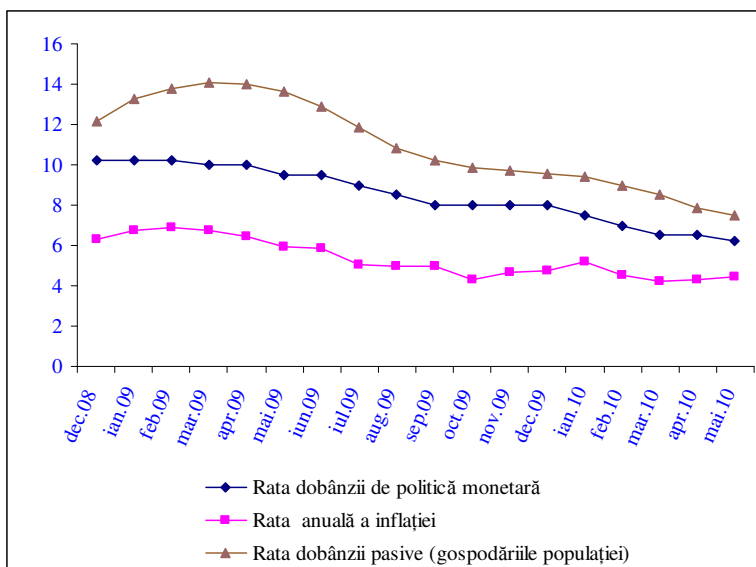
Este de remarcat faptul că, pe fondul comprimării venitului disponibil al populației, înclinația spre economisire s-a accentuat, din rațiuni de prudență, în detrimentul consumului, având în vedere gradul relativ ridicat de incertitudine privind impactul crizei și dezvoltarea economică viitoare.

Un alt factor important care influențează economisirea prin depozite bancare este reprezentat de ratele dobânzilor oferite de bănci la depozite. Dacă până în primăvara anului 2008, populația nu a fost încurajată să economisească prin depozite bancare,

date fiind ratele real-negative ale dobânzilor din unele perioade sau aprecierea monedei naționale, criza financiară a făcut ca băncile să fie interesate într-o mai mare măsură de resursele interne. În acest sens, având în vedere și evoluția ratei dobânzii de politică monetară, instituțiile de credit au procedat la majorarea ratelor dobânzilor pasive astfel încât depozitele bancare au devenit produse atractive de economisire, ceea ce s-a reflectat în sporul înregistrat de depozitele populației. De asemenea, deprecierea monedei naționale din unele perioade a condus la creșterea valorii totale a depozitelor în valută.

Graficul de mai jos ilustrează menținerea ratelor dobânzilor la depozitele atrase la niveluri real-pozitive pe perioada analizată.

Grafic 4.1.3. Ratele dobânzilor și rata inflației (%)

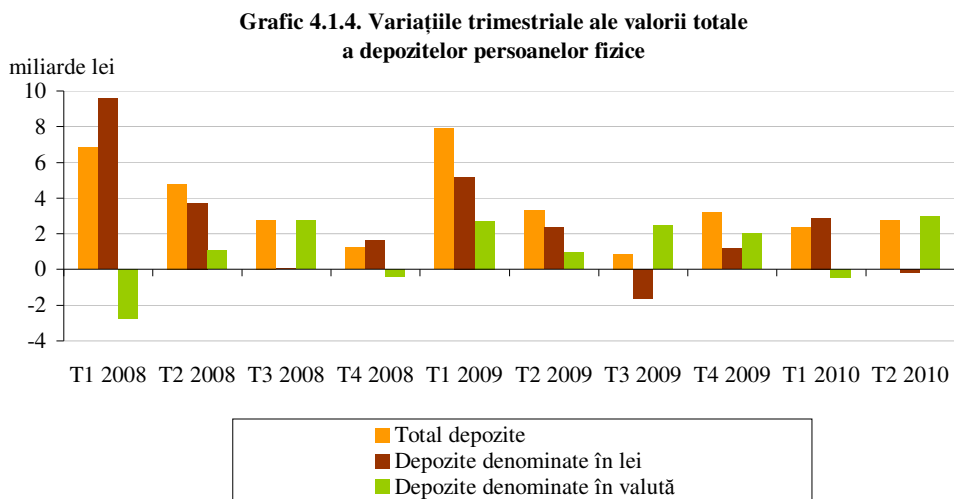
În primul semestru al anului 2010, ratele medii ale dobânzilor la depozitele noi în lei la termen oferite populației au continuat tendința descrescătoare începută în cursul anului trecut. Datele Băncii Naționale a României indică în primele cinci luni ale anului o reducere cu 2,7 p.p., de la 9,91% în decembrie 2009 la 7,25% în mai 2010, nivel care se situează aproape la jumătate față de valoarea aferentă lunii mai 2009.

O evoluție asemănătoare au avut-o și ratele medii ale dobânzilor la depozitele noi în euro la termen oferite populației, a căror diminuare în perioada decembrie 2009 – mai 2010 a avut o amplitudine mai mică (cu 0,47 p.p.) decât în cazul depozitelor în lei, ajungând la 2,88%, aproximativ jumătate din rata practică în urmă cu un an.

Plasarea pe o traiectorie descendentă a ratelor medii ale dobânzilor la depozitele în lei și în valută a contribuit, alături de ceilalți factori menționați mai sus, la atenuarea înclinației spre economisire.

În ceea ce privește dinamica depozitelor pe monede, se remarcă evoluții cu sensuri opuse în primele două trimestre ale anului 2010, care determină însă, pe ansamblu, sporuri ale valorii totale a depozitelor persoanelor fizice.

Trimestrul I 2010 este caracterizat printr-o creștere cu 2,9 miliarde lei a economisirii prin depozite în lei, în detrimentul celor în valută, care cunosc o contracție de circa o jumătate de miliard în echivalent lei. Cu toate acestea, după cum se reflectă în graficul de mai jos, amplitudinea modificărilor este mult redusă față de cea din trimestrul I 2008, concluzia fiind valabilă și comparativ cu sporul depozitelor în lei înregistrat în trimestrul I 2009.

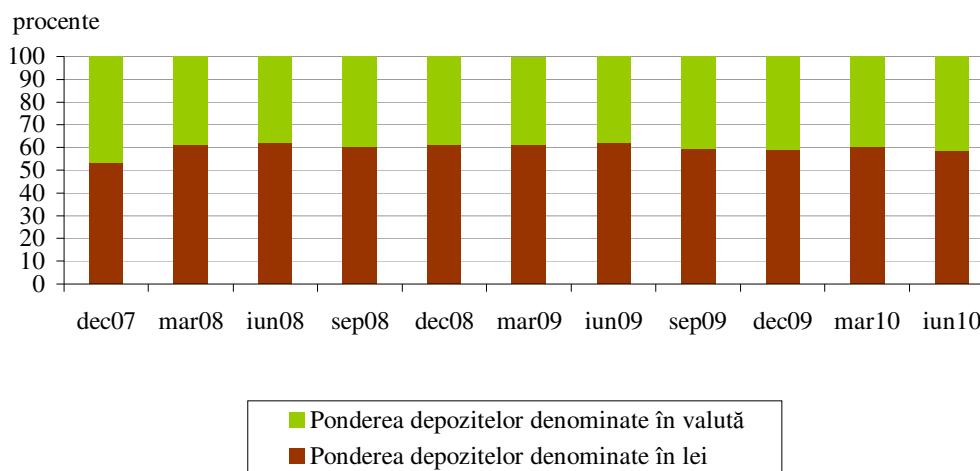
În cel de-al doilea trimestru al anului 2010, sporul valorii totale a depozitelor în valută se situează la cel mai înalt nivel din perioada analizată (circa 3 echivalent miliarde lei, corespunzând unei variații trimestriale de +7,4%), în timp ce valoarea totală a depozitelor în moneda națională scade cu 0,2 miliarde lei (variație trimestrială de -0,3%). Astfel, trimestrul II 2010 marchează al doilea interval de scădere a valorii depozitelor în lei din perioada decembrie 2007 – iunie 2010, primul dintre acestea fiind trimestrul III 2009, însă cu o scădere mult mai pronunțată (-1,7 mld. lei).

Dinamicile din cele două trimestre sunt legate și de evoluția cursului de schimb în prima jumătate a anului 2010. Astfel, în trimestrul I 2010, aprecierea monedei naționale, precum și ratele mai mari ale dobânzilor oferite de bănci la depozitele în lei, au făcut mai atractivă economisirea în lei. Potrivit datelor Băncii Naționale a României, pe parcursul trimestrului I 2010, leul a înregistrat în raport cu euro o apreciere de 0,7% în termeni nominali, respectiv de 1% în termeni reali.

În schimb, pe parcursul trimestrului II 2010 moneda națională s-a depreciat în raport cu euro, de la un curs mediu de schimb în luna martie 2010 de 4,0879 lei/euro, ajungându-se la 4,2396 lei/euro în luna iunie 2010.

Dinamicile celor două componente ale valorii totale a depozitelor persoanelor fizice au determinat și modificări în structură, după cum se prezintă în graficul de mai jos.

Grafic 4.1.5. Evoluția structurii depozitelor persoanelor fizice, pe monede

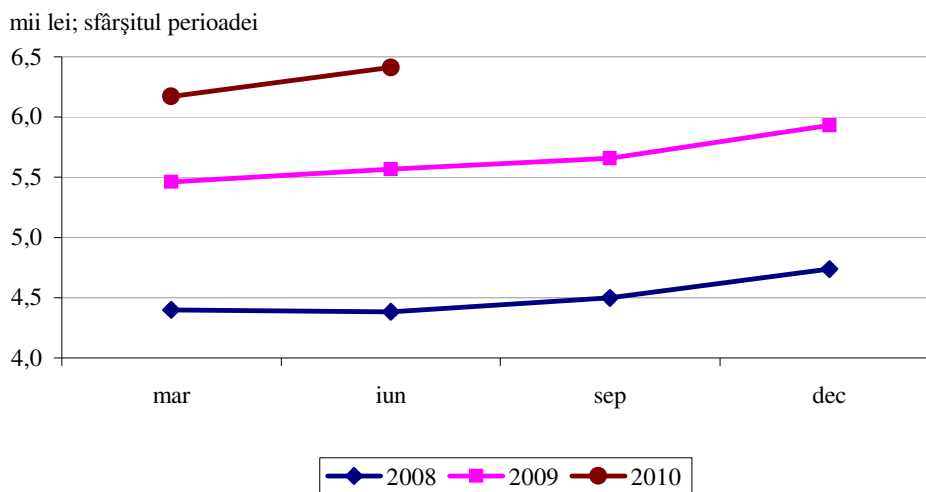

Depozitele în lei continuă să dețină ponderea majoritară în valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice (58,5% la 30 iunie 2010), deși după creșterea cu 1,5 p.p. din trimestrul I 2010 s-a coborât cu puțin sub nivelurile din ultimele șase luni ale anului 2009.

Valoarea medie a unui depozit constituit de o persoană fizică se ridică, la 30 iunie 2010, la 6,4 mii lei, consemnând o dinamică pozitivă pe parcursul întregii perioade analizate, pe fondul majorării sumelor economisite și al reducerii numărului de

deponenți raportați de instituțiile de credit. Totuși, față de trimestrele similare din anii precedenți, traiectoria de creștere are o pantă mai mare, înregistrându-se o majorare cu 3,2% comparativ cu 31 martie 2010 și cu 14,3% în raport cu sfârșitul semestrului I 2009.

Grafic 4.1.6. Evoluția valorii medii a depozitelor persoanelor fizice

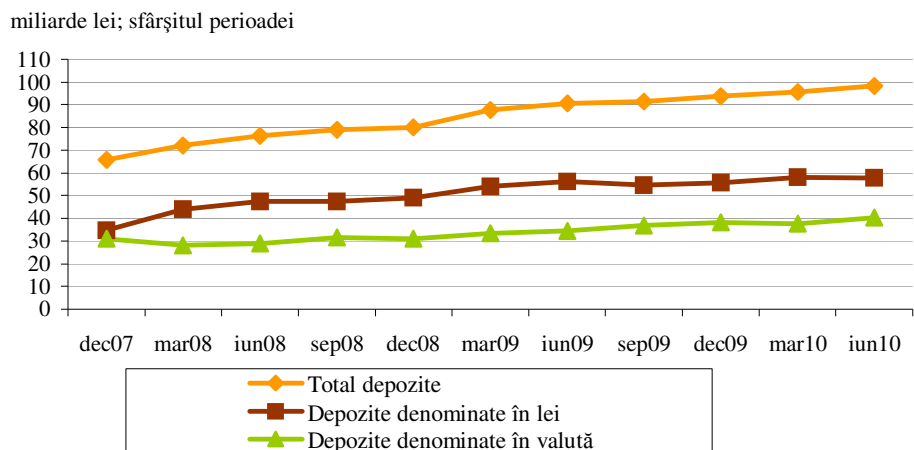
Comportamentul persoanelor fizice confirmă încă o dată faptul că, tocmai în perioade dificile de criză, chiar în condițiile restrângerii veniturilor salariale, prioritar pentru acestea rămâne acțiunea de economisire, susținută de teama pierderii locului de muncă și/sau a creșterii cheltuielilor de subzistență.

4.2. Depozitele populației la instituțiile de credit participante la Fond

Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond se cifra, la data de 30 iunie 2010, la 98,3 miliarde lei, cu 2,6% mai mult față de finele trimestrului I 2010 (95,8 miliarde lei) și cu 8,6% peste nivelul de la momentul similar al anului anterior.

Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond reprezenta, la 30 iunie 2010, 93,4% din valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice din sistemul bancar, pondere neschimbată față de sfârșitul trimestrului I 2010.

Grafic 4.2.1. Evoluția valorii depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond

La sfârșitul trimestrului II 2010, 58,9% din valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond revenea depozitelor în moneda națională, respectiv 57,9 miliarde lei, restul reprezentând depozite în valută în sumă de 40,4 echivalent miliarde lei.

Pe categorii de monede, evoluțiile depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond prezintă analogie cu dinamica consemnate pe ansamblul sistemului bancar, principalul factor de influență fiind evoluția cursului de schimb, după cum s-a prezentat în capitolul anterior.

Astfel, după o creștere în primul trimestru al anului 2010 cu 2,4 miliarde lei (variație trimestrială de +4,3%), valoarea depozitelor în lei intră pe o traiectorie descendentă, diminuându-se în următoarele trei luni cu 0,2 miliarde lei (variație trimestrială de -0,3%).

Depozitele în valută cunosc un salt pozitiv în trimestrul II 2010, cu 2,7 echivalent miliarde lei (variație trimestrială de +7,2%), ce recuperează scăderea din trimestrul precedent (-0,5 echivalent miliarde lei, corespunzând unei variații trimestriale de -1,3%).

În perioada decembrie 2007 – iunie 2010, ritmul trimestrial mediu de creștere a valorii depozitelor persoanelor fizice la instituțiile participante la Fond a fost de 4,12%

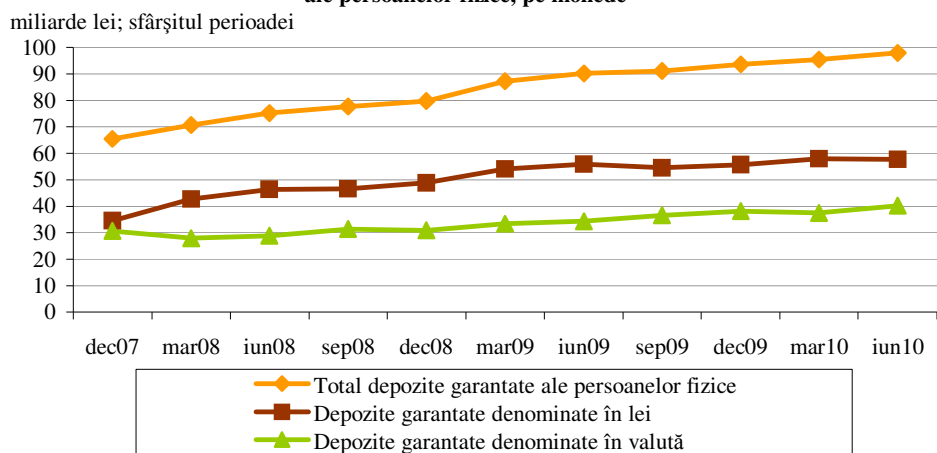
pentru valoarea totală a depozitelor, 5,25% pentru depozitele denumite în lei și 2,71% pentru depozitele denumite în valută.

4.3. Depozitele garantate ale persoanelor fizice

Aproape toți deponenții persoane fizice sunt garantați prin efectul legii (la 30 iunie 2010, 99,98% din numărul total al deponenților garantați și negarantați persoane fizice la instituțiile de credit participante la Fond), în timp ce valoarea totală a depozitelor garantate ale acestora reprezenta 99,8% din valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond, însumând 98,1 miliarde lei la 30 iunie 2010. Valoarea este în creștere atât comparativ cu finele trimestrului precedent (+2,7 miliarde lei, corespunzător unei variații trimestriale de +2,8%), cât și cu perioada similară din 2009 (+7,9 miliarde lei, corespunzător unui ritm anual de +8,8%).

Având în vedere ponderea foarte însemnată a depozitelor garantate ale persoanelor fizice în cadrul tuturor depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului, concluziile din subcapitolele anterioare referitoare la evoluția depozitelor persoanelor fizice în perioada de analiză pot fi extinse și în ceea ce privește depozitele garantate ale acestora.

Grafic 4.3.1. Evoluția valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor fizice, pe monede

Pe parcursul perioadei analizate, se observă că traiectoriile celor două componente ale depozitelor garantate – lei și valută – au în cea mai mare parte același sens. Ritmul

trimestrial mediu de creștere a valorii depozitelor garantate ale persoanelor fizice aferent perioadei decembrie 2007 – iunie 2010 este de 4,14% pentru total depozite, 5,26% pentru depozitele denuminate în lei și 2,72% pentru depozitele denuminate în valută.

După cum s-a arătat și în secțiunile dedicate analizei evoluției depozitelor persoanelor fizice atât pe ansamblul sistemului bancar, cât și la instituțiile de credit participante la Fond, și în cazul valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor fizice se înregistrează oscilații ale componentelor sale în lei și în valută pe parcursul primelor două trimestre ale anului 2010, un factor determinant reprezentându-l evoluția cursului de schimb.

Astfel, dacă în trimestrul I 2010, depozitele garantate denuminate în lei ale persoanelor fizice au cunoscut un avans cu 4,3%, iar cele în valută un regres cu 1,8%, cel de-al doilea trimestru al anului 2010 a fost caracterizat de o restrângere a valorii depozitelor în lei cu 0,2 miliarde lei (variație trimestrială de -0,3%), în timp ce valoarea depozitelor în valută a crescut cu 2,9 echivalent miliarde lei (+7,8%).

La 30 iunie 2010, depozitele garantate denuminate în lei ale persoanelor fizice însumau 57,8 miliarde lei, cu 3,2% mai mult decât la momentul similar din anul 2009, iar componenta în valută se cifra la 40,3 echivalent miliarde lei, cu o creștere anuală mult mai rapidă, respectiv +17,8%.

Evoluțiile depozitelor pe monede de denominare au avut ca efect fluctuații corespunzătoare în structura depozitelor garantate, ponderea celor în lei în valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice ajungând la 58,9% la 30 iunie 2010, după ce la finele trimestrului precedent a fost de 60,8%.

La 30 iunie 2010, depozitele garantate ale persoanelor fizice erau distribuite astfel din punct de vedere al valorii acestora:

**Distribuția numărului deponenților garantați persoane fizice
și a valorii totale a depozitelor acestora la 30 iunie 2010**

Nr. crt.	Indicator	Total	din care:			
			Depozite în cadrul plafonului de garantare	Depozite peste plafon		
				Total	din care:	
					Depozite între 50.001 euro și 100.000 euro inclusiv	Depozite mai mari de 100.000 euro
0	1	2=3+4	3	4=5+6	5	6
1.	Nr. deponenți garantați persoane fizice	15.694.592	15.647.740	46.852	34.548	12.304
2.	% în total	100	99,70	0,30	0,22	0,08
3.	Val. totală a depozitelor garantate (mld. lei)	98,06	71,24	26,82	9,32	17,50
4.	% în total	100	72,65	27,35	9,50	17,85
5.	Depozitul garantat mediu (mii lei)	6,25	4,55	572,51	269,82	1.422,41

Față de 31 martie 2010, pe parcursul trimestrului II 2010 se constată atât o creștere a valorii depozitelor în cadrul plafonului de garantare (variație trimestrială de +2,8%), cât și a celor peste plafon (+2,5%), cu observația că, în cazul celor din urmă, s-a înregistrat o comprimare a valorii depozitelor din intervalul (50.000 euro; 100.000 euro] (-0,9%), în timp ce valoarea depozitelor peste 100.000 euro s-a mărit cu 4,4%.

4.4. Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente persoanelor fizice

La sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2010, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente deponenților garantați persoane fizice se ridică la 81,5 miliarde lei, în creștere cu 2,5% față de 31 martie 2010 și cu 9,7% în comparație cu 30 iunie 2009.

Pe ansamblul instituțiilor de credit participante la Fond la 30 iunie 2010, această valoare corespundea unui număr de 15.694.592 deponenți garantați persoane fizice¹³ care ar fi beneficiat de aceste compensații dacă s-ar fi produs evenimentul indisponibilizării depozitelor.

¹³ Numărul total al deponenților se determină prin însumarea datelor consolidate raportate de fiecare instituție de credit astfel încât o persoană care are depozite la mai multe instituții de credit este luată în evidență de mai multe ori.

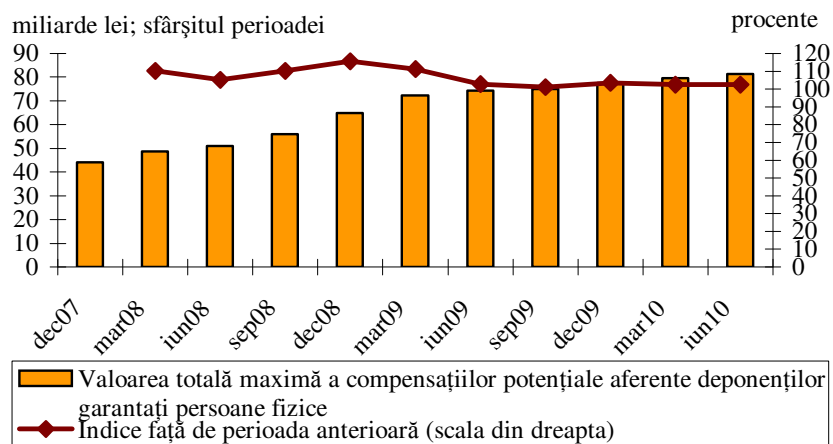
După cum s-a menționat în capitolele anterioare, față de numărul total de deponenți persoane fizice la instituțiile de credit participante la Fond, respectiv 15.698.331 persoane fizice, cei garantați (beneficiari de compensații în condițiile legii) reprezentau 99,98%. Astfel, potențial, doar 3.739 de deponenți persoane fizice nu ar fi intrat în sfera de garantare a Fondului¹⁴.

Aceasta reprezintă o reducere considerabilă față de 30 iunie 2009, când numărul deponenților negarantați persoane fizice era de 38.930 persoane, variația anuală fiind de -90,4%. Și față de trimestrul I 2010 s-a înregistrat o diminuare semnificativă, numărul deponenților negarantați persoane fizice scăzând cu 25%.

Având în vedere distribuția depozitelor după valoarea acestora în raport cu plafonul de garantare, datele de la 30 iunie 2010 indică faptul că 99,7% din deponenții garantați persoane fizice erau acoperiți integral întrucât aveau depozite sub plafonul de garantare, pondere neschimbată față de finele trimestrului I 2010.

În ultimul an, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente deponenților garantați persoane fizice a crescut în mod relativ constant de la trimestru la trimestru, cu un ritm trimestrial mediu de 2,35%.

Grafic 4.4.1. Dinamica valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente persoanelor fizice

¹⁴ Se referă, în principal, la administratorii, directorii, membrii consiliului de supraveghere, auditorii, acționarii semnificativi ai instituției de credit, deponenții cu statut similar în cadrul altor societăți din grupul instituției de credit, precum și la membrii familiilor (soț/soție, rudele și afini de gradul întâi) și terțele persoane care acționează în numele deponenților menționați anterior.

În funcție de valoarea fiecărui depozit garantat comparativ cu plafonul de garantare, în tabelul următor este prezentată evoluția valorii totale maxime a compensațiilor potențiale.

**Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale
afere de deponenților garantați persoane fizice**

Indicator	Trim. II 2010	Trim. I 2010	Trim. IV 2009	Trim. II 2009	Indice (%)		
					Trim. II 2010/Trim. I 2010	Trim. II 2010/Trim. IV 2009	Trim. II 2010/Trim. II 2009
0	1	2	3	4	5=1/2*100	6=1/3*100	7=1/4*100
Total compensații potențiale (mld. lei), din care:	81,47	79,49	77,64	74,24	102,49	104,93	109,74
- compensații potențiale aferente deponenților cu depozite mai mici sau egale cu plafonul de garantare (mld. lei)	71,24	69,27	67,95	65,55	102,84	104,84	108,68
<i>% în total</i>	<i>87,44</i>	<i>87,14</i>	<i>87,52</i>	<i>88,29</i>	<i>+0,30 p.p.</i>	<i>-0,08 p.p.</i>	<i>-0,85 p.p.</i>
- compensații potențiale aferente deponenților cu depozite peste plafonul de garantare (mld. lei)	10,23	10,22	9,69	8,69	100,10	105,57	117,72
<i>% în total</i>	<i>12,56</i>	<i>12,86</i>	<i>12,48</i>	<i>11,71</i>	<i>-0,30 p.p.</i>	<i>+0,08 p.p.</i>	<i>+0,85 p.p.</i>

În raport cu valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice la 30 iunie 2010, suma maximă a compensațiilor potențiale pentru această categorie de deponenți reprezenta 83,1%, cu 0,2 p.p. mai puțin decât la sfârșitul trimestrului anterior și cu 1 p.p. peste nivelul de la 30 iunie 2009.

Această valoare ridicată se explică prin ponderea mare a depozitelor garantate cu valori mai mici sau egale cu plafonul de garantare (72,65%) și numărul redus al persoanelor fizice cu depozite peste plafonul de garantare. Referitor la aceștia din urmă, în cazul indisponibilizării depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond la 30 iunie 2010, doar 0,3% din numărul total al deponenților garantați persoane fizice nu ar fi fost acoperiți integral, compensația aferentă acestora fiind limitată la plafonul de garantare, ceea ar fi însemnat o sumă de 10,23 miliarde lei.

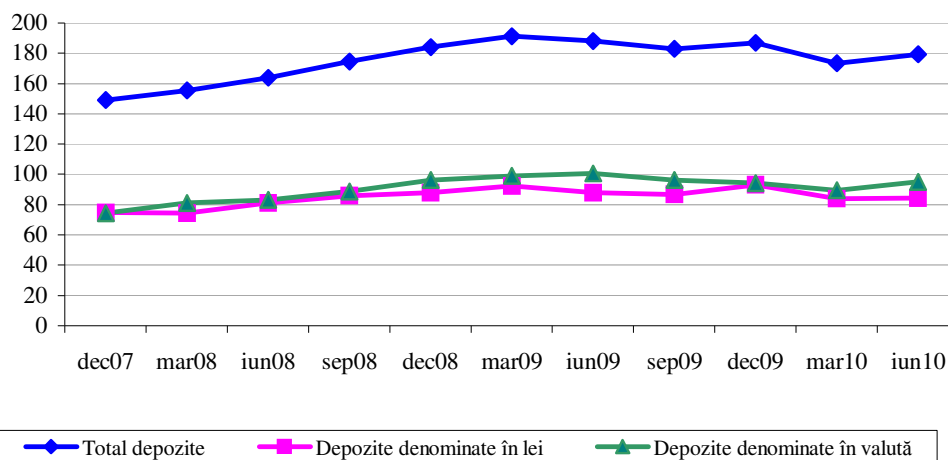
5. Depozitele persoanelor juridice

5.1. Depozitele persoanelor juridice la instituțiile de credit din România

La data de 30 iunie 2010 persoanele juridice dețineau la instituțiile din sistemul bancar românesc depozite în sumă de 179,4 miliarde lei. Valoarea este superioară nivelului înregistrat la 31 martie 2010, de 173,3 miliarde lei (variație trimestrială de +3,5%), dar sub nivelul înregistrat la sfârșitul trimestrului II 2009 (variație anuală de -4,7%).

Grafic 5.1.1. Evoluția valorii totale a depozitelor persoanelor juridice

miliarde lei; sfârșitul perioadei

Din analiza evoluției valorii totale a depozitelor persoanelor juridice¹⁵ pe perioada analizată se constată existența unui trend constant de creștere până la sfârșitul trimestrului I 2009 (maximul perioadei decembrie 2007 – iunie 2010), respectiv de la 149,3 miliarde lei la 191,4 miliarde lei (+28,2%), după care se intră pe o traiectorie preponderent descendentă, în intervalul aprilie 2009 – iunie 2010 scăderea fiind de circa 12 miliarde lei (-6,3%).

¹⁵ Din cauza faptului că Fondul nu dispune decât de date agregate referitoare la depozitele tuturor tipurilor de deponenți persoane juridice (inclusiv instituții de credit, instituții financiare, societăți de asigurări, organisme de plasament colectiv, fonduri de pensii, autorități publice centrale și locale, etc.), nu se poate realiza o analiză a dinamicii depozitelor companiilor/ societăților nefinanciare. Cu toate acestea, în cadrul subcapitolului referitor la depozitele garantate ale persoanelor juridice, va fi prezentată o imagine apropiată de cea a depozitelor întreprinderilor mici și mijlocii dat fiind faptul că acestea formează aproape în totalitate sfera deponenților garantați persoane juridice.

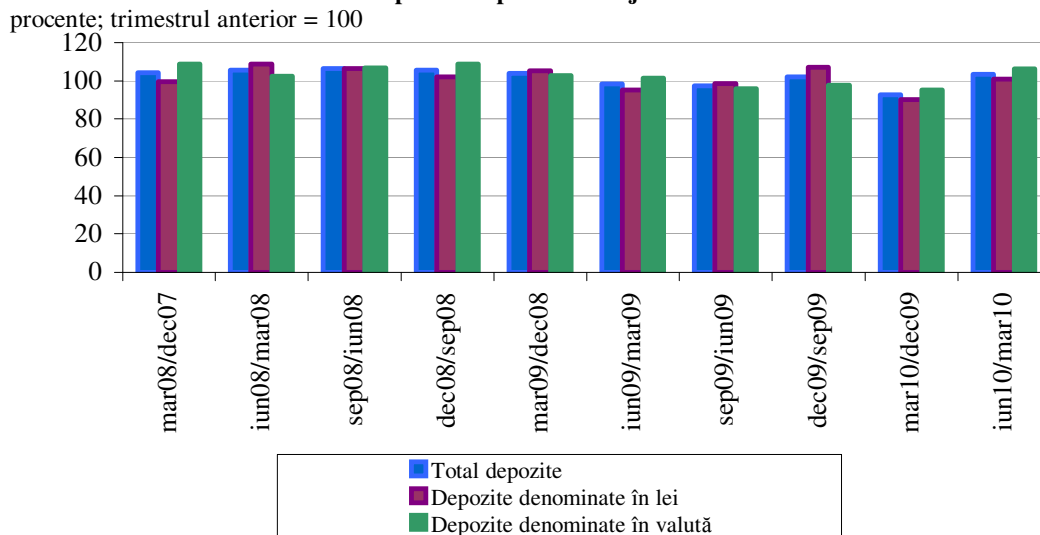
Declinul valorii totale a depozitelor persoanelor juridice, concomitent cu creșterea valorii totale a depozitelor persoanelor fizice, a avut ca rezultat reducerea ponderii acestora în valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar, comparativ cu anii precedenți, ajungând la 63,0% la 30 iunie 2010 (-3,2 p.p. față de 30 iunie 2009), după ce la sfârșitul trimestrului I 2010 înregistrase cea mai mică valoare din perioada analizată (62,8%).

La data de 30 iunie 2010, deponenții persoane juridice din sistemul bancar dețineau depozite în moneda națională în sumă de 84,5 miliarde lei (-3,8% față de finele trimestrului I 2009), cele în valută totalizând 94,9 echivalent miliarde lei (-5,6% comparativ cu 30 iunie 2009).

Astfel, s-a ajuns ca depozitele în lei să dețină o pondere de 47,1% în valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice, în scădere cu 1,3 p.p. față de 31 martie 2010, în favoarea depozitelor în valută, situându-se totuși peste nivelul înregistrat la sfârșitul trimestrului I 2009, respectiv 46,7%.

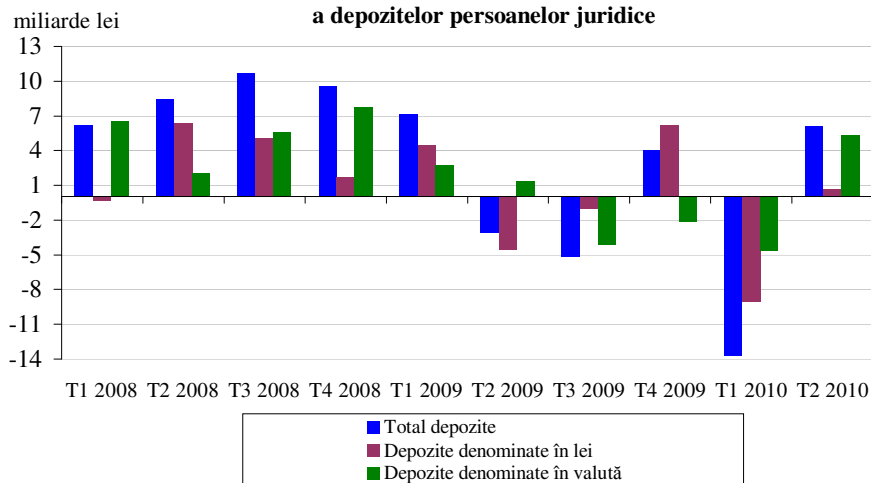
Din punct de vedere al monedei de denominare, ambele componente – lei și valută – au consemnat în primele trei luni ale anului 2010 cele mai mari variații trimestriale negative din perioada analizată, respectiv -9,8% în cazul depozitelor în lei și -5,0% pentru depozitele în valută. Următoarele trei luni au adus însă o majorare cu 0,8% în cazul depozitelor în lei și cu 6,0% pentru depozitele în valută.

Grafic 5.1.2. Dinamica trimestrială a valorii totale a depozitelor persoanelor juridice

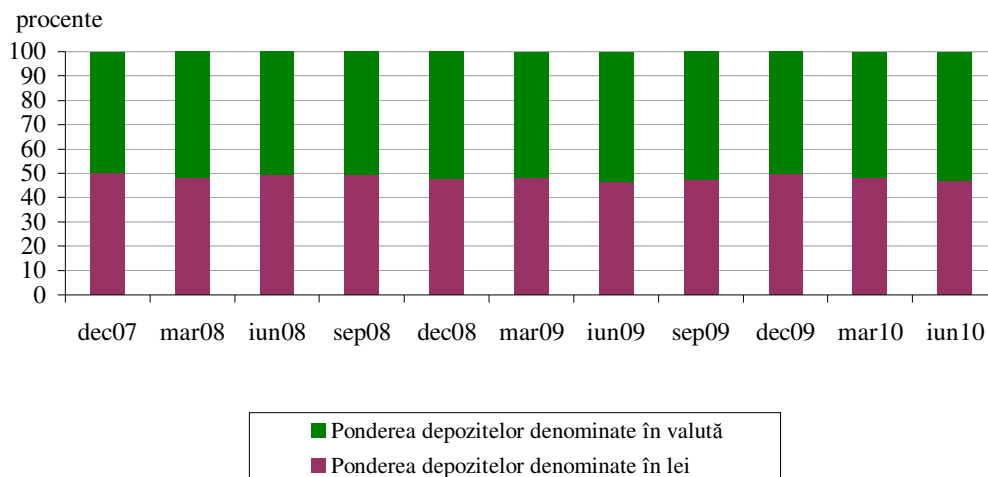
Cea mai mare contribuție la declinul valorii totale a depozitelor persoanelor juridice în primul semestru al anului 2010 au avut-o depozitele în lei (-9,1 miliarde lei în primele trei luni și doar +0,7 miliarde lei în următoarele trei luni), în timp ce valoarea totală a depozitelor în valută ale persoanelor juridice s-a comprimat inițial cu 4,7 echivalent miliarde lei, după care s-a majorat cu 5,4 echivalent miliarde lei.

Grafic 5.1.3. Variațiile trimestriale ale valorii totale a depozitelor persoanelor juridice

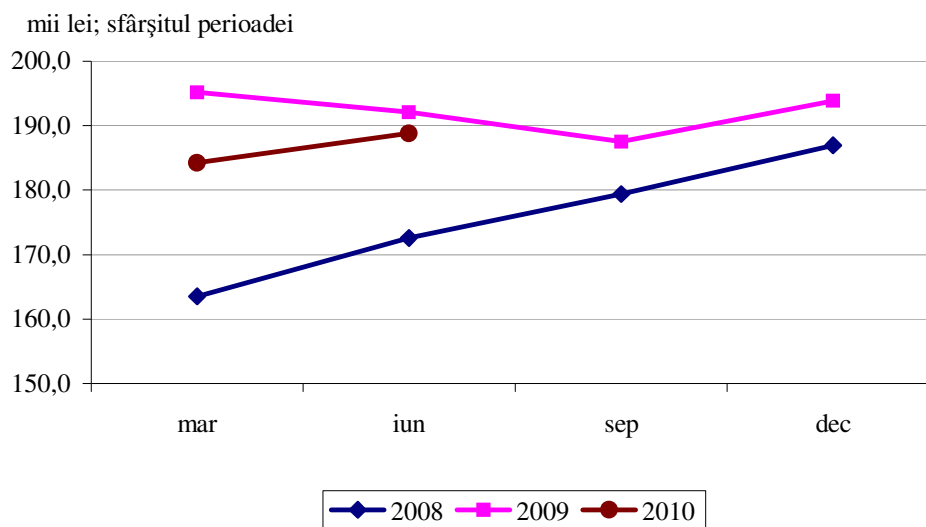
Valoarea totală a depozitelor denuminate în valută ale persoanelor juridice în valoarea totală a depozitelor acestora continuă să dețină o pondere superioară depozitelor în lei (52,9% la 30 iunie 2010).

Grafic 5.1.4. Evoluția structurii depozitelor persoanelor juridice, pe monede

Valoarea medie a unui depozit constituit de o persoană juridică se ridică, la 31 martie 2010, la 184,2 mii lei, sub nivelurile din 2009, crescând la 188,8 mii lei la sfârșitul trimestrului II din 2010 (-1,7% comparativ cu 30 iunie 2009).

Grafic 5.1.5. Evoluția valorii medii a depozitelor persoanelor juridice

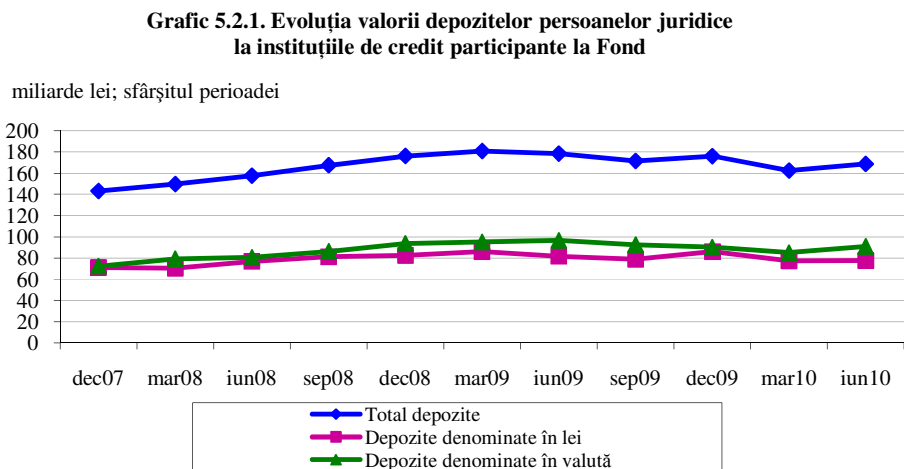

5.2. Depozitele persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond

Valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond la data de 30 iunie 2010 a fost de 168,7 miliarde lei, din care valoarea depozitelor în moneda națională reprezenta 77,7 miliarde lei (pondere de 46,1% în

valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante, în scădere cu 1,6 p.p. față de 31 martie 2010), iar cele denuminate în valută 91,0 echivalent miliarde lei (pondere de 53,9%, cu 0,3 p.p. sub nivelul corespunzător aceluiași moment al anului anterior).

Acest indicator reprezenta, la sfârșitul lunii iunie 2010, 94,0% din valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice din sistemul bancar, în ușoară creștere față de trimestrul I 2010 (+0,2 p.p.).

Comparativ cu trimestrul I 2010, valoarea depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond s-a majorat cu 6,1 miliarde lei (+3,8%), în timp ce față de trimestrul II 2009 s-a diminuat cu 9,8 miliarde lei (-5,5%).

Ritmul trimestrial mediu de creștere a valorii depozitelor persoanelor juridice la instituțiile participante la Fond aferent perioadei decembrie 2007 – martie 2009 a fost de 4,8% pentru total depozite, 3,9% pentru depozitele denuminate în lei și 5,6% pentru depozitele denuminate în valută.

Pentru perioada aprilie 2009 – iunie 2010 avem un ritm trimestrial mediu de scădere de 1,4% pentru total depozite, 2,0% pentru depozitele denuminate în lei și 0,9% pentru depozitele denuminate în valută.

Pe categorii de monede, valoarea depozitelor în lei la finele trimestrului II 2010 a fost cu 0,1 miliarde lei mai mare decât cea de la finele trimestrului precedent (+0,1%), în timp ce față de trimestrul II 2009 s-a diminuat cu 4,1 miliarde lei (-5,0%).

În ce privește depozitele în valută, majorarea înregistrată la finele trimestrului II 2010 a fost de 6,0 echivalent miliarde lei (+7,1%) comparativ cu sfârșitul trimestrului precedent, înregistrând însă o diminuare cu 5,7 miliarde lei (-5,9%) față de sfârșitul trimestrului II 2009.

5.3. Depozitele garantate ale persoanelor juridice

La 30 iunie 2010, 95,2% din numărul total al deponenților garantați și negarantați persoane juridice la instituțiile de credit participante la Fond era reprezentat de persoanele juridice garantate, a căror valoare totală a depozitelor cumula 18,4% din valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond, însumând 31,0 miliarde lei.

Valoarea depășește nivelul trimestrului precedent cu 0,8 miliarde lei, corespunzând unei variații trimestriale de +2,6%, fiind însă în scădere atât comparativ cu finele anului precedent (-1,2 miliarde lei, reprezentând o variație trimestrială de -3,7%), cât și față de perioada similară din 2009 (-2,4 miliarde lei, corespunzând unei variații anuale de -7,2%).

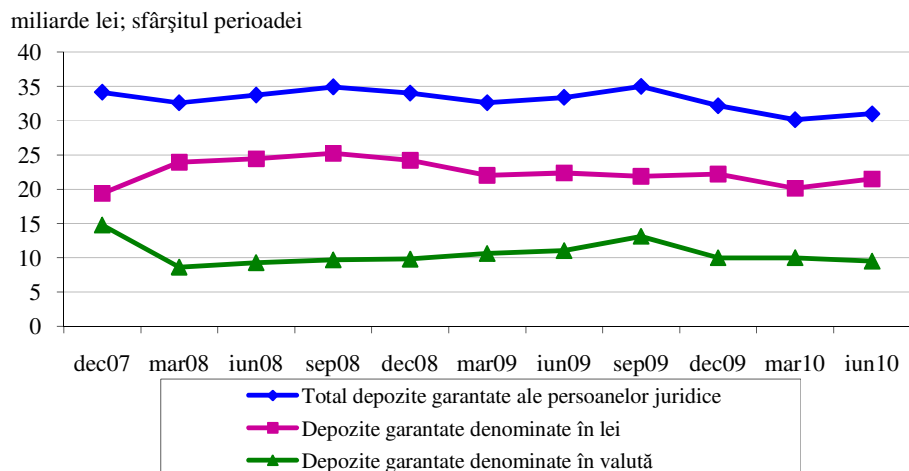
Acest declin a fost generat de impactul negativ al crizei asupra veniturilor din vânzări și a fluxului de numerar al întreprinderilor mici și mijlocii, ceea ce a făcut ca, în condițiile unui acces dificil la împrumuturi, acestea să apeleze la depozitele deținute la instituțiile de credit pentru a-și finanța activitatea.

Potrivit datelor statistice publicate, în primul trimestru al anului 2010, un număr de peste 6.250 agenți economici au fost nevoiți să renunțe la activitate, în creștere cu 27% față de aceeași perioadă a anului 2009, iar aproape 20.000 și-au suspendat activitatea. Din punctul de vedere al acestora, cauza o constituie modificările intervenite în ceea ce privește impozitul minim, blocajul financiar și criza financiară.

În luna martie 2010, conform datelor Oficiului Național al Registrului Comerțului, s-au înregistrat cele mai multe insolvențe de la începutul anului, respectiv 2.152 față de 2.082 în ianuarie și 2.022 în februarie.

Pe ansamblu, 317.557 de societăți comerciale au intrat în faliment de la introducerea impozitului minim în 2009 și până în prezent.

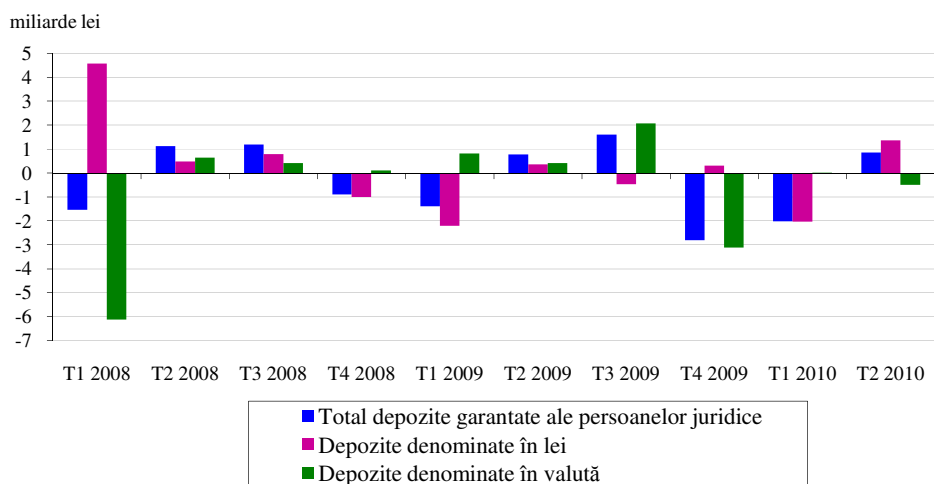
Grafic 5.3.1. Evoluția valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor juridice, pe monede

Spre deosebire de depozitele garantate ale persoanelor fizice, ale căror componente pe monede au avut același sens al dinamicii în cea mai mare parte a perioadei analizate, în cazul deponenților garantați persoane juridice (cu precădere, întreprinderi mici și mijlocii) se remarcă distincția clară din politica acestora privind plasarea resurselor disponibile în depozite în moneda națională sau în valută, evidențiindu-se migrarea de la un tip la altul.

Este de menționat faptul că, la finele lunii iunie 2010, depozitele în lei dețineau o pondere de 69,4% în valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice, cea mai mare valoare a perioadei analizate, fiind cu 2,5 p.p. peste nivelul de la 31 martie 2010 și cu 2,3 p.p. mai mare decât la sfârșitul semestrului I 2009.

Grafic 5.3.2. Variațiile trimestriale ale valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor juridice

Pe monede de denominare, valoarea depozitelor în moneda națională a fost de 21,5 miliarde lei la finele trimestrului II 2010, nivel mai mare cu 1,3 miliarde lei (+6,4%) față de sfârșitul trimestrului precedent, dar inferior cu 0,7 miliarde lei (-3,1%) față de finele anului 2009 și cu 0,9 miliarde lei (-4,0%) comparativ cu trimestrul II 2009.

În ce privește depozitele denominate în valută, acestea reprezentau 30,6% din total, însumând 9,5 echivalent miliarde lei la sfârșitul trimestrului II 2010 (față de 33,1% din total, reprezentând echivalentul a 10 miliarde lei la sfârșitul trimestrului I 2010). În raport cu finele anului 2009, se poate afirma că s-a înregistrat o relativă stagnare, în timp ce comparativ cu perioada similară din 2009, scăderea a fost de 13,6%.

La 30 iunie 2010, depozitele garantate ale persoanelor juridice erau distribuite astfel din punct de vedere al valorii acestora:

**Distribuția numărului deponenților garantați persoane juridice
și a valorii totale a depozitelor acestora la 30 iunie 2010**

Nr. crt.	Indicator	Total	din care:			
			Depozite în cadrul plafonului de garantare	Depozite peste plafon		
				Total	din care:	
					Depozite între 50.001 euro și 100.000 euro inclusiv	Depozite mai mari de 100.000 euro
0	1	2=3+4	3	4=5+6	5	6
1.	Nr. deponenți garantați persoane juridice	873.158	854.305	18.853	8.867	9.986
2.	<i>% în total</i>	<i>100</i>	<i>97,84</i>	<i>2,16</i>	<i>1,02</i>	<i>1,14</i>
3.	Val. totală a depozitelor garantate (mld. lei)	31,01	6,94	24,07	2,72	21,35
4.	<i>% în total</i>	<i>100</i>	<i>22,38</i>	<i>77,62</i>	<i>8,77</i>	<i>68,85</i>
5.	Depozitul garantat mediu (mii lei)	35,5	8,12	1.276,72	306,76	2.137,99

Față de 31 martie 2010, se constată o creștere atât a valorii depozitelor în cadrul plafonului de garantare (variație trimestrială de +7,6%), cât și a celor peste plafon (+1,5%), aceasta din urmă fiind egală cu variația trimestrială a valorii depozitelor din intervalul (50.000 euro; 100.000 euro], precum și cu cea aferentă depozitelor de peste 100.000 euro.

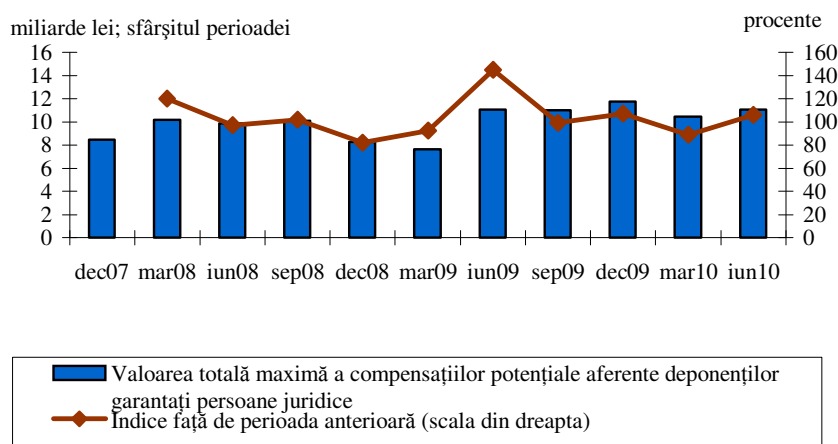
5.4. Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice

La 30 iunie 2010, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente deponenților garantați persoane juridice a fost de 11,1 miliarde lei, cu 5,8% peste nivelul de la sfârșitul trimestrului I 2010. Cu toate acestea, față de 31 decembrie 2009 se consemnează o scădere cu 5,9%, în timp ce comparativ cu momentul similar al anului 2009, contracția este de doar 0,1%. Reamintim că, de la 30 iunie 2009, plafonul de garantare pentru depozitele persoanelor juridice a fost majorat de la 20.000 euro la 50.000 euro.

Pe ansamblul instituțiilor de credit participante la Fond la 30 iunie 2010, această valoare corespundea unui număr de 873.158 deponenți garantați persoane juridice¹⁶ (față de 861.444 deponenți garantați persoane juridice la 31 martie 2010) care ar fi beneficiat de aceste compensații dacă s-ar fi produs evenimentul indisponibilizării depozitelor.

Având în vedere distribuția depozitelor după valoarea acestora în raport cu plafonul de garantare, datele de la 30 iunie 2010 indică faptul că 97,8% (97,7% la 31 martie 2010) din deponenții garantați persoane juridice erau acoperiți integral întrucât aveau depozite sub plafonul de garantare.

Grafic 5.4.1. Dinamica valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice

După cum s-a menționat și anterior, intrarea în vigoare a noului plafon de garantare pentru depozitele persoanelor juridice, cu începere de la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2009, a determinat cea mai puternică creștere a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale (+45% la 30 iunie 2009 față de 31 martie 2009).

După o ușoară scădere în trimestrul III 2009, valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice a revenit pe o traiectorie crescătoare, atingând la 31 decembrie 2009 vârful perioadei analizate (11,7 miliarde lei).

¹⁶ Numărul total al deponenților se determină prin însumarea datelor consolidate raportate de fiecare instituție de credit astfel încât o persoană care are depozite la mai multe instituții de credit este luată în evidență de mai multe ori.

Pe fondul retragerilor de depozite de către întreprinderile mici și mijlocii în cursul primelor trei luni ale anului 2010, s-a înregistrat o scădere cu 1,3 miliarde lei a valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente persoanelor juridice, însă revenirea în teritoriul pozitiv a dinamicii depozitelor garantate ale persoanelor juridice în trimestrul II 2010 a determinat creșterea valorii totale maxime a compensațiilor potențiale aferente acestei categorii de deponenți (+0,6 miliarde lei), care a ajuns astfel la 11,1 miliarde lei la 30 iunie 2010, nivel aproximativ egal cu cel înregistrat la aceeași dată a anului anterior.

**Valoarea totală maximă a compensațiilor potențiale
aferente deponenților garantați persoane juridice**

Indicator	Trim. II 2010	Trim. I 2010	Trim. IV 2009	Trim. II 2009	Indice (%)		
					Trim. II 2010/Trim. I 2010	Trim. II 2010/Trim. IV 2009	Trim. II 2010/Trim. II 2009
0	1	2	3	4	5=1/2*100	6=1/3*100	7=1/4*100
Total compensații potențiale (mld. lei), din care:	11,06	10,45	11,75	11,07	105,84	94,13	99,91
- compensații potențiale aferente deponenților cu depozite mai mici sau egale cu plafonul de garantare (mld. lei)	6,94	6,45	7,28	7,03	107,60	95,33	98,72
<i>% în total</i>	<i>62,75</i>	<i>61,72</i>	<i>62,00</i>	<i>63,50</i>	<i>+1,03 p.p.</i>	<i>+0,75 p.p.</i>	<i>-0,75 p.p.</i>
- compensații potențiale aferente deponenților cu depozite peste plafonul de garantare (mld. lei)	4,12	4,00	4,47	4,04	103,00	92,17	101,98
<i>% în total</i>	<i>37,25</i>	<i>38,28</i>	<i>38,00</i>	<i>36,50</i>	<i>-1,03 p.p.</i>	<i>-0,75 p.p.</i>	<i>+0,75 p.p.</i>

În raport cu valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice la 30 iunie 2010, suma maximă a compensațiilor potențiale pentru această categorie de deponenți reprezenta 35,7%, cu 1 p.p. mai mare decât la sfârșitul trimestrului I 2010 și cu 2,5 p.p. peste nivelul de la 30 iunie 2009.

II. Articole și studii

1. Preocupările Comisiei Europene privind gestionarea crizelor transfrontaliere din sectorul bancar

*Roxana Drăguț**

1.1. Definirea problemei, părțile afectate și necesitatea intervenției publice

În cursul actualei crize financiare, capacitatea autorităților de a gestiona situațiile de criză, atât la nivel național, cât și în context transfrontalier, a fost sever testată. Piețele financiare din Uniunea Europeană au atins un grad de integrare atât de ridicat încât efectele problemelor apărute la instituțiile de credit dintr-un stat membru al Uniunii Europene (UE) nu au putut fi întotdeauna limitate și izolate, iar șocurile din plan național au fost rapid propagate către firmele și piețele din celelalte state membre.

Cu toate că operațiunile băncilor cu extindere transfrontalieră prezintă un grad ridicat de integrare (rezultând linii de afaceri și servicii interne adânc interconectate, care nu pot fi eficient separate de granițele geografice ale statelor membre), gestionarea crizelor a rămas la nivel național. Prin urmare, în situația unui faliment transfrontalier, instituțiile de supraveghere financiară și alte autorități responsabile cu soluționarea situațiilor de criză se vor concentra exclusiv asupra operațiunilor din interiorul propriilor teritorii. Aceasta poate complica cooperarea transfrontalieră și poate conduce la proceduri de soluționare ineficiente și contradictorii și, astfel, la rezultate nesatisfăcătoare la nivelul Uniunii Europene.

În aceste condiții, de mare importanță pentru menținerea stabilității financiare este abilitatea autorităților de a lua măsuri preventive (intervenții timpurii¹⁷) sau de a gestiona situațiile de criză (soluționare¹⁸) bancară. Implicarea autorităților poate fi crucială pentru menținerea stabilității întregului sistem financiar, pentru protecția

* Roxana Drăguț este expert la Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Serviciul Politici, studii și relații internaționale. Opiniile exprimate în această lucrare sunt ale autoarei și nu angajează răspunderea instituției.

¹⁷ Intervenții timpurii: măsuri cu caracter preventiv adoptate de instituțiile de supraveghere bancară (majorări private de capital, modificări ale liniilor de afaceri, înstrăinarea unor active) în scopul corectării neregularităților de la bănci și sprijinirii băncilor pentru a se întoarce la cursul normal de afaceri și a evita intrarea în stadiul de lichidare.

¹⁸ Soluționare a situațiilor de criză bancară: reorganizarea băncilor în dificultate (administrativă sau judiciară) în scopul menținerii stabilității financiare, asigurării continuității serviciilor bancare și revitalizării băncii. În plus, față de tehnicile de reorganizare tradiționale, lichidarea bancară utilizează instrumente specifice (de exemplu: bănci-punte, fuziuni forțate, achiziții asistate, vânzare parțială de active). Procesul este condus de o autoritate de lichidare care poate fi diferită în statele membre (bancă centrală, autoritate de supraveghere financiară, schemă de garantare a depozitelor, minister de finanțe, autoritate specială).

depozitelor populației și companiilor și menținerea continuității sistemelor de plăți și a altor servicii de bază.

Cu toate că un număr de instituții de supraveghere europene dispun de instrumentele necesare pentru a interveni într-o situație de criză bancară, aceste instrumente pot fi diferite de la un stat membru la altul, iar în unele cazuri pot fi complet inexistente. Aceste diferențe și discrepanțe, inclusiv de natură legislativă, între statele membre și/sau lipsa unei baze legislative/instituționale în unele țări pot complica și chiar îngreuna rezolvarea eficientă a unei crize bancare transfrontaliere. Dacă autoritățile intervin la momente diferite în timp, urmăresc obiective diferite și utilizează instrumente și criterii de aplicare proprii fiecăreia, atunci este probabil ca rezultatele să nu fie optime.

În prezent, la nivelul Uniunii Europene nu există legislație care să guverneze activitatea de lichidare bancară. Cu excepția introducerii unui set minimal de competențe pentru autoritățile de supraveghere, în scopul redresării situației unei bănci¹⁹, dublate de schimbările recente prevăzute de Directiva referitoare la cerințele de capital (reguli de alertare a altor autorități în situații de urgență) și de stabilire a unor acorduri pentru lichidarea și reorganizarea instituțiilor de credit cu sucursale în alte state membre, nu există niciun cadru la nivelul UE care să stabilească modalitatea și condițiile în care autoritățile trebuie să acționeze în eventualitatea unei crize bancare transfrontaliere. Gestionarea crizelor este aproape în întregime guvernată de legislațiile naționale.

Atât abordările și instrumentele diferite, cât și conflictele de interese între autorități este probabil să conducă la acțiuni ineficiente de prevenire și lichidare și la rezultate nesatisfăcătoare la nivelul UE.

În plus, acestea pot deveni costisitoare pentru cetățenii și contribuabilii din UE, iar salvarea unei bănci transfrontaliere cu importante implicații sistemice poate fi extrem

¹⁹ Cuprinse în Directiva Europeană 2006/ 48/EC referitoare la cerințele de capital.

de păguboasă comparativ cu costurile pe care le-ar implica luarea de măsuri timpurii și eficiente pentru băncile intrate în dificultate²⁰.

Conform estimărilor Fondului Monetar Internațional²¹, deprecierea globală a activelor bancare, de la începutul crizei până la finele 2010, va atinge 2.300 miliarde USD, un nivel considerat mai optimist față de estimările din octombrie 2009 de 2.800 miliarde USD, datorită semnelor de însănătoșire a sistemului bancar, concomitent cu redresarea economiilor și normalizarea piețelor financiare.

Din cauza impactului important asupra sectorului financiar și a întregii economii, criza unei bănci internaționale de dimensiuni mari afectează o multitudine de instituții la nivelul UE:

- Instituții financiare care întâmpină greutăți, inclusiv acționarii și salariații acestora;
- Instituții financiare sănătoase dar care sunt dependente de stabilitatea financiară;
- Utilizatori de servicii financiare, inclusiv deponenți, investitori, pensionari și companii nefinanciare, întreprinderi mici și mijlocii;
- Autorități publice, inclusiv autorități de supraveghere, bănci centrale și ministere de finanțe ;
- Plătitori de taxe.

Comunicarea Comisiei Europene referitoare la *“Un cadru pentru soluționarea crizelor bancare la nivelul Uniunii Europene”*, care însoțește Raportul de Impact aferent, ambele date publicității la sfârșitul lunii octombrie 2009, prezintă o vedere de ansamblu asupra problemelor existente și a domeniilor analizate în care se poate aplica intervenția într-un stadiu timpuriu și soluționarea situațiilor de criză bancară.

Documentul face referire la trei domenii:

- **Intervenția într-un stadiu incipient**, care constă într-un set de acțiuni întreprinse de entitățile de supraveghere al căror scop este reinstaurarea stabilității și robusteții financiare a unei instituții atunci când încep să se

²⁰ Aranjamentele eficiente transfrontaliere trebuie să conducă la un rezultat optim la nivelul UE, luând în considerare interesele celor implicați (acționari, salariați, clienți) din toate statele membre și asigurând astfel minimizarea tuturor costurilor totale.

²¹ Raport privind stabilitatea financiară globală din aprilie 2010.

amplifice problemele, la care se adaugă transferul de active în interiorul grupului, între entități solvabile, cu scopul asigurării sprijinului financiar. Aceste acțiuni ar putea fi întreprinse înainte de atingerea pragului critic pentru aplicarea măsurilor de soluționare și înainte ca instituția să se afle în situația reală sau probabilă de faliment. Este posibil ca, eventual, o nouă Autoritate bancară europeană să aibă rol de coordonare a intervenției timpurii a autorităților de supraveghere în cadrul grupurilor transfrontaliere.

- **Soluționarea**, care acoperă măsurile luate de autoritățile naționale responsabile de rezolvarea situațiilor de criză pentru a gestiona astfel de situații într-o instituție bancară, cu scopul de a limita impactul crizei asupra stabilității financiare și, acolo unde este cazul, de a facilita lichidarea corectă a instituției, integral sau parțial. Aceste măsuri se iau în afara cadrului de supraveghere bancară și pot fi adoptate și de alte autorități decât cele de supraveghere, cu toate că participarea acestora din urmă nu este în nici un caz exclusă.
- **Insolvența**, care acoperă reorganizarea și lichidarea care au loc în cadrul regimului de insolvență aplicabil.

Cu toate că aceste măsuri sunt, teoretic, prezentate ca fiind conceptual diferite, ele nu constituie neapărat „faze” separate sau succesive ale unei crize. În realitate, în special soluționarea și insolvența se pot suprapune considerabil, iar intervenția timpurie a autorităților de supraveghere poate evolua rapid către adoptarea unor măsuri de soluționare.

În ceea ce privește *Raportul de Impact*, acesta se concentrează, în primul rând, pe definirea problemelor, pe necesitatea și obiectivele de acțiune la nivelul Uniunii Europene în acest domeniu, în timp ce Comunicarea Comisiei Europene, având în vedere natura sa consultativă, enunță opțiunile politice în sensul cel mai larg, urmând ca eventualele propuneri ulterioare să facă obiectul unei evaluări de impact mai amănunțite la momentul potrivit.

1.2. Este justificată acțiunea Uniunii Europene?

1.2.1. Concluziile desprinse din situațiile de criză din ultimii ani, a marilor grupuri bancare transfrontaliere

În contextul existent al gradului înalt de integrare al operațiunilor bancare transfrontaliere, actuala criză financiară a furnizat câteva exemple elocvente ale pagubelor care s-au înregistrat în absența unor aranjamente eficiente de soluționare a crizelor bancare transfrontaliere la nivelul UE.

Unul dintre acestea a fost reprezentat de banca de investiții **Lehman Brothers**, al cărei faliment, cel mai mare din istorie, a marcat adâncirea crizei financiare actuale, a relevat interconectabilitatea sistemelor financiare și complexitatea grupurilor internaționale, a adus noi provocări legii insolvenței și, totodată, a arătat că băncile mari de investiții, cu implicații sistemice semnificative, pot să contrazică noțiunea „too big to fail”.

Grupul Lehman Brothers era o bancă internațională foarte activă, cu o structură organizatorică foarte complexă, ce cuprindea 2.985 de entități cu personalitate juridică care operau în 50 de țări, și prin urmare, intra în sfera de supraveghere a numeroase și diverse autorități. Grupul opera cu un management al lichidităților foarte centralizat, ceea ce însemna că subsidiarele erau dependente de instituția mamă pentru asigurarea lichidităților zilnice.

După anunțarea falimentului în Statele Unite ale Americii²², la 15 septembrie 2008, Lehman Brothers International Europe a intrat în insolvență în Marea Britanie și, totodată, s-au înregistrat acțiuni similare în alte țări de pe glob. Terminarea și lichidarea a zeci de mii de contracte financiare, cu un mare număr de parteneri, a cauzat îngrijorare în multe piețe financiare. Lehman avea mai mult de 900.000 de tranzacții cu derivate în desfășurare.

²² Cu excepția diviziei de broker-trader a băncii Lehman care nu a fost inclusă în faliment pentru a se păstra ordinea pe piață.

Modul haotic în care Lehman Brothers a fost plasat în faliment a condus la pierderi semnificative pentru creditorii negaranțați și a evidențiat distorsiunile extreme de pe piață cauzate de nesiguranța legată de locația și returnarea activelor clienților lui Lehman, ca prim broker, de pozițiile contractuale ale partenerilor lui Lehman, precum și de statutul tranzacțiilor aflate în desfășurare.

Cazul Lehman Brothers ilustrează lipsa cooperării și a schimbului de informații în momentul critic, înainte și după insolvență. Totodată, acesta ilustrează cât de dificilă a fost, în practică, izolarea activelor atunci când lichiditățile s-au mișcat rapid în cadrul organizației, astfel încât autoritățile nu au putut să le urmărească. Provocarea de a lichida o organizație ca urmare a intrării în dificultate a dovedit insuficiența atât a abordărilor teritoriale actuale legate de soluționarea cazurilor transfrontaliere, cât și a reglementărilor referitoare la lichidare.

Fortis a fost prima piesă de domino care a căzut după falimentul lui Lehman Brothers. În cazul lui Fortis, care avea o implicare semnificativă în Belgia, Olanda și Luxemburg, autoritățile din aceste state nu au fost capabile să cadă de acord în timp util asupra unui plan de salvare care ar fi menținut coeziunea în stuctura grupului. În consecință, grupul a fost împărțit între granițele geografice ale țărilor în care opera și nu într-un mod mai logic sau într-o manieră mai eficientă din punct de vedere al costurilor, adică divizat după categoriile de afaceri desfășurate.

În ciuda unei îndelungi colaborări de-a lungul timpului, în ce privește supravegherea și schimbul de informații, autoritățile de supraveghere olandeze și belgiene au evaluat situația diferit, ceea ce a complicat procesul de soluționare și, totodată, a condus la tensiuni între obiectivele stabilității financiare și drepturile acționarilor.

Alt eveniment, cu implicații semnificative și extinse în câteva țări europene, a fost **intrarea băncilor islandeze Kaupthing, Landsbanki și Glitnir în regimul de încetare de plăți**, în aceeași săptămână, în octombrie 2008. Cele trei bănci, care dețineau 85% din sistemul bancar islandez, cunoscuseră o creștere rapidă în ultimii cinci ani prin deschiderea de sucursale în afara țării, care apoi au fost transformate în subsidiare. Marea Britanie, țările nordice, Luxemburg, Olanda și Germania au fost principalele piețe ale acestor bănci. Astfel, în perioada 2004-2007 activele celor mai mari trei bănci islandeze au crescut de nouă ori. La începutul lunii octombrie 2008,

Autoritatea serviciilor financiare islandeze a preluat controlul celor trei bănci în baza atribuțiilor conferite de legislația pentru situații de urgență. S-au înființat noi entități bancare pentru a asigura continuitatea funcționării sistemului bancar la nivel național. Din cauza insuficienței resurselor necesare onorării obligațiilor de garantare a deponenților la nivelul minimului din UE, guvernul a fost nevoit să garanteze aceste obligații, expunând astfel contribuabilii islandezi la costuri semnificative.

Absența mecanismelor de cooperare și a instrumentelor de intervenție timpurie au împiedicat soluționarea promptă și mai puțin costisitoare a crizei băncilor islandeze. În absența unor aranjamente de cooperare satisfăcătoare, activele băncilor islandeze au fost izolate, ceea ce a avut efecte negative atât asupra acestora, cât și asupra creditorilor.

Pe de altă parte, cazul **Dexia** reprezintă un contra-exemplu al faptului că tensiunile între natura transfrontalieră a grupului și cadrul național de management al crizei nu trebuie neapărat să conducă la o împărțire a grupului între granițele geografice ale țărilor în care operează.

Dexia, o bancă belgiano-franceză, specializată în credite pentru autoritățile locale, având o implicare relevantă în Belgia, Franța și Luxemburg, a intrat în dificultate în 2008, atât din cauza finanțării activelor pe termen lung cu fonduri pe termen scurt, cât și din cauza subsidiarei ei, o companie de asigurare din Statele Unite ale Americii (FSA). Cele trei țări, Belgia, Franța și Luxemburg, au căzut de acord să împartă povara garantării între ele, pentru a facilita accesul băncii la finanțare și a câștiga timp pentru vânzarea anumitor operațiuni și a reșalona altele.

O primă concluzie ar fi că, deși concentrarea managementului lichidității în cadrul unui grup transfrontalier poate conduce la tensiuni în caz de probleme de lichiditate, acestea pot fi depășite de o cooperare adecvată între băncile centrale implicate.

Cazul Dexia a demonstrat că, chiar dacă natura transfrontalieră a unui grup bancar face procesul de soluționare mai îndelungat, problemele nu sunt insurmontabile în cazul în care autoritățile din țara de origine și țara gazdă își declară sprijinul comun al grupului.

Absența unor aranjamente adecvate de gestionare a crizelor transfrontaliere au avut ca efect costuri mari care au căzut în sarcina contribuabililor. Cu toate că e dificil de estimat ce sume de bani s-ar economisi dacă ar exista acorduri transfrontaliere, este de așteptat, dat fiind costurile totale asociate cu crizele bancare, ca acestea să fie semnificative. În perioada octombrie 2008-octombrie 2009, Comisia Europeană a aprobat ajutoare de stat pentru instituții financiare în sumă de 3.600 miliarde euro (adică echivalentul a 30,5% din PIB-ul UE), din care 1.500 miliarde euro au fost efectiv utilizate până în luna iunie 2009.

Fondul Monetar Internațional a estimat costul crizelor bancare, ca un tot, începând cu anii '70 și a concluzionat că, în medie, costurile publice (fără recuperări) asociate cu gestionarea crizelor au reprezentat în jur de 13,3% din PIB, dar au ajuns și la 55,1% din PIB. Pierderile medii rezultate în primii patru ani ai crizelor au reprezentat circa 20% din PIB. Dacă studiul ar fi încorporat și date despre actuala criză, cifrele ar fi fost, fără îndoială, mai mari.

1.2.2. Dimensiunea pieței bancare din Uniunea Europeană

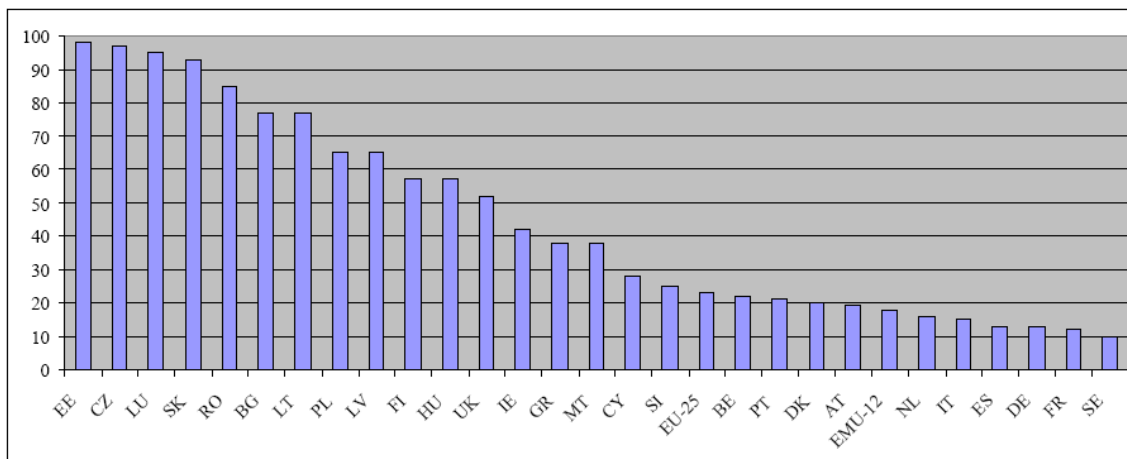
În prezent, putem spune că piețele financiare din UE prezintă un grad înalt de integrare, în special la nivelul tranzacțiilor interbancare, iar piețele bancare și de asigurări sunt dominate de grupuri pan-europene, ale căror funcțiuni de management al riscului sunt centralizate la sediile centrale ale acestor grupuri.

Conform raportului Băncii Centrale Europene din octombrie 2008, referitor la structurile bancare din UE, în 2007, activele totale ale unui număr de 8.300 instituții de credit din 27 de țări ale UE erau de 41.072 miliarde euro, deținute în proporție semnificativă de 39 de grupuri mari transfrontaliere. Activele totale ale acestora reprezintă în jur de 68% din totalul pieței bancare din UE.

În special în 12 țări din Uniunea Europeană, piețele bancare sunt dominate de grupuri financiare străine (majoritatea din Europa de Vest). În aceste țări, în medie 65% din activele bancare se află concentrate în bănci cu capital străin. În țări ca Estonia, Republica Cehă și Slovacia, mai mult de 92% din activele bancare sunt deținute de băncile străine.

Activele sucursalelor și subsidiarelor bancare înființate în alte state membre UE au crescut considerabil în ultimii ani. În 2006, în jur de 500 de subsidiare străine dețineau aproape 4.000 miliarde de euro față de 2.000 miliarde euro în 2002.

În graficul de mai jos este reprezentată cota de piață a băncilor cu capital străin în țările respective (% din active).

După cum se observă, dat fiind gradul ridicat de integrare a pieței bancare din UE, se impune a se acționa la nivel european în acest domeniu. Sistemele de gestionare a situațiilor de criză bancară, limitate la nivel național, nu sunt suficient adaptate pentru a face față situațiilor transfrontaliere. În astfel de împrejurări coordonarea riscă să fie o acțiune complicată, iar obiectivele urmărite de fiecare autoritate să fie diferite. În consecință, cadrul legal nu poate garanta că problemele critice cu care se confruntă un grup bancar transfrontalier se vor rezolva în mod corect, eficace și rapid, pe baza unor mecanisme solide de cooperare.

Susținerea instaurării unui nou cadru prin introducerea stimulentei necesare pentru intensificarea cooperării transfrontaliere este o sarcină care poate fi îndeplinită cel mai bine la nivel european (acest lucru este valabil în special în ceea ce privește abordarea diferențelor existente între cadrele naționale de soluționare a situațiilor de criză și de insolvență, precum și în cazul mecanismelor de partajare a responsabilităților).

1.2.3. Scopul Comunicării Comisiei Europene referitoare la gestionarea crizelor transfrontaliere din sectorul bancar

Comisia Europeană consideră că sunt necesare schimbări pentru a face posibilă gestionarea și soluționarea eficace a crizelor sau lichidarea corectă a băncilor transfrontaliere în situație de faliment. Accentul se pune pe băncile care atrag depozite și care au un rol special de furnizori de credit, organisme de depozitare și intermediari de plăți. Comunicarea Comisiei Europene referitoare la gestionarea crizelor transfrontaliere din sistemul bancar ia în considerare măsurile necesare pentru a îndeplini două obiective distincte, dar legate între ele.

Primul obiectiv este acela de a garanta că organismele naționale de supraveghere dispun de instrumentele adecvate pentru a identifica problemele din bănci într-un stadiu incipient și pentru a interveni în scopul redresării situației instituției sau grupului pentru a preveni înrăutățirea situației. Aceasta va necesita modificări esențiale ale sistemului de supraveghere al capitalului băncilor și care ar putea fi însoțite de un cadru adecvat care să permită fie transferurile între entitățile din cadrul unui grup, acțiune ce se poate constitui ca modalitate de sprijin financiar sau ca intervenție la nivel de lichidități înainte ca problemele anumitor entități din cadrul grupului să devină critice.

Al doilea obiectiv este acela de a oferi băncilor transfrontaliere posibilitatea de a intra în faliment fără ca acest lucru să genereze perturbări ale serviciilor bancare vitale sau contaminarea sistemului financiar în ansamblu. Aceasta ar presupune elaborarea unui cadru de soluționare a situațiilor de criză la nivelul UE și adoptarea unor măsuri de eliminare a obstacolelor care împiedică soluționarea transfrontalieră eficace, determinate de abordările insolvenței la nivel teritorial sau de entitate, după caz, precum și a unor acorduri de finanțare a acestor acțiuni de soluționare, care să includă partajarea costurilor bugetare directe de către statele membre.

1.3. Obiective

Din perspectiva UE, obiectivele generale de acțiune la nivelul Uniunii Europene sunt:

- menținerea stabilității financiare și a încrederii în bănci și evitarea propagării problemelor;
- reducerea la minimum a pierderilor pentru societate în ansamblu și în special pentru contribuabili;
- consolidarea pieței interne a serviciilor bancare.

1.3.1. În contextul **intervenției într-un stadiu timpuriu**, obiectivele specifice ar putea fi: elaborarea de instrumente și elemente declanșatoare în vederea detectării problemelor băncilor în stadiu timpuriu și asigurarea cooperării eficiente între organismele naționale de supraveghere financiară responsabile de băncile transfrontaliere în situații de criză.

Anumite elemente ale unui cadru pentru intervenția organismelor de supraveghere într-un stadiu incipient există deja în baza cadrului prudential actual pentru bănci și constă într-un set minimal de măsuri aflate la dispoziția autorităților de supraveghere care să le permită să intervină în cazul în care instituțiile de credit nu respectă prevederile directivei europene referitoare la cerințele de capital. Printre acestea se numără: obligația instituției de a-și majora fondurile proprii peste nivelul minim stabilit în directivă, de a adopta măsuri de consolidare a organizării interne și a procedurilor în materie de conducere, de a aplica o anumită politică de constituire a provizioanelor, de a-și restricționa activitățile și operațiunile sau de a reduce riscurile inerente activităților, produselor sau sistemelor sale. În cadrul acestor măsuri, controlul instituției este lăsat în seama structurilor de management, ceea ce nu reprezintă neapărat o imixtiune importantă în ce privește drepturilor acționarilor sau ale creditorilor. Modificările recent aprobate ale Directivei privind cerințele de capital introduc, totodată, obligația organismelor de supraveghere responsabile cu consolidarea de a elabora și coordona evaluări comune, măsuri excepționale, planuri de urgență și comunicări către public în situații de urgență.

Dacă ne referim la transferul de active în interiorul grupului în scopul asigurării sprijinului financiar, acesta poate contribui la stabilizarea entităților din cadrul grupului în cursul unei crize.

În momentul de față nu există în UE nici un sistem de autorizare pentru transferurile de active, iar legislația comunitară nu prevede un cadru general privind termenii și condițiile transferurilor. În principiu, în toate statele membre transferul activelor trebuie să se facă în mod corect, indiferent dacă se realizează între entități afiliate sau fără nicio legătură între acestea. Modul în care acest principiu este exprimat și aplicat variază de la un stat membru la altul.

Transferurile de active care nu se realizează în termeni pur comerciali pot afecta creditorii și acționarii minoritari din instituția care operează transferul. Astfel de transferuri pot fi contestate de acționarii minoritari sau de creditorii, iar directorii pot fi pasibili de sancțiuni civile sau penale.

Astfel de situații pot sta în calea unor acțiuni care ar putea fi în interesul grupurilor și în special al grupurilor transfrontaliere. Introducerea conceptului de „interes al grupului” în cazul grupurilor bancare ar putea fi o modalitate de a favoriza transferurile și de a diminua riscurile cu privire la răspunderea directorilor.

1.3.2. În domeniul **soluționării situațiilor de criză bancară**, obiectivele specifice ale UE ar putea fi: elaborarea de instrumente și de elemente declanșatoare pentru a asigura reorganizarea și soluționarea situațiilor de criză cu care se confruntă băncile transfrontaliere în timp util și într-un mod bine articulat; îmbunătățirea cooperării autorităților naționale responsabile de soluționarea situațiilor de criză și formularea de soluții optime la nivelul UE; crearea unui cadru de certitudine în ceea ce privește soluționarea situațiilor de criză bancară, pentru toate părțile implicate; asigurarea continuității serviciilor bancare de bază pe parcursul procesului de soluționare a crizei.

În prezent, demersurile naționale cu privire la soluționarea situațiilor de criză cu care se confruntă băncile au *obiective* variate. În general, legislația privind insolvența întreprinderilor are două obiective principale: un tratament corect și previzibil al creditorilor și valorificarea superioară a activelor pentru a satisface pretențiile creditorilor. În schimb, în cadrul unui regim de insolvență specific băncilor, obiectivele de politică publică, precum stabilitatea financiară, continuitatea serviciilor și integritatea sistemelor de plăți, ar putea avea prioritate. Acordul cu privire la un set

comun de obiective va determina natura unui nou cadru de reglementare la nivelul UE.

Un set de măsuri la nivel european pentru soluționarea situațiilor de criză bancară ar trebui, deci, să se bazeze pe obiective stabilite de comun acord care să garanteze faptul că pierderile afectează în primul rând acționarii, precum și creditorii subordonați și chirografari, și nu administrația sau contribuabilii.

Acest lucru este esențial pentru evitarea hazardului moral care rezultă din percepțiile potrivit cărora băncile care sunt prea mari sau prea interconectate pentru a intra în faliment au toate șansele de a fi salvate prin finanțare publică. Principalul obiectiv politic este acela de a garanta posibilitatea - din punct de vedere politic și economic - ca o bancă să intre în faliment indiferent de dimensiunea sa. Acest obiectiv nu poate fi atins decât în cazul în care cadrul de soluționare a situațiilor de criză este capabil să asigure protecția deponenților garantați și continuitatea serviciilor bancare și de plăți și, în general, să gestioneze impactul sistemic al falimentului bancar prin reducerea la minimum a contaminării, precum și prin asigurarea condițiilor legale necesare pentru o lichidare corectă.

Demersurile naționale în domeniul soluționării situațiilor de criză bancară se împart în general în două categorii: cele care se bazează pe legislația generală privind insolvența întreprinderilor, inclusiv în domeniul administrației, și cele care au la bază un regim special pentru bănci. În ambele cazuri, normele se limitează la operațiunile bancare naționale. Ele nu se aplică extraterritorial.

Regimurile speciale pot lua fie forma unui regim general de insolvență adaptat pentru bănci, fie a unui set de instrumente speciale de soluționare adaptate special pentru băncile în situație de faliment. Printre instrumentele de soluționare speciale se pot număra: capacitatea de a transfera integral sau parțial activele și datoriile unei bănci aflate în situație de faliment către o altă entitate din sectorul privat (o fuziune asistată sau neasistată efectuată de autoritățile naționale) sau către o „bancă-punte” (bridge bank), capacitatea de a „curăța” bilanțul unei instituții în stare de faliment prin transferarea creditelor neperformante și a activelor toxice sau dificil de valorificat către un vehicul separat de gestionare a activelor (sau „bancă rea”), precum și naționalizarea.

În cadrul acestei distincții generale există și alte diferențe. Anumite sisteme naționale privilegiază o abordare graduală, în timp ce altele sunt pregătite pentru intervenție rapidă în caz de urgență. Prima se aplică, în general, în fazele incipiente și are scopul de a facilita acordul acționarilor față de măsurile de restructurare. În acest caz, primul pas este adesea acela de a înlocui conducerea cu un „administrator” sau „director special” și de a trimite acționarilor spre aprobare un plan de restructurare; măsurile impuse care intervin dincolo de drepturile acționarilor nu se iau decât în cadrul pasului al doilea. În schimb, în al doilea caz, se impun anumite măsuri fără acordul prealabil al acționarilor.

O gamă eficace de *instrumente* trebuie să ofere autorităților și alte opțiuni decât sprijinul financiar public sau lichidarea, atunci când acestea se află în situația de a soluționa problemele unei bănci aflate în dificultate. Se impune, deci, găsirea celor mai potrivite instrumente pentru un sistem la nivelul UE, dar, totodată, este esențial ca autoritățile responsabile de soluționarea situațiilor de criză să dispună de o gamă suficient de largă de instrumente comune, care să poată fi aplicate în mod flexibil și discreționar și, de asemenea, să poată acționa suficient de rapid și de controlat asupra modului de desfășurare a procesului de soluționare.

Totodată, esențială pentru un sistem de soluționare a situațiilor de criză la nivelul UE este existența unor „*condiții de declanșare*” clare, care să fie obligatoriu îndeplinite înainte de intrarea în funcțiune a măsurilor de intervenție. Aceste condiții facilitează acțiunea coordonată a autorităților naționale, reduc riscurile reapariției unor probleme și oferă acționarilor și creditorilor certitudine juridică cu privire la împrejurările în care se impune să fie întreprinse anumite acțiuni. Orice intervenție de natură să afecteze interesele și drepturile acționarilor și creditorilor trebuie să fie proporțională cu gravitatea problemelor cu care se confruntă instituția și să fie determinată de considerații legitime legate de interesul public.

Pentru ca interesul public să fie apărat, intervenția trebuie să fie posibilă înainte ca situația de insolvență să afecteze bilanțul băncii, și anume înainte de atingerea pragului de declanșare a procedurilor de insolvență obișnuite.

În cazul în care autoritățile nu pot interveni în mod decisiv pentru a proteja interesul public, înainte ca banca să intre practic în insolvență, acest lucru va limita opțiunile reale de stabilizare și soluționare sau va crește volumul de fonduri publice necesare pentru sprijinirea unei astfel de opțiuni.

Prin urmare, condițiile de declanșare aplicabile în cadrul unui sistem la nivelul UE ar trebui să permită intervenția la momentul oportun, fiind în același timp suficient de stricte pentru a garanta legitimitatea unei eventuale intervenții care afectează drepturile acționarilor.

Acest rezultat se poate obține prin combinația dintre un prag de reglementare bazat pe o evaluare a organismelor de supraveghere care să permită aprecierea măsurii în care o instituție nu respectă anumite condiții de reglementare esențiale și luarea în calcul mai riguroasă a interesului public cu privire la, de exemplu, stabilitatea financiară și continuitatea serviciilor bancare.

În ce privește *domeniul de aplicare al cadrului de soluționare a situațiilor de criză bancară*, Comisia Europeană consideră că se impune aplicarea unui nou cadru de reglementare pentru toate instituțiile de credit care fac parte dintr-un grup transfrontalier.

Acesta trebuie să includă și sucursalele transfrontaliere, deoarece experiența a demonstrat că băncile care operează prin sucursale transfrontaliere pot prezenta, la rândul lor, un risc real pentru stabilitatea financiară în statele membre unde sucursalele desfășoară activități intense de atragere de depozite, așa cum s-a întâmplat în cazul crizei bancare din Islanda.

Mai mult, având în vedere faptul că grupurile bancare includ adesea entități care desfășoară activități de investiții sau alte servicii financiare, iar falimentul acestora poate genera riscuri sistemice pentru întregul sistem financiar, ar fi logic ca acest cadru armonizat de soluționare a situațiilor de criză la nivelul UE să fie extins și la firmele de investiții și, eventual, la cele de asigurare. Lichidarea Lehman Brothers și perturbările cauzate pe piață, precum și incertitudinea cu privire la localizarea și statutul activelor clienților, precum și cu privire la pozițiile contractuale ale contrapartidelor Lehman și statutul tranzacțiilor în curs ale acestora, au demonstrat

clar că se impune, de asemenea, adoptarea de măsuri care să ajute la gestionarea procedurilor de faliment ale firmelor de investiții.

Cu toate acestea, măsurile de soluționare a situațiilor de criză adecvate pentru băncile care atrag depozite nu sunt neapărat adecvate și în cazul altor tipuri de instituții financiare. De exemplu, competența de a transfera active și datorii către o „bancă-punte” poate fi adecvată în cazul băncilor care atrag depozite, date fiind natura activităților acestora și obiectivele procesului de soluționare, însă nu tocmai pertinentă în cazul băncilor de investiții, unde accentul sistemului de soluționare s-ar pune pe problemele și incertitudinile legate de tranzacții, compensație și regularizare, garanții și custodia activelor clienților.

Referitor la *aplicarea măsurilor de soluționare a situațiilor de criză în cadrul unui grup* care își desfășoară activitățile transfrontalier prin intermediul sucursalelor, recomandarea Comisiei Europene este aplicarea principiilor stabilite prin directiva privind lichidarea, în vederea extinderii măsurilor adoptate în statul de origine al băncii și la nivelul sucursalelor din alte state membre. Acest lucru ar putea presupune modificări legislative, deoarece nu este sigur că măsurile de soluționare a situațiilor de criză bancară la nivelul UE intră sub incidența directivei privind lichidarea.

Aplicarea măsurilor de soluționare a situațiilor de criză în cazul entităților afiliate din cadrul unui grup bancar este însă și mai complexă. În general, dacă se dorește ca UE să depășească nivelul gestionării crizelor la scară națională și tendința firească de izolare a activelor, există două abordări posibile. Prima este aceea de a elabora un cadru de coordonare a măsurilor care se va aplica în continuare la nivel național. A doua – care ar constitui un pas înainte pentru dezvoltarea pieței unice - ar fi aceea de a asigura soluționarea integrată la nivelul entităților din cadrul unui grup care activează în jurisdicții diferite de către o autoritate unică de soluționare a situațiilor de criză.

O altă opțiune care prezintă interes pentru Comisie ar fi aceea de a evalua fezabilitatea unei autorități unice de soluționare a situațiilor de criză, care ar fi responsabilă de acest lucru în cazul grupurilor transfrontaliere – pe baza anumitor norme – și care ar juca rolul central în organizarea întregului proces.

În cazul în care opțiunea unei autorități europene de soluționare nu este considerată fezabilă, s-ar impune cel puțin coordonarea măsurilor naționale de soluționare referitoare la un grup bancar transfrontalier.

În domeniul *finanțării procesului de soluționare a situațiilor de criză la nivel transfrontalier*, acordurile de finanțare privată sunt necesare în cazul în care costurile falimentului bancar nu sunt suportate de contribuabili. Pe lângă aceasta, în cadrul pieței unice, lipsa unor astfel de acorduri la nivelul UE limitează gama de instrumente de soluționare pe care le pot utiliza autoritățile în context transfrontalier. Acest lucru poate împiedica autoritățile să identifice cea mai eficientă soluție și determină costuri agregate mai mari, care sunt suportate individual de statele membre implicate. Garantarea implicării sectorului privat în procesul de soluționare a situațiilor de criză bancară este, în general, de dorit, însă numărul opțiunilor care implică acest sector scade rapid odată cu avansarea crizei.

Ar fi util să se analizeze dacă ar fi fezabilă crearea unor mecanisme ex-ante care să garanteze disponibilitatea fondurilor din sectorul privat în vremuri de criză. Schemele de garantare a depozitelor ar putea include posibilitatea finanțării măsurilor de soluționare a situațiilor de criză. Acest lucru ar prezenta avantajul că sectorul bancar ar contribui direct la asigurarea propriei sale stabilități.

Pe de altă parte, însă, acest lucru nu ar trebui să fie în detrimentul despăgubirii deponenților pe segmentul de retail în eventualitatea unui faliment bancar. În demersul său de reevaluare a funcționării schemelor de garantare a depozitelor, Comisia va analiza utilizarea schemelor de garantare a depozitelor în contextul crizei. În paralel cu acțiunile similare întreprinse în anumite state membre, Comisia ar putea analiza posibilitatea creării unui fond pentru soluționarea situațiilor de criză, finanțat eventual prin colectarea de taxe de la instituțiile financiare, care ar putea fi calibrate astfel încât să reflecte dimensiunea acestora sau activitatea lor de piață.

Pe lângă aceasta, ar putea fi luată în considerare posibilitatea înființării unui cadru care să faciliteze finanțarea în interiorul grupului după declanșarea unei proceduri de insolvență. Se analizează posibilitățile de facilitare a continuității activității în condiții de reorganizare sau lichidare prin asigurarea accesului continuu la finanțare.

1.3.3. Insolvența

În prezent, orice lichidare în contextul soluționării unei situații de criză se realizează în conformitate cu procedurile naționale în domeniul insolvenței, iar coordonarea depinde de colaborarea voluntară dintre autoritățile și funcționarii responsabili la nivel național.

Colaborarea dintre autoritățile naționale în materie de insolvență este adesea dificilă și defectuoasă și nu poate soluționa eficient problemele legate de conglomeratele financiare, structurile internaționale de holding și organizarea grupurilor financiare în funcție de liniile de activitate ale acestora.

Prin urmare, ca o condiție minimală, cadrul de soluționare a situațiilor de criză bancară la nivelul UE ar trebui să aibă la bază un cadru obligatoriu de cooperare și schimb de informații între instanțele juridice și persoanele responsabile de procedurile de insolvență legate de entitățile afiliate unui grup bancar. Există și alte opțiuni care merită analizate, cum ar fi coordonarea procedurilor naționale de către un „administrator principal”.

Ar putea fi de dorit, totuși, facilitarea în continuare a unui tratament mai integrat al grupurilor corporative în situație de insolvență. Acest lucru ar putea presupune – în împrejurări bine definite – tratarea grupului ca întreprindere unică, pentru a înlătura percepția legată de ineficiență și incorectitudine pe care o inspiră abordarea clasică a entității unice. Anumite legislații naționale furnizează tehnicile necesare pentru o astfel de abordare, însă aplicarea lor se limitează în mod necesar la entitățile din aceeași jurisdicție și face obiectul aceluiași regim de insolvență. În vederea elaborării unor măsuri similare care să fie utilizate în cadrul procedurilor de insolvență în cazul grupurilor bancare transfrontaliere este necesar să se țină cont de faptul că există regimuri diferite de insolvență, cu reguli de bază diferite, de exemplu în ceea ce privește prioritățile și prevenția.

Tehnicile necesare pentru un tratament mai integrat al grupurilor aflate în insolvență pot fi utile în abordarea anumitor situații neechitabile rezultate din lichidarea grupurilor bancare puternic integrate pe baza principiului entității separate.

Tot mai mulți specialiști și reprezentanți ai mediului academic sunt de părere că procedurile de insolvență la nivel de entitate nu sunt adecvate pentru structurile corporative complexe, care nu sunt organizate pe baza funcțiilor, și că sunt necesare eforturi de armonizare a normelor în materie de insolvență la nivel internațional. În absența unei astfel de armonizări, restructurarea grupurilor bancare transfrontaliere va fi în continuare foarte dificilă.

Nu trebuie subestimat gradul de dificultate și de sensibilitate al acestui demers. Legea insolvenței este strâns legată de alte domenii ale legislației naționale, cum ar fi legea proprietății sau dreptul contractual și comercial, iar normele în materie de prioritate pot reflecta politica socială. Adaptarea în cadrul unui cod unificat a unor noțiuni utilizate la nivel național, cum ar fi cele de „trust” sau de „costuri variabile”, se poate dovedi o sarcină complexă.

Un astfel de proiect ar putea lua forma unui regim de insolvență separat și autonom care ar înlocui regimurile naționale aplicabile în cazul reorganizării și lichidării grupurilor bancare transfrontaliere din UE. Un astfel de regim nu ar rezolva integral problemele asociate abordării privind entitatea separată bazată pe legislația națională în domeniul insolvenței decât dacă ar permite tratamentul integrat al entităților din cadrul grupului. Trebuie analizată atent aplicarea unui astfel de regim, precum și măsura în care acesta ar trebui să fie opțional pentru grupurile bancare transfrontaliere cu importanță sistemică.

Impunerea unui nou regim de insolvență la nivelul UE asupra entităților existente ar genera probleme tranzitorii, cu impact asupra creditorilor și contrapartidelor.

1.4. Acțiunile recente și planificate ale Comisiei Europene

1) La 19 martie a.c., Comisia Europeană a organizat o conferință la nivel înalt cu prilejul căreia au fost prezentate rezultatele consultării publice încheiate la 20 ianuarie anul acesta.

Conferința, la care a participat un număr de specialiști de prestigiu din partea a diferite autorități implicate, s-a derulat în trei secțiuni, și anume:

- Intervențiile timpurii: ce instrumente noi ar fi necesare pentru autoritățile de supraveghere?
- Modalitatea de soluționare eficientă a situațiilor de criză a băncilor la nivel transfrontalier;
- Cadrul referitor la situațiile de insolvență: coordonare și integrare.

Conferința a contribuit la conturarea unor direcții de acțiune cu privire la inițiativele ce trebuie avute în vedere pentru elaborarea unui cadru de gestionare a situațiilor de criză care să garanteze că, în viitor, toate autoritățile competente vor fi capabile să-și coordoneze în mod eficace acțiunile și vor dispune de instrumentele necesare pentru a interveni rapid pentru a gestiona falimentul bancar.

Pentru etapa următoare, sunt planificate discuții cu Banca Centrală Europeană, băncile centrale din statele membre, Fondul Monetar Internațional, experți din instituții de credit, autorități de reglementare și supraveghere, iar în toamna anului 2010 Comisia Europeană va publica o altă comunicare referitoare la cadrul pentru soluționarea crizelor bancare la nivelul Uniunii Europene.

2) Din februarie 2010, un grup de reprezentanți ai Asociației Internaționale a Asigurătorilor de Depozite (IADI), ai Forumului European al Asigurătorilor de Depozite (EFDI), ai Comitetului Basel și Fondului Monetar Internațional colaborează la elaborarea metodologiei de evaluare a conformității cu principiile fundamentale pentru eficientizarea sistemelor de garantare a depozitelor, aflată în prezent în stadiu de proiect. La această acțiune, Comisia Europeană și Banca Mondială participă ca observatori.

Principiile fundamentale pentru eficientizarea sistemelor de garantare a depozitelor, care stau la baza metodologiei aflate în lucru, reprezintă un ghid atât pentru țările care introduc sisteme de garantare a depozitelor, cât și pentru cele care își consolidează sistemele existente.

Totodată, metodologia va fi utilă Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale pentru evaluarea sistemelor de garantare, ca parte a Programului de evaluare a sectorului financiar (FSAP).

În cadrul setului celor 18 principii fundamentale, principiul nr. 7 se referă la cooperarea transfrontalieră, recomandarea generală fiind în favoarea schimbului de informații atât între instituțiile de garantare a depozitelor din diferite țări, precum și între acestea și alte instituții de peste hotare responsabile cu asigurarea stabilității financiare.

BIBLIOGRAFIE:

1. Commission of the European Communities – Impact Assessment - accompanying document to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the European Court of Justice and the European Central Bank on an EU Frame for Cross-Border Crisis Management in the Banking Sector;
2. Commission of the European Communities – Summary of the Impact Assessment - accompanying document to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the European Court of Justice and the European Central Bank on an EU Frame for Cross-Border Crisis Management in the Banking Sector;
3. Commission of the European Communities - Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee, the European Court of Justice and the European Central Bank on an EU Frame for Cross-Border Crisis Management in the Banking Sector;
4. International Monetary Fund-Global Financial Stability Report - April 2010;
5. International Association of Deposit Insurers - Draft report - Core principles for effective deposit insurance systems - a proposed methodology for compliance assessment;
6. Seminar on Cross-border Banking Resolution Issues, Basel, February 2010 - The EU Framework for Cross-border Crisis Management – Latest Developments (Mr. Tobias Mackie, Administrator, Internal Market Banking Unit, European Commission);
7. Seminar on Cross-border Banking Resolution Issues, Basel, February 2010 - Case Study – Lehman Brothers (Mr. Stuart Willey, Chief Counsel, Markets & Wholesale Firms, UK FSA);

8. Seminar on Cross-border Banking Resolution Issues, Basel, February 2010 - Lessons Learnt from the Dexia and Fortis Cases (Mr. Philippe Lefèvre, Legal Advisor, Legal Department, National Bank of Belgium);
9. Seminar on Cross-border Banking Resolution Issues, Basel, February 2010 Case Study – Icelandic Banks (Ms. Sigrídur Logadóttir, Head of Legal, Central Bank of Iceland).

2. Sistemul național de garantare a depozitelor bancare – o instituție a pieței la ceasul schimbării*)

Dr. Antoaneta Geală**)

“Există riscuri și costuri în orice program de acțiune. Dar acestea sunt cu mult mai mici decât riscurile și costurile pe care ni le asumăm pe termen lung printr-o confortabilă inacțiune.”

John F. Kennedy

În situații de criză, plasa de siguranță oferită de schemele naționale de garantare a depozitelor ocupă un loc de maxim interes, deopotrivă pentru autorități și pentru publicul larg. Dar corecta așezare a unui astfel de sistem de protecție este esențială pentru eficiența sa.

În contextul tensiunilor acumulate din 2008 înapoi, manifestate într-o multitudine de forme pe diferitele segmente ale pieței, stabilitatea sistemului financiar reprezintă o temă de maxim interes. Autoritățile sunt foarte active în identificarea de soluții pentru ieșirea din criza financiară care, printre multiplele sale efecte negative, a erodat puternic încrederea publicului în sistemul bancar.

Este interesant de investigat în ce măsură o schemă de garantare a depozitelor este chemată să joace un rol preventiv, pentru evitarea situațiilor de criză, sau, din contră, să acționeze *post factum*, prin eliminarea efectelor unor cazuri izolate de faliment bancar sau ale unei crize sistemice. Cum interacționează aceasta cu restul

*) La momentul finalizării acestui articol propunerile de reformare a sistemului financiar-bancar fac obiectul unor dezbateri intense. În Europa și SUA autoritățile analizează noi posibilități de a crea un cadru îmbunătățit de reglementare și supraveghere. Vârful de lance îl reprezintă propunerea unui nou set de norme, așa-numitul Basel III, care să reformuleze cerințele de capital și de lichiditate pentru bănci. Intenția Comitetului de la Basel este de a finaliza setul Basel III până în decembrie 2010, astfel încât să poată fi implementat, cel târziu, în 2012.

**) Antoaneta Geală este expert în cadrul FGDB. Opiniile exprimate aparțin autoarei și nu angajează răspunderea instituției.

componentelor care alcătuiesc *rețeaua de stabilitate financiară* și ce limite prezintă în situații de criză sunt teme de actualitate, care vor trebui repuse în discuție odată ce inițiativele recente din SUA și UE – de consolidare a mecanismelor de protecție a sistemului financiar-bancar – se vor materializa sub forma unor reglementări prudențiale.

Autoritățile de reglementare și supraveghere, bancherii, factorii de decizie în politica macroeconomică sunt cu toții responsabili pentru *sănătatea* instituțiilor bancare. În consecință, sunt direct interesați de crearea unui mecanism de garantare a depozitelor bancare bine articulat și funcțional, ca o componentă de bază a cadrului de stabilitate financiară în sens larg.

O schemă de garantare a depozitelor nu acționează de sine-stătător, ci face parte din instrumentarul complex utilizat pentru asigurarea stabilității și siguranței sistemului financiar-bancar.

Eșafodajul infrastructurii de stabilitate financiară cuprinde cadrul de reglementări, structurile de supraveghere, rolul de creditor de ultimă instanță al băncii centrale, instituția falimentului și, nu în ultimul rând, schema de garantare a depozitelor bancare.

Experiența internațională arată că sistemele de garantare a depozitelor funcționează bine în perioadele de relativă normalitate în sistemul bancar. În situații de criză, capacitatea lor de a-și îndeplini obiectivele pentru care au fost create este puternic afectată, iar criza capătă conotații de natură fiscală (Demirgüç-Kunt, Kane & Leaven, 2006). Guvernele sunt supuse unor presiuni puternice și recurg la extinderea sau la acoperirea integrală a depozitelor bancare, contribuind la majorarea substanțială a cheltuielilor publice.

2.1. Impact imediat vs. efecte pe termen lung

Criza financiară, aflată în plină desfășurare, a pus factorii de decizie în situația de a căuta rapid soluții pentru detensionarea piețelor și restabilirea încrederii publicului. În afară de nepopularele injecții de fonduri în băncile slabe și reducerile generalizate de

dobânzi de referință practicate de băncile centrale, au fost antrenate și mecanismele de garantare a depozitelor bancare.

La sfârșitul anului 2008, unele țări – printre care Austria, Danemarca, Germania, Islanda, Irlanda, Slovacia – au optat pentru panaceul acoperirii integrale a depozitelor (*blanket guarantee*). Altele, precum Belgia, Portugalia, Spania au adoptat o atitudine mai moderată, având în vedere riscul de *hazard moral* și s-au limitat la a majora nivelul de acoperire a depozitelor la 100.000 EUR.

Majoritatea țărilor din UE s-au aliniat la directivele europene și au adoptat un plafon de 50.000 EUR. Au existat și excepții, precum Italia și Franța, care au menținut același nivel de garantare ca înainte de izbucnirea crizei²³.

Aceste mecanisme de garantare au, în primul rând, rolul de a proteja deponenții și de a contribui la stabilitatea sistemului bancar prin prevenirea asaltului asupra băncilor vulnerabile, care are loc de regulă pe fondul panicii²⁴.

Atunci când în piață apar zvonuri despre posibile dificultăți cu care s-ar confrunta o anumită bancă, aceasta va fi supusă unor retrageri masive de depozite. Problemele sale reale sau presupuse pot conduce la insolvabilitate, iar mecanismul de garantare a depozitelor este activat dacă banca ajunge în imposibilitatea de a restitui depozitele atrase. Într-o astfel de situație, procedurile de accesare a resurselor fondului de garantare se transformă în veritabile instrumente de restructurare sau lichidare.

În problematica sistemelor de garantare a depozitelor, cele mai vii dispute apar în jurul efectelor adverse pe care acestea le au asupra comportamentului băncilor. Încurajate de existența acestei forme de asigurare care îi compensează pe deponenți în caz de faliment, băncile pot fi tentate să își asume riscuri iraționale. Un asemenea comportament dă naștere riscului de *hazard moral* care subminează credibilitatea sistemului bancar și amenință în cele din urmă stabilitatea economică a unei țări.

²³ Este vorba despre țări cu sisteme bancare mature, unde nivelul de garantare a depozitelor oferea o protecție adecvată majorității deponenților.

²⁴ În genere, deponenții persoane fizice sunt principalii beneficiari ai schemelor de garantare a depozitelor bancare, deoarece sunt considerați mai vulnerabili în comparație cu persoanele juridice datorită cunoștințelor de specialitate mai reduse și, deci, a șanselor mai mici de a înțelege și interpreta corect informațiile disponibile. În plus, micii deponenți sunt cei mai afectați de *asimetria de informație*.

Micii deponenți, cu depozite sub limita de acoperire, vor manifesta foarte puțin interes în a cunoaște situația reală a băncii, câtă vreme aceasta oferă dobânzi atractive. Cum depozitele lor vor fi cu certitudine restituite²⁵ dacă banca depozitară intră în faliment, controlul pe care ei sunt îndreptățiți să îl exercite este ca și inexistent. Cu puține excepții, aceștia nu vor face judecăți de valoare legate de corelația dintre rentabilitatea ridicată a depozitelor și riscurile pe care banca și le asumă în contrapartidă. La rândul lor, băncile percep această umbrelă oferită de schema de garantare ca pe o invitație de a utiliza resursele atrase pentru operațiuni tot mai riscante, în schimbul majorării profitului.

Stabilirea unui nivel adecvat de acoperire este un element critic pentru eficiența oricărui mecanism de garantare a depozitelor. Practica arată că, cu cât este mai ridicat plafonul garantat²⁶, cu atât băncile sunt mai tentate să se lanseze în operațiuni hazardate. Aici intervine rolul autorităților de reglementare în a determina acel nivel adecvat de acoperire care să asigure un echilibru între nevoia de protecție a deponenților și aceea de a evita *hazardul moral*.

Măsurile excepționale întreprinse de sistemele de garantare a depozitelor bancare la sfârșitul anului 2008 reprezintă doar remedii cu acțiune pe termen scurt, care nu acționează asupra cauzelor profunde ale crizei și a căror eficiență ridică adesea semne de întrebare²⁷.

Pentru a proteja în mod real deponenții în condițiile menținerii stabilității sistemului bancar, soluția regândirii eșafodajului de reglementare și supraveghere bancară câștigă tot mai mult teren, datorită beneficiilor sale potențiale pe termen lung.

²⁵ Nivelul de garantare a depozitelor variază de la o țară la alta. În anumite jurisdicții depozitele sunt acoperite integral (ex.: Irlanda, Islanda, Germania, etc.). Alte țări practică un plafon de garantare sau așa-numita schemă de co-asigurare.

²⁶ Înainte de schimbările survenite în octombrie 2008, în majoritatea țărilor limita era stabilită astfel încât să acopere cu precădere depozitele mici și medii ale persoanelor fizice și ale întreprinderilor mici și mijlocii. Depozitele mari, depozitele companiilor și cele interbancare nu beneficiau de această protecție.

²⁷ Turcia a introdus garantarea integrală a depozitelor bancare în 1994, în urma falimentului a trei bănci locale. Aceasta a stimulat comportamentul tot mai agresiv al băncilor și apetitul pentru risc. Când a izbucnit criza bancară în 2001, a fost necesară naționalizarea unor bănci, iar autoritatea de reglementare a pieței a recurs la schimbări profunde în materie de prudențialitate bancară. Măsura garantării integrale a fost eliminată în 2004 când Turcia și-a aliniat reglementările la directivele UE.

2.2. Guvernul ca jucător: inițiative singulare vs. acțiuni concertate

Pentru a reduce riscul de *hazard moral* și implicit ”nota de plată” a guvernului în cazul unei crize, este necesară reinstaurarea disciplinei de piață. Iar deponenților le revine un rol important în procesul de asanare și eliminare a entităților situate în afara regulilor jocului, prin mutarea depozitelor din băncile percepute ca riscante în cele sigure.

Măsurile întreprinse cu ocazia crizei financiare, în speță majorarea sumei garantate sau acoperirea integrală a depozitelor, trebuie să prezinte credibilitate și, în acest sens, se impune existența unei așa-numite *strategii de ieșire* (exit strategy). Soluțiile de urgență trebuie limitate în timp, iar un calendar de renunțare la aplicarea lor este absolut necesar pentru a preveni manifestarea riscului de *hazard moral*. Din acest punct de vedere, o abordare realistă este aceea a corelării scadențelor de eliminare treptată a acestor măsuri cu o serie de indicatori care să reflecte îmbunătățirea situației pieței financiare.

Prin *arbitrajul jurisdicțional*, tratamentul depozitelor bancare – foarte diferit de la o țară la alta – dă naștere riscului de migrare a depozitelor dinspre țările unde limita depozitelor garantate este mai mică spre cele cu limite mai ridicate sau cu acoperire integrală.

Această *fugă spre siguranță* este greu de stopat în condițiile în care majoritatea țărilor și-au liberalizat contul de capital. Astfel, dacă un stat aplică temporar măsuri de întărire a protecției deponenților, aceasta își creează un avantaj comparativ care încurajează arbitrajul jurisdicțional.

În Europa, garanțiile guvernamentale pentru depozitele bancare și schemele de protecție a depozitelor pot intra sub incidența reglementărilor UE care vizează ajutorul de stat²⁸.

²⁸ Măsura garantării integrale a depozitelor adoptată în Germania, Austria, Danemarca, Islanda, Irlanda și Slovacia a fost raportată ca atare Comisiei Europene.

Normele europene permit un tratament diferențiat al sucursalelor băncilor autorizate să opereze într-un stat membru, această asimetrie putând genera probleme de concurență neloială.

Potrivit Directivei UE 94/19/EC privind schemele de garantare a depozitelor, deponenții sucursalei unei bănci care operează într-un stat-gazdă sunt protejați conform reglementărilor aplicabile în țara de origine.

Dacă statul-gazdă a adoptat o limită de garantare mai ridicată sau a eliminat-o temporar, sucursalele băncilor străine nu pot fi obligate să ia parte la schema de garantare suplimentară pentru a se alinia la cerința pieței locale. Cum deponenții nu cunosc de obicei aceste diferențe, ei ar putea suferi pierderi parțiale. Invers, băncile locale acoperite de această schemă de garantare mai generoasă ar putea profita de pe urma unei posibile mutații a preferinței deponenților, atrăgând resurse suplimentare.

Pe fondul crizei și panicii, o serie de guverne au extins schemele de garantare a depozitelor bancare prin includerea altor tipuri de instrumente de economisire și a altor tipuri de instituții financiare²⁹. Este dificil de trasat linia de demarcație până unde se pot aplica astfel de soluții. Nu există o „rețetă a succesului”, iar eficiența unei anumite măsuri adoptate de un stat depinde foarte mult de particularitățile sistemului financiar intern.

Cu cât acesta este mai complex și mai sofisticat, cu atât este mai greu pentru factorii de decizie la nivel macroeconomic să conceapă și să pună în operă o *infrastructură eficientă de protecție financiară*.

Deși o schemă de garantare a depozitelor este un instrument menit să ofere deponenților sentimentul de siguranță, o eventuală disfuncționalitate a acesteia – constând în neacordarea compensațiilor datorate la timp și în cuantumul prevăzut –

²⁹ În octombrie 2009 FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation) a extins sfera de acoperire pentru a include depozitele firmelor mici.

Concomitent, guvernul australian a recurs la garantarea integrală a tuturor depozitelor constituite la băncile comerciale, cooperativele de credit și băncile ipotecare locale.

are un impact negativ foarte puternic asupra pieței și subminează, în final, autoritatea statului și a instituțiilor sale³⁰.

2.3. Creditorul de ultimă instanță – soluție sau sursă a problemelor

Schemele de garantare a depozitelor au suscitât întotdeauna dezbateri aprinse pe marginea avantajelor și dezavantajelor pe care le prezintă.

Susținătorii insistă asupra protejării deponenților și menținerii încrederii pieței, ca elemente esențiale care permit băncilor să-și îndeplinească funcția de intermediere financiară.

Adversarii subliniază riscul de *hazard moral*, argumentând că existența lor îndeamnă băncile să își asume riscuri mai mari, cunoscând faptul că deponenții sunt parțial sau total protejați în caz de faliment. La rândul lor, deponenții alimentează apetitul pentru risc al băncilor atunci când preferă să păstreze economiile în băncile care le oferă cea mai atractivă remunerare, care nu poate fi susținută decât prin asumarea de riscuri mai mari în plasarea resurselor.

Recenta criză financiară a demonstrat, o dată în plus, că încrederea pieței este crucială pentru ca băncile comerciale să funcționeze și să își îndeplinească rolul în cadrul economiei. Datorită dependenței lor de depozite (de altfel, cea mai ieftină sursă de finanțare), orice disfuncționalitate a pieței care îndepărtează deponenții le împinge către alternativa mai costisitoare a împrumuturilor pe piața interbancară sau le determină să apeleze la banca centrală în calitatea sa de creditor de ultimă instanță.

Insuficient abordată de cadrul de reglementări până la izbucnirea crizei financiare în anul 2008, problematica lichidității a intrat în centrul atenției deoarece riscul de lichiditate a crescut vertiginos în special în momentele de turbulențe financiare, când piața a fost practic golită de resurse.

³⁰ Capital Credit Bank din Rusia a încetat operațiunile de restituire a depozitelor în decembrie 2008. Banca a intrat *de facto* în insolabilitate, deși Banca Centrală a Rusiei nu a comunicat nimic oficial. Cu toate protestele deponenților, Banca Centrală, care răspunde și de supravegherea bancară, nu a întreprins nici o măsură timp de trei săptămâni. Ulterior ea a retras licența băncii în cauză iar deponenții și-au putut recupera depozitele prin intermediul schemei naționale de garantare.

Problemele de lichiditate ale unei bănci pot induce panică în piață, iar dacă nu sunt eficient soluționate se pot propaga rapid, generând un risc sistemic. Aici intervine banca centrală în calitate sa de creditor de ultimă instanță. Prin capacitatea de a injecta lichiditate, banca centrală poate calma tensiunile, evitând panica și alte reacții negative în măsură să afecteze întreg sistemul bancar.

Noile provocări cu care s-au confruntat băncile centrale pe fondul crizei financiare au fost legate atât de lichiditatea pieței, cât și de beneficiarii finanțării de urgență, iar funcția de creditor de ultimă instanță a fost adaptată pentru a le gestiona (Davis, 2008).

Lărgirea bazei de colaterale acceptate, prin includerea unor active de calitate mai redusă crește riscul de credit asumat de banca centrală, chiar dacă temperează pe termen scurt tensiunile din piață³¹.

De cealaltă parte, băncile sunt reticente să apeleze la finanțarea de urgență datorită impactului negativ și riscului reputațional la care se expun. Prin caracterul său excepțional, finanțarea în regim de urgență atrage multă suspiciune, iar banca în cauză poate fi stigmatizată de ceilalți jucători din piață (Mayes and Wood, 2007).

2.4. Contribuții calibrate în funcție de risc

În împrejurările actuale, când resursele schemelor de garantare a depozitelor bancare sunt privite cu multă atenție datorită iminenței utilizării lor, revine în atenție problematica finanțării acestora. Majoritatea sistemelor de garantare se bazează pe mecanismul *ex ante*, unde contribuțiile sunt colectate de la băncile participante, ele urmând să fie utilizate pentru plata compensațiilor dacă și când apare această necesitate.

³¹ Pentru a face față nevoii de lichiditate, băncile grecești au beneficiat de fonduri de susținere din partea guvernului elen și au apelat la facilitatea de creditare oferită de Banca Centrală Europeană (ECB). În octombrie 2009, ECB a redus calitatea colateralelor acceptate pentru finanțarea acordată, de la „A-”, la „BBB-”, tocmai pentru a veni în sprijinul băncilor cu un deficit de lichiditate. Deși inițial măsura era aplicabilă doar în 2009, valabilitatea ei a fost ulterior extinsă dincolo de 2010.

Mecanismul de finanțare bazat pe aplicarea unei cote unice de contribuție la totalul depozitelor garantate prezintă avantajul că este relativ ușor de gestionat și puțin costisitor.

Cel mai mare dezavantaj al său este acela că acționează ca o penalizare pentru băncile prudente care trebuie să plătească același procent ca cele cu apetit mare pentru risc, acestea din urmă fiind și cele mai susceptibile să devină *cliente* ale fondului de garantare.

Rata unică de contribuție stimulează, practic, *hazardul moral*. Toți participanții la schemă beneficiază de acoperire – în condițiile reglementărilor în vigoare – iar utilizarea resurselor acumulate pentru plata compensațiilor către deponenții băncilor în faliment reprezintă o redistribuire în favoarea jucătorilor cu risc ridicat, care prin comportamentul lor amenință credibilitatea întregului sistem.

Băncile prudente suferă, practic, o dublă penalizare. În primul rând, ele sunt dezavantajate atunci când concurențele lor aflate în goana după profituri ridicate oferă rate de dobândă mai atractive, sporindu-și astfel baza de clienți. În al doilea rând, resursele lor sunt utilizate pentru a acoperi „factura” riscului irațional asumat de competitori.

Propunerea de reșezare a mecanismului de determinare a contribuțiilor pentru a reflecta profilul de risc al fiecărei bănci câștigă teren, deoarece, peste tot în lume, autoritățile s-au angajat să consolideze cadrul de reglementări prudențiale și utilizează deja sisteme de avertizare timpurie pentru detectarea riscurilor³².

³² Sistemul de evaluare CAMELS (adecvarea capitalului, calitatea activelor, calitatea managementului, profitabilitatea, lichiditatea și senzitivitatea la riscul de piață) face parte din instrumentarul utilizat de autoritățile de supraveghere bancară și oferă date concludente despre gradul de risc al băncilor. Folosit inițial de autoritățile de supraveghere a pieței din SUA (Fed, FDIC, OCC), sistemul a fost preluat și adaptat de alte autorități de supraveghere pentru analiza de risc a băncilor. Acesta este utilizat de BNR pentru evaluarea băncilor autorizate să opereze pe piața românească și este cunoscut sub acronimul CAAMPL.

Pe lângă rolul lor de supraveghere prudențială, indicatorii utilizați pentru avertizarea timpurie pot sta la baza determinării unor contribuții diferențiate ale băncilor la schemele de garantare a depozitelor, calibrate în funcție de risc³³.

În raportul din iunie 2010 al Băncii Centrale Europene privind stabilitatea financiară, se arată că adoptarea unor mecanisme de contribuție la schemele de garantare a depozitelor bazate pe risc sau rafinarea parametrilor financiari – acolo unde astfel de scheme sunt deja utilizate – ar putea fi recomandată drept o componentă a instrumentarului politicilor macroprudențiale. Un atare mecanism nu este ușor de implementat și necesită costuri mai mari de administrare comparativ cu cel bazat pe o cotă unică de contribuție. Cu toate acestea, el stă la baza reponsabilizării printr-o mai echitabilă așezare a sarcinii financiare asupra băncilor participante, încurajând prudența și penalizând practicile riscante și nesănătoase.

2.5. Gradul de protecție a deponenților și accesul la finanțare

Finanțarea *ex ante* ridică problema stabilirii unui raport adecvat între resursele fondului de garantare și totalul depozitelor garantate. Câtă vreme nu există un standard la nivelul industriei bancare și nici o țintă cantitativă, autoritățile naționale se orientează după experiența din trecut și încearcă să atingă un echilibru între necesitatea de a proteja deponenții și aceea de a menține stabilitatea sistemului financiar fără a alimenta *hazardul moral*.

Potrivit datelor OECD, gradul de acoperire înregistrat de schemele naționale de garantare a depozitelor bancare acoperă o plajă care pornește de la sub 1% și ajunge până la 10% din totalul depozitelor garantate.

Criza financiară a adus în prim plan problema resurselor deoarece, în absența măsurilor excepționale întreprinse de guverne, mecanismul de finanțare *ex ante* ar fi fost depășit de amploarea falimentelor. Aproape toate schemele de garantare a depozitelor aveau deja încheiate acorduri pentru a obține asistență financiară de urgență din fonduri guvernamentale. Ca urmare a presiunilor suplimentare exercitate

³³ Dintre noii membri ai UE, Bulgaria dezvoltă în prezent un sistem de contribuții diferențiate în funcție de risc, acesta bazându-se pe o serie de indicatori cantitativi și calitativi pentru a realiza profilul de risc al băncilor participante la schema de garantare a depozitelor. Aceștia sunt preluați din raportările băncilor prevăzute de reglementările prudențiale în vigoare.

asupra finanțelor publice pentru atenuarea efectelor crizei și condițiilor dificile din piață, capacitatea guvernelor de a le oferi sume generoase schemelor de garantare este ea însăși pusă sub semnul întrebării.

Practica la nivel internațional relevă faptul că plafonul de garantare reprezintă de 2-3 ori nivelul PIB/locuitor. O comparație efectuată în cadrul unui grup de noi membri ai UE arată o diferențiere notabilă a gradului de protecție determinat ca raport între suma garantată pe deponent și nivelul PIB/ locuitor, în condițiile în care plafonul de garantare era același.

Nivelul acestui indicator era de 4,3 în Bulgaria, iar în România de 3,1. Pe locul imediat se plasează Polonia cu 2,3, ea fiind urmată de Cehia și Slovacia cu un raport de 1,7, respectiv 1,6. În Slovenia, raportul între suma garantată pe deponent și PIB/ locuitor era de doar 1,1³⁴.

Schimbările operate între timp pentru a atenua efectele crizei – majorarea sumelor garantate sau garantarea integrală a depozitelor – corelate cu situația precară a finanțelor publice au generat probleme bugetare. Acestea au fost, în realitate, rezultatul măsurilor *ad hoc* luate fără a considera criza de lichiditate din piețe și au pus în pericol capacitatea guvernelor de a-și respecta obligațiile de a oferi finanțarea sau garanțiile la care s-au angajat anterior crizei.

Coordonarea internațională prin intermediul unor acorduri bilaterale sau multilaterale de finanțare încheiate în condiții normale de piață reprezintă o soluție viabilă pentru a preveni criza de încredere. În contextul crizei, acordurile *swap* au fost utilizate intens de băncile centrale pentru a drena presiunile din piață.

2.6. Concluzii

Tensiunile înregistrate pe piețele financiare de la declanșarea crizei au fost atenuate și depășite printr-o serie de măsuri de urgență provenite din instrumentarul fiscal sau

³⁴ În țările UE, selectate pentru exemplificare, analiza s-a efectuat pe baza situației valabile la 31 decembrie 2007, înainte de adoptarea oricăror măsuri excepționale de natură să diminueze efectele crizei financiare. La data menționată, suma minimă garantată era de 20.000 EUR pe deponent, pentru fiecare instituție de credit.

monetar aflat la dispoziția factorilor de decizie. Acesta a cuprins *inter alia* creșterea gradului de protecție a deponenților și a altor categorii de creditori ai băncilor.

Dincolo de caracterul excepțional al acestei soluții, nu trebuie neglijat faptul că un sistem eficient de garantare a depozitelor bancare trebuie să asigure un echilibru între obiectivele pe termen scurt și cele pe termen lung, concomitent cu reinstaurarea încrederii publicului în sistemul financiar în sens larg, susținut de o disciplină de piață funcțională.

Actuala criză financiară a oferit prilejul acumulării unei mase critice de învățăminte care să stea la baza restructurării schemelor de garantare a depozitelor la nivel național în beneficiul tuturor părților implicate, de la deponenți și bănci până la autorități de reglementare și supraveghere, guverne și contribuabili.

1) Orice restructurare a unei scheme de garantare a depozitelor trebuie să își aducă aportul la realizarea obiectivelor politicii macroeconomice, în speță să contribuie la stabilitatea financiară și să se realizeze în condițiile unui raport rezonabil efort-efect.

Pe de o parte, mecanismul de protecție a deponenților asigură, printre altele, și securitatea sistemului de plăți în ansamblul său. Acoperirea integrală a depozitelor servește cel mai bine acestui deziderat și a fost salutară în condițiile crizei. Factorii de decizie trebuie să stabilească fără echivoc momentul renunțării la această formă de protecție, altfel apare riscul de *hazard moral* și este pusă în pericol credibilitatea sistemului financiar.

Pe de altă parte, protecția micilor deponenți – obiectivul primar al oricărei scheme de garantare a depozitelor – este realizată confortabil prin fixarea unui nivel adecvat de acoperire. Marea provocare la care trebuie să răspundă autoritățile vizate este legată tocmai de corecta determinare a acestui nivel. Dacă este prea redus, el nu va putea asigura stabilitatea financiară și încrederea în sistem. Invers, dacă este nejustificat de mare, va alimenta comportamentul riscant al băncilor și va atenua vigilența deponenților.

2) Soluția introducerii unor cote diferențiate de contribuție în funcție de risc corespunde principiului contribuției echitabile la schema de garantare a depozitelor și se pliază pe interesele băncilor prudente și autorităților.

Indicatorii selectați pentru crearea unui sistem de rating pentru calculul contribuțiilor trebuie să aibă relevanța necesară și să acopere tot spectrul riscurilor care pot pune în pericol capacitatea băncilor participante de a-și onora obligațiile față de deponenți. Pentru a nu majora nejustificat cheltuielile operaționale ale instituțiilor de credit, este de preferat să se pornească de la sistemele de rating deja utilizate de autoritățile de supraveghere, de tipul CAMELS (CAAMPL), care ulterior să fie rafinate și actualizate.

3) În strânsă legătură cu mecanismul de garantare a depozitelor, piața are nevoie de principii clare în baza cărora banca centrală să își exercite rolul de creditor de ultimă instanță. Aceasta trebuie să aibă capacitatea de a interveni în momente de penurie de lichidități și să ofere fonduri băncilor solvabile care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate.

Am asistat în ultimul timp, în economiile dezvoltate, la o reșezare a funcției de creditor de ultimă instanță. Băncile centrale au fost chemate să injecteze lichiditate în piață pentru a susține nu numai bănci comerciale, ci și alte tipuri de instituții financiare care, în mod normal, nu beneficiau de acest mecanism de finanțare de urgență.

Legătura dintre rolul de creditor de ultimă instanță al băncii centrale și rolul de protecție a deponenților pe care îl îndeplinesc schemele naționale de garantare a depozitelor este, la rândul ei, supusă unor noi provocări. Dacă în condiții normale există o delimitare destul de clară a momentelor de intervenție, în situații de criză este foarte dificil de trasat linia de demarcație între problemele temporare de lichiditate ale unei bănci (când injecția de lichiditate este suficientă) și cele de solvabilitate (care pot conduce în final la activarea mecanismului de garantare a depozitelor).

4) Băncile centrale trebuie să dispună de un sistem funcțional de indicatori de avertizare timpurie care să le permită să detecteze natura problemelor cu care se confruntă o anumită bancă. Dacă creditorul de ultimă instanță pompează lichiditate într-o entitate cu probleme de solvabilitate care ulterior intră în faliment, el face în realitate o selecție adversă în detrimentul celorlalte bănci aflate în situații mai puțin grave.

Reducerea continuă a calității colateralelor acceptate permite injecții suplimentare de lichiditate. Pentru a nu alimenta ineficiența din sistem, autoritatea monetară trebuie să prevină situațiile în care fondurile suplimentare puse la dispoziția băncilor sunt canalizate către alte operațiuni riscante. Altfel, se majorează *de facto* riscul la care sunt expuse toate părțile implicate, printre acestea aflându-se și deponenții.

5) Împreună cu funcția de creditor de ultimă instanță, infrastructura de reglementare și supraveghere trebuie și ea consolidată. O componentă esențială a acesteia este instituția falimentului căreia îi revine un rol important nu doar în situații de criză, ci și în condiții normale de piață. În loc să relaxeze condițiile de acces la facilitatea de credite, băncile centrale împreună cu alte instituții ale pieței trebuie să își perfecționeze instrumentele de prevenție care să le permită o mai bună vizibilitate asupra situației reale a jucătorilor din sistem și să evite astfel dilema privind natura problemelor cu care se confruntă băncile (lichiditate/solvabilitate).

Problematica schemelor de garantare a depozitelor nu trebuie tratată izolat, ci în strânsă legătură cu celelalte componente ale infrastructurii de stabilitate financiară. Transformările profunde la care va fi supus sistemul financiar-bancar în urma reformării cadrului de reglementare și supraveghere vor reaseza și schemele de garantare a depozitelor bancare pe noi coordonate.

Inițiativele de creare și finanțare a mecanismelor de *bank resolution*³⁵ alături de propunerile incluse în setul *Basel III* trebuie să conducă la remodelarea sistemului financiar-bancar și să reducă incidența accesării schemelor de garantare a depozitelor bancare.

Deși procesul de armonizare a punctelor de vedere ale industriei financiare cu cele ale autorităților se dovedește dificil și anevoios, miza sa este uriașă, deoarece, odată demarat, acest demers transformațional va genera rezultate pe termen lung.

³⁵ Comisia Europeană discută proiectul de creare a fondului de *bank resolution* din care să fie finanțate măsurile de închidere a băncilor care nu mai pot fi redresate. O propunere similară este inclusă într-un pachet legislativ mai amplu aflat în prezent în dezbaterile Congresului SUA.

Bibliografie:

1. Davis, Philip (2008). Liquidity, Financial Crises and the Lender of Last resort. How much of a Departure is the Sub-prime Crisis?, RBA Annual Conference Volume, in Paul Bloxham & Christopher Kent (ed.), Lessons from the Financial Turmoil of 2007 and 2008, Reserve Bank of Australia.
2. Mayes, David and Wood, Geoffrey (2007). The Structure of Financial Regulation, Routledge International Studies in Money and Banking, New York, NY.
3. Demirguc-Kunt, Asli, Edward Kane, and Luc Laeven (2006). Determinants of Deposit Insurance Adoption and Design, Policy Research Working Paper 3849, World Bank, Washington, DC.
4. Demirguc-Kunt, Asli and Serven, Luis (2009). Are All the Sacred Cows Dead?, Policy Research Working Paper 4807, World Bank, Washington, DC.
5. Thomson, James & Todd, Walker (Winter 1990). Rethinking and Living with the Limits of Bank Regulation, The Cato Journal vol. 9, no. 3 pp. 579-600.
6. McCoy, Patricia (2006, October). "The Moral Hazard Implications of Deposit Insurance: Theory and Evidence". Studiu prezentat la seminarul „Evoluții recente în legislația financiară”, Washington DC.
7. Peresetsky, Anatoly (2008). Market Discipline and Deposit Insurance in Russia, BFOIT, Caiete de studii nr. 14/2008, (pp. 6-10), Helsinki, Finland.
8. ECB, Financial Stability Review, Iunie 2010.
9. http://www.iadi.org/completed_reports2008.html.

III. Secțiunea statistică

Situația depozitelor pe total sistem bancar

-milioane lei-

Nr crt.	Anul	Total număr titulari depozite	Persoane fizice	Persoane juridice	Total depozite	lei	valută (în echiv. lei)	Total depozite persoane fizice	lei	valută (în echiv. lei)	Total depozite persoane juridice	lei	valută (în echiv. lei)
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	2006	18.353.180	17.444.063	909.117	121.856,6	63.663,7	58.192,9	46.360,0	25.012,0	21.347,9	75.496,6	38.651,6	36.845,0
2	2007	17.903.229	16.981.542	921.687	219.869,3	114.264,6	105.604,7	69.298,1	42.014,0	27.284,1	150.571,2	72.250,6	78.320,5
3	2008	18.904.950	17.921.743	983.207	266.654,0	138.109,9	128.544,0	84.978,5	52.023,6	32.955,0	181.675,4	86.086,3	95.589,1
4	2009	17.841.885	16.876.845	965.040	287.190,8	151.830,3	135.360,5	100.133,0	58.916,2	41.216,8	187.057,8	92.914,1	94.143,6
5	2010 –trim I	17.563.708	16.623.066	940.642	275.813,0	145.588,1	130.224,9	102.505,7	61.783,7	40.722,0	173.307,3	83.804,4	89.502,9
6	2010-trim II	17.363.623	16.413.610	950.013	284.646,5	146.068,1	138.578,4	105.269,3	61.586,0	43.683,3	179.377,2	84.482,1	94.895,1

Notă

Depozitele în valută sunt exprimate în echivalent lei, la cursul de schimb comunicat de BNR pentru ultima zi a trimestrului de raportare.

Situția depozitelor aparținând persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond

-milioane lei-

Nr crt.	Anul	Număr deponenți	Număr deponenți garantați	Număr deponenți cu depozite ≤ cu plafonul de garantare	Depozite			Depozite garantate				
					Total	lei	valută (în echivalent lei)	Total	lei	valută (în echivalent lei)	în cadrul plafonului de garantare	peste plafonul de garantare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1997	3.288.147	3.288.147	3.112.109	1.962,0	1.433,1	528,9	1.962,0	1.433,1	528,9	1.030,2	985,1
2	1998	3.750.382	3.750.382	3.563.890	3.411,9	2.274,7	1.137,2	3.411,9	2.274,7	1.137,2	2.254,0	1.157,8
3	1999	4.604.200	4.604.200	4.421.148	4.858,8	2.635,6	2.223,2	4.858,8	2.635,6	2.223,2	2.123,9	2.734,9
4	2000	4.615.243	4.615.243	4.445.028	6.180,6	2.744,2	3.436,5	6.180,6	2.744,2	3.436,5	2.498,8	3.681,8
5	2001	5.341.756	5.341.756	5.115.395	10.249,5	4.118,1	6.131,4	10.249,5	4.118,1	6.131,4	3.859,8	6.389,7
6	2002	6.842.768	6.842.768	6.613.566	14.584,0	7.494,1	7.089,8	14.584,0	7.494,1	7.089,8	6.452,5	8.131,4
7	2003	7.931.944	7.931.944	7.666.018	18.205,2	8.593,6	9.611,6	18.205,2	8.593,6	9.611,6	6.527,0	11.678,2
8	2004	-	9.441.130	9.313.479	-	-	-	23.516,4	12.180,0	11.336,4	11.899,1	11.617,3
9	2005	-	11.177.311	10.963.980	-	-	-	30.555,0	17.056,1	13.498,9	17.737,7	12.817,4
10	2006	17.444.063	15.027.476	14.944.510	46.360,0	25.012,0	21.347,9	45.865,5	24.785,9	21.079,6	27.210,7	18.654,8
11	2007	16.591.370	16.585.769	16.466.146	65.596,5	39.867,5	25.729,1	65.395,5	39.770,0	25.625,5	35.364,3	30.031,2
12	2008	17.316.172	17.313.662	17.275.754	80.118,9	49.208,2	30.910,8	79.882,9	49.114,0	30.768,9	57.542,5	22.340,4
13	2009	16.161.966	16.158.190	16.112.347	93.896,0	55.668,0	38.228,0	93.682,9	55.589,3	38.093,6	67.949,1	25.733,9
14	2010-trim. I	15.884.831	15.879.796	15.829.892	95.769,3	58.091,2	37.678,0	95.428,5	58.004,6	37.423,9	69.271,5	26.157,0
15	2010-trim II	15.698.331	15.694.592	15.647.740	98.284,0	57.887,9	40.396,1	98.062,2	57.795,9	40.266,3	71.239,2	26.823,1

Notă

Depozitele în valută sunt exprimate în echivalent lei, la cursul de schimb comunicat de BNR pentru ultima zi a trimestrului de raportare.

Situția depozitelor aparținând persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond

-milioane lei-

Nr. crt.	Anul	Număr deponenți	Număr deponenți garantați	Număr deponenți cu depozite ≤ cu plafonul de garantare	Depozite			Depozite garantate				
					Total	lei	valută (în echivalent lei)	Total	lei	valută (în echivalent lei)	în cadrul plafonului de garantare	peste plafonul de garantare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2004	-	604.777	572.379	-	-	-	8.005,5	5.986,7	2.018,8	1.197,2	6.808,3
2	2005	-	853.526	801.652	-	-	-	13.785,6	10.425,0	3.360,6	2.914,3	10.871,3
3	2006	909.117	820.071	776.146	75.496,6	38.651,6	36.845,0	24.350,9	14.360,1	9.990,8	4.804,1	19.546,8
4	2007	899.627	805.029	756.850	144.482,1	68.165,1	76.317,0	31.439,6	23.429,0	8.010,7	5.005,0	26.434,6
5	2008	955.556	887.810	839.842	173.772,1	80.798,7	92.973,4	33.166,2	23.893,0	9.273,3	4.442,0	28.724,3
6	2009	929.717	891.122	869.980	176.111,5	86.018,3	90.093,2	32.182,8	22.184,8	9.997,9	7.276,5	24.906,3
7	2010-trim. I	903.164	861.444	841.919	162.574,9	77.581,2	84.993,6	30.161,3	20.152,9	10.008,4	6.452,2	23.709,1
8	2010-trim. II	916.885	873.158	854.305	168.748,0	77.782,6	90.965,4	31.012,8	21.507,3	9.505,4	6.939,3	24.073,5

Notă

1. Pentru anii 2004 și 2005 nu exista obligativitatea raportării indicatorilor privind numărul total al deponenților și valorii totale a depozitelor aparținând acestora.
2. Depozitele în valută sunt exprimate în echivalent lei, la cursul de schimb comunicat de BNR pentru ultima zi a trimestrului de raportare.
3. Persoanele juridice au intrat în sfera de garantare a Fondului începând cu data de 1 iulie 2004.

Valoarea totală a depozitelor* din sistemul bancar**

Tabel 4

Nr. crt.	Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar	2009				2010		Indice de modificare (%) trim. II 2010 în raport cu :		Rata medie nominală a variației depozitelor %
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. I 2010	trim. II 2009	
1.	Valoare totală depozite –echiv. mld. lei, din care:	284,2	284,3	280,0	287,2	275,8	284,7	103,2	100,1	0,04
	o persoane fizice	92,8	96,1	96,9	100,1	102,5	105,3	102,7	109,6	2,56
	□ % în total	32,7	33,8	34,6	34,9	37,2	37,0	-0,2 pp	3,2 pp	
	o persoane juridice	191,4	188,2	183,1	187,1	173,3	179,4	103,5	95,3	-1,29
	□ % în total	67,3	66,2	65,4	65,1	62,8	63,0	0,2 pp	-3,2 pp	
2.	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, din care:	284,2	284,3	280,0	287,2	275,8	284,7	103,2	100,1	0,04
	o denominate în lei	149,4	147,1	144,4	151,8	145,6	146,1	100,3	99,3	-0,45
	□ % în total	52,6	51,7	51,6	52,9	52,8	51,3	-1,5 pp	-0,4 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	134,8	137,2	135,6	135,4	130,2	138,6	106,5	101,0	0,56
	□ % în total	47,4	48,3	48,4	47,1	47,2	48,7	1,5 pp	0,4 pp	
3.	Valoare totală depozite persoane fizice – echiv. mld. lei, din care:	92,8	96,1	96,9	100,1	102,5	105,3	102,7	109,6	2,56
	o denominate în lei	57,0	59,4	57,7	58,9	61,8	61,6	99,7	103,7	1,56
	□ % în total	61,4	61,8	59,5	58,8	60,3	58,5	-1,8 pp	-3,3 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	35,8	36,7	39,2	41,2	40,7	43,7	107,4	119,1	4,07
	□ % în total	38,6	38,2	40,5	41,2	39,7	41,5	1,8 pp	3,3 pp	
4.	Valoare totală depozite persoane juridice - echiv. mld. lei, din care:	191,4	188,2	183,1	187,1	173,3	179,4	103,5	95,3	-1,29
	o denominate în lei	92,3	87,8	86,7	92,9	83,8	84,5	100,8	96,2	-1,75
	□ % în total	48,2	46,7	47,4	49,7	48,4	47,1	-1,3 pp	0,4 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	99,1	100,4	96,4	94,2	89,5	94,9	106,0	94,5	-0,86
	□ % în total	51,8	53,3	52,6	50,3	51,6	52,9	1,3 pp	-0,4 pp	

*se au în vedere atât instituțiile de credit persoane juridice române, care au obligația legală de a participa la Fond, cât și sucursalele instituțiilor de credit străine cu sediul în alte state membre. Acestea din urmă nu mai sunt membre ale Fondului începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană, fiind incluse în schemele de garantare a depozitelor din țările de origine. La data de 30 iunie 2010, în România își desfășurau activitatea 33 de instituții de credit persoane juridice române (Anexa nr. 1) și 9 sucursale ale instituțiilor de credit din alte state membre.

**raportările instituțiilor de credit către Fond se referă, potrivit legii, la toate depozitele din evidențele acestora aparținând persoanelor fizice și persoanelor juridice, în categoria celor din urmă intrând și instituțiile de credit, instituțiile financiare, societățile de asigurări, organismele de plasament colectiv, fondurile de pensii, autoritățile publice centrale și locale, etc.

Evoluția trimestrială a valorii depozitelor

- mld. lei -

Perioada	Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar	din care:				Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond	
		pe monede		pe categorii de deponenți		suma	% în valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar
		lei	valută	persoane fizice	persoane juridice		
Trim. I 2009	284,2	149,4	134,8	92,8	191,4	268,6	94,5
Trim. II 2009	284,3	147,1	137,2	96,1	188,2	269,0	94,6
Trim. III 2009	280,0	144,4	135,6	96,9	183,1	262,8	93,9
Trim. IV 2009	287,2	151,8	135,4	100,1	187,1	270,0	94,0
Trim. I 2010	275,8	145,6	130,2	102,5	173,3	258,3	93,7
Trim. II 2010	284,7	146,1	138,6	105,3	179,4	267,0	93,8

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

Nr. crt.	Valoarea totală a depozitelor	2009				2010		Indice de modificare (%) trim. II 2010 în raport cu:	
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. I 2010	trim. II 2009
1.	Valoare totală – echiv. mld. lei, din care:	268,6	269,0	262,8	270,0	258,4	267,0	103,3	99,3
	o persoane fizice	87,6	90,5	91,3	93,9	95,8	98,3	102,6	108,6
	□ % în total	32,6	33,6	34,7	34,8	37,1	36,8	-0,3 pp	3,2 pp
	o persoane juridice	181,0	178,5	171,5	176,1	162,6	168,7	103,8	94,5
	□ % în total	67,4	66,4	65,3	65,2	62,9	63,2	0,3 pp	-3,2 pp
2.	Valoare totală –echiv. mld. lei, din care:	268,6	269,0	262,8	270,0	258,4	267,0	103,3	99,3
	o denuminate în lei	140,0	137,9	133,6	141,7	135,7	135,7	100,0	98,4
	□ % în total	52,1	51,3	50,8	52,5	52,5	50,8	-1,7 pp	-0,4 pp
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	128,6	131,1	129,2	128,3	122,7	131,4	107,1	100,2
	□ % în total	47,9	48,7	49,2	47,5	47,5	49,2	1,7 pp	0,5 pp
3.	Valoare totală depozite persoane fizice - echiv. mld.lei, din care:	87,6	90,5	91,3	93,9	95,8	98,3	102,6	108,6
	o denuminate în lei	54,1	56,1	54,6	55,7	58,1	57,9	99,7	103,2
	□ % în total	61,8	62,0	59,8	59,3	60,6	58,9	-1,7 pp	-3,1 pp
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	33,5	34,4	36,7	38,2	37,7	40,4	107,2	117,4
	□ % în total	38,2	38,0	40,2	40,7	39,4	41,1	1,7 pp	3,1 pp
4.	Valoare totală depozite persoane juridice - echiv. mld.lei,din care:	181,0	178,5	171,5	176,1	162,6	168,7	103,8	94,5
	o denuminate în lei	85,9	81,8	79,0	86,0	77,6	77,7	100,1	95,0
	□ % în total	47,5	45,8	46,1	48,8	47,7	46,1	-1,7 pp	0,2 pp
	o denuminate în valută (în echiv. lei)	95,1	96,7	92,5	90,1	85,0	91,0	107,1	94,1
	□ % în total	52,5	54,2	53,9	51,2	52,3	53,9	1,7 pp	-0,2 pp

Valoarea depozitelor garantate la instituțiile de credit participante la Fond

Nr. crt.	Valoarea totală a depozitelor	2009				2010		Indice de modificare (%) trim. II 2010 în raport cu:		Rata medie nominală a variației depozitelor %
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. I 2010	trim. II 2009	
1.	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, din care:	119,9	123,6	126,1	125,9	125,6	129,1	102,8	104,4	1,49
	o persoane fizice	87,3	90,2	91,1	93,7	95,4	98,1	102,8	108,8	2,36
	□ % în total	72,8	73,0	72,2	74,4	76,0	76,0	0,0 pp	3,0 pp	
	o persoane juridice	32,6	33,4	35,0	32,2	30,2	31,0	102,6	92,8	-1,00
	□ % în total	27,2	27,0	27,8	25,6	24,0	24,0	0,0 pp	-3,0 pp	
2.	Valoare totală depozite – echiv. mld. lei, din care:	119,9	123,6	126,1	125,9	125,6	129,1	102,8	104,4	1,49
	o denominate în lei	76,0	78,3	76,4	77,8	78,2	79,3	101,4	101,3	0,85
	□ % în total	63,4	63,3	60,6	61,8	62,3	61,4	-0,8 pp	-1,9 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	43,9	45,3	49,7	48,1	47,4	49,8	105,1	109,9	2,55
	□ % în total	36,6	36,7	39,4	38,2	37,7	38,6	0,8 pp	1,9 pp	
3.	Valoare totală depozite persoane fizice-echiv. mld.lei, din care:	87,3	90,2	91,1	93,7	95,4	98,1	102,8	108,8	2,36
	o denominate în lei	54,0	56,0	54,5	55,6	58,0	57,8	99,7	103,2	1,37
	□ % în total	61,9	62,1	59,8	59,3	60,8	58,9	-1,9 pp	-3,2 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	33,3	34,2	36,6	38,1	37,4	40,3	107,8	117,8	3,89
	□ % în total	38,1	37,9	40,2	40,7	39,2	41,1	1,9 pp	3,2 pp	
4.	Valoare totală depozite persoane juridice-echiv. mld.lei, din care:	32,6	33,4	35,0	32,2	30,2	31,0	102,6	92,8	-1,00
	o denominate în lei	22,0	22,4	21,9	22,2	20,2	21,5	106,4	96,0	-0,46
	□ % în total	67,5	67,1	62,6	68,9	66,9	69,4	2,5 pp	2,3 pp	
	o denominate în valută (în echiv. lei)	10,6	11,0	13,1	10,0	10,0	9,5	95,0	86,4	-2,17
	□ % în total	32,5	32,9	37,4	31,1	33,1	30,6	-2,5 pp	-2,3 pp	

Situția numărului de deponenți*)

Nr. crt.		2009				2010		Indice de modificare (%) trim. II 2010 în raport cu:		Rata medie nominală a variației depozitelor %
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. I 2010	trim. II 2009	
1.	Numărul deponenților din sistemul bancar – nr. persoane	17.963.976	18.238.834	18.114.339	17.841.885	17.563.708	17.363.623	98,9	95,2	-0,678
	▪ persoane fizice	16.983.195	17.258.535	17.138.169	16.876.845	16.623.066	16.413.610	98,7	95,1	-0,680
	○ % în total	94,5	94,6	94,6	94,6	94,6	94,5	-0,1 pp	-0,1 pp	
	▪ persoane juridice	980.781	980.299	976.170	965.040	940.642	950.013	101,0	96,9	-0,635
	○ % în total	5,5	5,4	5,4	5,4	5,4	5,5	0,1 pp	0,1 pp	
2.	Numărul deponenților la instituțiile de credit participante la Fond – nr. persoane	17.300.012	17.553.106	17.414.245	17.091.683	16.787.995	16.615.216	99,0	94,7	-0,805
	▪ persoane fizice	16.350.081	16.606.086	16.470.989	16.161.966	15.884.831	15.698.331	98,8	94,5	-0,810
	○ % în total	94,5	94,6	94,6	94,6	94,6	94,5	-0,1 pp	-0,1 pp	
	▪ persoane juridice	949.931	947.020	943.256	929.717	903.164	916.885	101,5	96,8	-0,706
	○ % în total	5,5	5,4	5,4	5,4	5,4	5,5	0,1 pp	0,1 pp	
3.	Numărul deponenților garantați - nr. persoane	17.222.643	17.444.238	17.323.565	17.049.312	16.741.240	16.567.750	99,0	95,0	-0,772
	▪ persoane fizice	16.339.990	16.567.156	16.466.840	16.158.190	15.879.796	15.694.592	98,8	94,7	-0,803
	○ % în total	94,9	95,0	95,1	94,8	94,9	94,7	-0,1 pp	-0,2 pp	
	▪ persoane juridice	882.653	877.082	856.725	891.122	861.444	873.158	101,4	99,6	-0,216
	○ % în total	5,1	5,0	4,9	5,2	5,1	5,3	0,1 pp	0,2 pp	

*) Numărul total al deponenților din sistemul bancar se determină prin însumarea datelor consolidate raportate de fiecare instituție de credit astfel încât o persoană care are depozite la mai multe instituții de credit este luată în evidență de mai multe ori.

Tabel 9

Valoarea medie a depozitelor

Nr. crt.	Indicator	2009				2010		Indice de modificare (%) trim. II/2010 în raport cu :	
		trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV	trim. I	trim. II	trim. I 2010	trim. II 2009
Sistem bancar									
1.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice - mii lei/pers.	5,5	5,6	5,7	5,9	6,2	6,4	103,2	114,3
2.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor juridice - mii lei/pers.	195,1	192,0	187,5	193,8	184,2	188,8	102,5	98,3
Instituții de credit participante la Fond									
1.	Valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice - mii lei/pers.	5,4	5,5	5,5	5,8	6,0	6,3	105,0	114,6
2.	Valoarea medie a depozitelor persoane juridice - mii lei/pers.	190,5	188,5	181,9	189,4	180,0	184,0	102,2	97,6
3.	Valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor fizice – mii lei/pers.	5,3	5,4	5,5	5,8	6,0	6,2	103,3	114,8
4.	Valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor juridice – mii lei/pers.	36,9	38,1	40,8	36,1	35,1	35,5	101,1	93,2

Tabel 10

Evoluția creditului intern neguvernamental în lei

- mil. lei -

Anul	Total	Pe termen scurt			Pe termen mediu			Pe termen lung		
		Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației
2005	27 091,6	11 379,0	9 849,3	1 361,5	10 483,9	2 952,1	7 273,8	5 228,7	1 516,4	3 312,9
2006	48 637,3	17 463,2	14 920,1	2 264,2	14 015,3	5 430,4	8 233,4	17 158,8	3 500,9	12 587,3
2007	67 713,0	20 804,4	16 723,6	3 327,0	19 109,5	9 378,4	9 049,6	27 799,1	6 474,8	21 196,2
2008	83 643,2	25 473,7	20 529,0	4 254,4	21 805,8	11 261,6	9 765,1	36 363,7	9 079,5	26 921,4
2009	79 711,7	26 074,7	20 817,5	4 552,8	19 558,3	9 994,2	9 051,8	34 078,7	8 404,5	25 205,9
Trim. I 2010	78 936,2	26 445,4	21 487,9	4 514,1	19 257,8	9 771,1	8 836,2	33 233,1	8 275,4	24 554,5
Trim. II 2010 ^{*)}	78 075,3	25 993,9	21 062,9	4 482,4	19 253,7	9 493,1	9 156,1	32 827,6	8 200,4	24 239,0

*) mai 2010

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

Evoluția creditului intern neguvernamental în valută

-mil. lei -

Anul	Total	Pe termen scurt			Pe termen mediu			Pe termen lung		
		Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației	Total	Societăți nefinanciare	Gospodăriile populației
2005	32 714,7	10 195,9	9 236,7	471,2	11 683,6	7 337,5	2 803,8	10 835,2	3 867,3	6 147,6
2006	43 741,2	11 702,4	10 556,2	741,1	11 563,1	8 409,8	2 449,2	20 475,7	6 876,3	12 996,0
2007	80 467,8	14 707,7	13 747,3	583,1	16 214,2	12 388,1	2 624,9	49 545,8	14 243,2	34 727,0
2008	114 412,5	20 169,2	19 092,6	685,5	20 560,8	16 052,4	3 177,9	73 682,5	18 514,3	54 400,3
2009	120 175,4	19 791,6	18 625,9	819,9	20 436,0	16 620,8	3 054,0	79 947,8	21 731,3	57 533,7
Trim. I 2010	120 467,9	20 486,7	19 302,2	809,8	20 027,1	16 331,0	2 904,4	79 954,1	22 530,0	56 781,3
Trim. II 2010 ^{*)}	125 036,8	21 413,3	20 303,3	802,7	20 943,2	17 086,6	3 071,3	82 680,4	23 310,5	58 741,7

*) mai 2010

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

Evoluția ratelor medii ale dobânzii practicate de instituțiile de credit la depozite

-%-

Anul	Depozite la termen în lei				Depozite la termen în euro			
	Depozite existente în sold		Depozite noi		Depozite existente în sold		Depozite noi	
	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare	Depozite la termen ale gospodăriilor populației	Depozite la termen ale societăților nefinanciare
2005	6,35	5,27	5,50	4,36	2,92	2,92	2,54	2,30
2006	7,25	7,03	7,02	6,12	3,16	3,31	2,93	2,96
2007	6,79	6,76	6,94	7,27	3,67	3,54	3,66	3,90
2008	12,12	14,81	15,27	16,01	5,36	6,12	6,36	6,32
2009	9,56	9,07	9,91	9,57	3,51	2,90	3,35	2,48
Trim. I 2010	8,49	6,83	8,39	6,40	3,14	2,67	2,98	2,59
Trim. II 2010 ^{*)}	7,48	6,09	7,25	5,98	2,98	2,46	2,88	1,96

*) mai 2010

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

Evoluția ratelor medii ale dobânzii practicate la credite

- %-

Anul	Credite în lei				Credite în euro			
	Credite existente în sold		Credite noi		Credite existente în sold		Credite noi	
	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare	Credite acordate gospodăriilor populației	Credite acordate societăților nefinanciare
2005	19,62	14,86	13,73	13,69	10,23	7,08	8,98	6,09
2006	15,32	13,34	13,86	12,10	9,51	7,45	8,58	6,84
2007	14,23	11,84	11,94	11,62	8,70	7,95	7,58	7,57
2008	16,59	18,34	17,64	19,51	8,65	7,63	8,05	7,63
2009	17,11	16,06	16,58	15,40	7,65	5,97	6,06	5,92
Trim. I 2010	16,70	13,33	14,50	12,12	7,46	5,79	5,72	5,97
Trim. II 2010 ^{*)}	16,03	12,48	11,80	11,66	7,32	5,77	5,89	5,48

*) mai 2010

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

Indicatori ai pieței de capital

Anul	Bursa de Valori București - Piața reglementată		Bursa de Valori București - RASDAQ	
	Volum tranzacții (mil.lei)	Capitalizarea pieței (mil.lei)	Volum tranzacții (mil.lei)	Capitalizarea pieței (mil.lei)
2005	7 809,7	56 065,6	1 076,2	8 207,1
2006	9 894,3	73 341,8	847,9	10 707,4
2007	13 802,7	85 962,4	4 254,1	24 410,0
2008	6 950,4	45 701,5	1 562	12 099,9
2009	5 092,7	80 074,5	576	12 345,3
Trim. I 2010	693,0	97 806,5	103,9	14 104,5
Trim. II 2010	510,3	82 638,8	47,6	11 065,6

Sursa: BNR, Buletin lunar nr. 5/2010

**EVOLUȚIA
plafonului de garantare pe deponent**

Anul	Plafon de garantare*
-lei-	
1997 - sem.I	1.000
1997 - sem.II	2.012
1998 - sem.I	2.515
1998 - sem.II	3.121
1999 - sem.I	3.536
1999 - sem.II	4.625
2000 - sem.I	5.476
2000 - sem.II	6.517
2001 - sem.I	7.710
2001 - sem.II	8.851
2002 - sem.I	10.045
2002 - sem.II	10.980
2003 - sem.I	11.847
2003 - sem.II	12.522
2004 - sem.I	13.524
-euro-	
2004 - sem.II	6.000
2005	10.000
2006	15.000
2007	20.000
2008, ian. - 14 oct. 2008	20.000
2008, 15 oct. - 31 dec. 2008	50.000 ¹⁾
2009	50.000 ²⁾
2010	50.000

* din anul 1997 și până la sfârșitul primului semestru al anului 2004, plafonul de garantare se modifica semestrial prin indexarea acestuia cu indicele prețurilor de consum, comunicat de Institutul Național de Statistică, și era exprimat în lei.

Începând cu semestrul II 2004, plafonul de garantare a fost exprimat în euro și a cunoscut o creștere graduală până la nivelul minim stipulat de Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene privind schemele de garantare a depozitelor, respectiv 20.000 euro în 2007 și 50.000 euro din 2009.

¹⁾ plafonul per deponent garantat – persoană fizică a fost stabilit, începând cu data de 15 octombrie 2008, la echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro, în timp ce plafonul per deponent garantat – persoană juridică a fost menținut la echivalentul în lei al sumei de 20.000 euro

²⁾ începând cu 30 iunie 2009, plafonul de garantare este egal cu echivalentul în lei al sumei de 50.000 euro atât pentru depozitele garantate ale persoanelor fizice, cât și pentru cele ale persoanelor juridice.

**Lista instituțiilor de credit participante la Fond
la 30 iunie 2010**

1. Alpha Bank Romania S.A.
2. ATE Bank Romania S.A
3. Banca Centrală Cooperatistă Creditcoop
4. Banca C.R. Firenze România S.A.
5. Banca Comercială Carpatica S.A.
6. Banca Comercială Feroviara S.A.
7. Banca Comercială Intesa Sanpaolo Romania S.A.
8. Banca Comercială Română S.A.
9. Banca de Export Import a României EXIMBANK S.A.
10. Banca Millennium S.A.
11. Banca Românească S.A., membră a Grupului National Bank of Greece
12. Banca Transilvania S.A.
13. Bancpost S.A.
14. Bank Leumi România S.A.
15. BCR Banca pentru Locuințe S.A.
16. BRD - Groupe Société Générale S.A.
17. CEC Bank S.A.
18. Credit Europe Bank (România) S.A.
19. Emporiki Bank - România S.A.
20. GE Garanti Bank S.A.
21. Libra Bank S.A.
22. Marfin Bank (România) S.A.
23. MKB Romexterra Bank S.A.
24. OTP Bank Romania S.A.
25. Piraeus Bank Romania S.A.
26. Porsche Bank Romania S.A.
27. ProCredit Bank S.A.
28. Raiffeisen Banca pentru Locuințe S.A.
29. Raiffeisen Bank S.A.
30. RBS Bank (România) S.A.
31. Romanian International Bank S.A.
32. UniCredit Țiriac Bank S.A.
33. Volksbank Romania S.A.

Lista depozitelor negarantate

1. Depozite, altele decât cele care se încadrează în prevederile art. 6 alin. (3), ale unei instituții de credit făcute în nume și cont propriu
2. Instrumente care se încadrează în definiția fondurilor proprii, conform reglementărilor Băncii Naționale a României privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit
3. Depozite ale instituțiilor financiare, așa cum sunt acestea definite în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția instituțiilor financiare nebankare din categoria caselor de ajutor reciproc
4. Depozite ale asigurătorilor și reasigurătorilor și ale intermediarilor în asigurări, așa cum sunt aceștia definiți în legislația privind activitatea de asigurare și supravegherea asigurărilor
5. Depozite ale autorităților publice centrale, locale și regionale
6. Depozite ale organismelor de plasament colectiv, așa cum sunt acestea definite de legislația pieței de capital
7. Depozite ale fondurilor de pensii
8. Depozite la instituția de credit aparținând, după caz, administratorilor acesteia, directorilor, membrilor consiliului de supraveghere, auditorilor, acționarilor semnificativi
9. Depozitele deponenților cu statut similar celor de la pct. 8 în cadrul altor societăți din grupul instituției de credit
10. Depozitele membrilor familiilor persoanelor fizice menționate la pct. 8 și 9, respectiv soț/soție, și rudele și afinii de gradul întâi, precum și ale terțelor persoane care acționează în numele deponenților menționați la pct. 8 și 9
11. Depozitele la instituția de credit ale companiilor din grupul din care face parte instituția de credit
12. Depozite nenominative
13. Valori mobiliare de natura datoriei emise de instituția de credit, precum și obligații care izvorăsc din acceptări proprii și bilete la ordin
14. Depozitele întreprinderilor, persoane juridice, care nu intră în categoria microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și mijlocii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare

Glosar de termeni

depozit - orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, rezultat din fonduri aflate într-un cont sau din situații tranzitorii derivând din operațiuni bancare curente și pe care instituția de credit trebuie să îl ramburseze, potrivit condițiilor legale și contractuale aplicabile, precum și orice obligație a instituției de credit evidențiată printr-un titlu de creanță emis de aceasta, cu excepția obligațiilor prevăzute la alin. (6) al art. 159 din Regulamentul nr. 15/2004 privind autorizarea și funcționarea societăților de administrare a investițiilor, a organismelor de plasament colectiv și a depozitarilor, aprobat prin Ordinul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 67/2004, cu modificările ulterioare;

depozit garantat - orice depozit aflat în evidența instituției de credit, care nu se încadrează în categoriile prevăzute în anexa la legea de funcționare a Fondului (Lista depozitelor negarantate) și aferent căruia Fondul asigură plata compensației;

depozit indisponibil - depozit datorat și exigibil care nu a fost plătit potrivit condițiilor legale și contractuale aplicabile de către o instituție de credit aflată în oricare din următoarele situații:

(i) Banca Națională a României a constatat că instituția de credit în cauză nu este capabilă, din motive legate direct de situația sa financiară, să plătească depozitul și nu are perspective imediate de a putea să o facă;

(ii) a fost pronunțată o hotărâre judecătorească de deschidere a procedurii falimentului instituției de credit, înainte ca Banca Națională a României să constate situația prevăzută la pct. (i);

compensație - suma pe care Fondul o plătește fiecărui deponent garantat pentru depozitele indisponibile, în limita plafonului de garantare și în condițiile prevăzute de legea de funcționare a Fondului;

deponent garantat - titularul depozitului garantat sau, după caz, persoana îndreptățită la sume din respectivul depozit;

plafon de garantare - nivelul maxim al garantării per deponent garantat și per instituție de credit, stabilit conform legii;

contribuție - suma nerambursabilă datorată Fondului de către instituțiile de credit participante la Fond, conform prevederilor legii de funcționare a Fondului;

instituție de credit - entitate a cărei activitate constă în atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public și în acordarea de credite în cont propriu; pentru scopul legii Fondului, în cazul unei rețele cooperatiste de credit este considerată instituție de credit casa centrală;

instituțiile de credit autorizate de Banca Națională a României - instituțiile de credit persoane juridice române și sucursalele din România ale instituțiilor de credit din state terțe.